

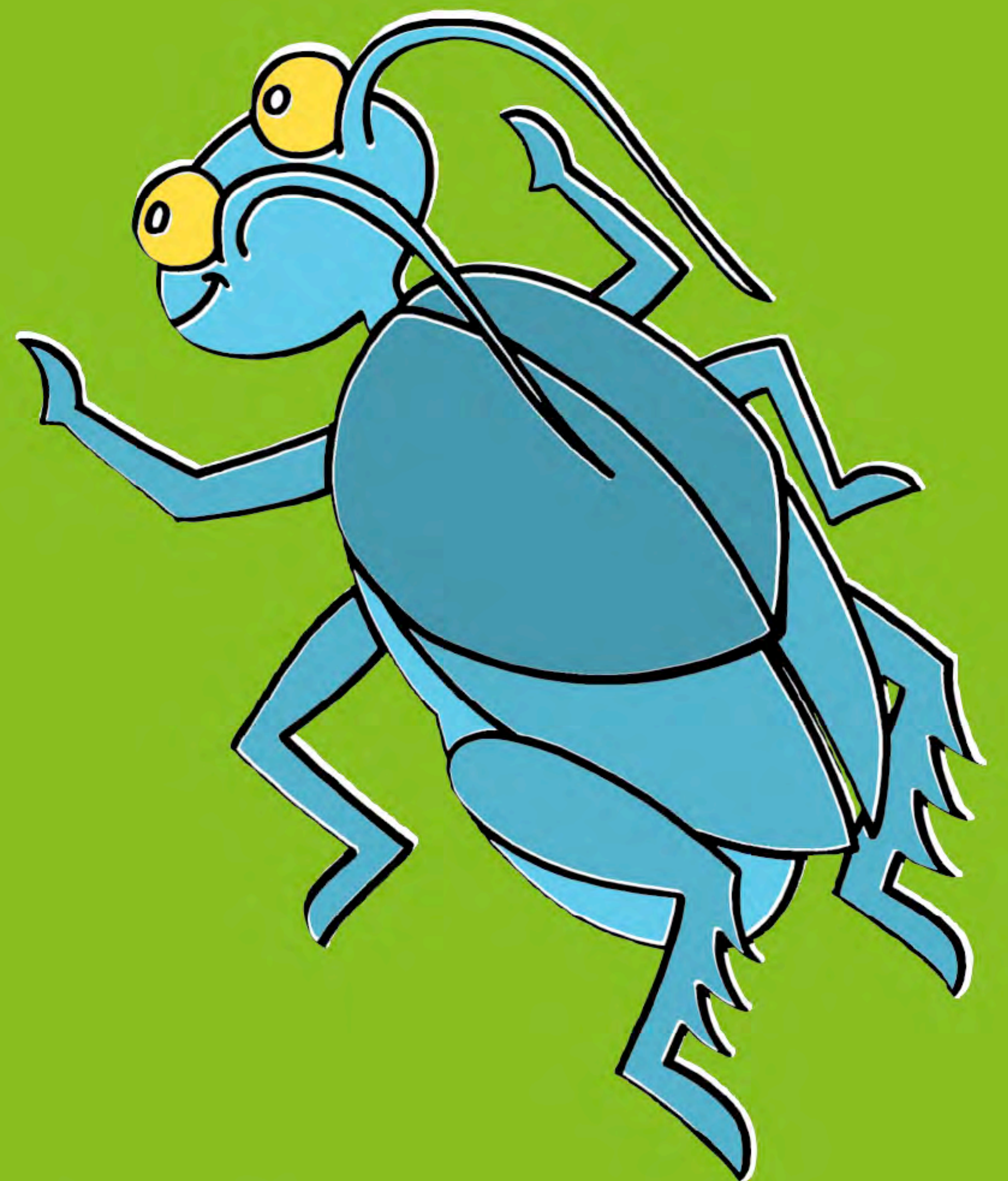

URTXINTXA

Haur hezkuntza

IRAKASLEAREN GIDALIBURUA

4
urte

AURKIBIDEA

1. ATARIKOAK

- 1.1 Aurkezpena
- 1.2 Urtxintxa proiektuaren ezaugarriak
- 1.3 Urtxintxa 3ko ikasmaterialak

2. BIGARREN ZEHAZTAPEN MAILA

2.1 Marko pedagogiko orokorra

- 2.1.1 Etaparen xedeak
- 2.1.2 Haur Hezkuntzako ikasleen ezaugarri orokorrak

2.2 Irizpide metodologikoak

- 2.2.1 Globalizazioa
- 2.2.2 Ikuspegi eraikitzailea: esku-hartzea
- 2.2.3 Gelako antolamendua: txokoak
- 2.2.4 Eremuen trataera
- 2.2.5 Jarduera konstanteak
- 2.2.6 Gurasoekiko harremana

2.3 Curriculumaren deskribapena

- 2.3.1 Etapako helburu orokorrak
- 2.3.2 Gaitasunak eta hezkuntza-kompetentzia orokorrak
 - 2.3.2.1 Urtxintxako gaitasunen panela eta hezkuntza-kompetentzia orokorrak
 - 2.3.2.2 Oinarrizko hezkuntza-kompetentzia orokorrak
 - 2.3.2.3 Zehar-lerroaren trataera Urtxintxan eta hezkuntza-kompetentzia orokorrak
 - 2.3.2.4 Euskal dimentsioaren trataera
- 2.3.3 Eremuetako helburu orokorrak
- 2.3.4 Eremuetako helburu didaktikoak

2.4 Ebaluazioa

- 2.4.1 Ebaluazioaren ikusmoldea
- 2.4.2 Ebaluazio-uneak
- 2.4.3 Ebaluaziorako tresnak
- 2.4.4 Informazioa transmititzeko tresnak

3. HIRUGARREN ZEHAZTAPEN MAILA

Unitateak banan-banan

1. Ikastola: *Berriro ikastolara*
2. Udazkena: *Hostoak firin-faran*
3. Etxea: *Etxe poxpola*
4. Gabonak: *Horra! Horra!*
5. Gorputza: *Handitzen, handitzen*
6. Oihaneko animaliak eta inauteriak: *Dulun-dulunda, elefantea non da?*
7. Ogibideak: *Zertan? Lan eta lan*
8. Udaberria: *Loretxin, loretxo*
9. Auzoa eta erosketak: *Txotxak txotx*
10. Urarekin jolasean: *Glu-glu-glu-glu*

4. MATERIAL OSAGARRIA

Irudien aurkibidea

Atarikoak

1.1 Aurkezpena

Haur Hezkuntzak berebiziko garrantzia du haurren garapen osoan. Etapa horretan garatzen hasten dira adimenaren gaitasunak, nortasunaren ezaugarriak, gorputzaren ahalmenak, eta gizarteratzeko eta harremanetarako hastapenak.

Bestalde, ezin dugu ahantzi euskalduntze-prozesua ere etapa horretan hasten dela kasu askotan, eta garrantzitsua dela haurrak hizkuntza-gaitasuna gero eta hobeto garatzea, era egokian egingo badu aurrera. Beraz, Haur Hezkuntzako hezkuntza-arloan, haurren hizkuntza-gaitasunak garatzen laguntzea betekizun nagusi bilakatzen da.

Ondorioz, haurren gaitasun guztien garapena bultzatzeko eta euskalduntze-prozesua indartzeko, hezkuntza-komunitatearen etengabeko ikerketa- eta hobekuntza-prozesuan, pauso berri bat da orriotan aurkezten den URTXINTXA proiektua.

Hauek dira proiektu honen berrikuntza nagusiak: hezkuntza-proiektua hobetzea, curriculum-diseinuaren ulermen-maila erraztuz eta koherentzia bertikala ziurtatuz; zehar-lerroekiko konpromisoa indartzea; aniztasunari erantzuna emateko bide berriak jorratzea; eleaniztasunaren hainbat eragile integratzea; irakurketa-idazketaren paradigma eraikitzailea garatzea.

Testuinguru horretan, Urtxintxaren ezaugarri nagusiak aurkezten dira ondorengo orrialdeetan.

1.2. Urtxintxa proiektuaren ezaugarriak

a) Haurra bere osotasunean hartzen duen proiektua

- **Gaitasunen garapenean oinarritua.** Pertsonaren gaitasun orokorren, hau da, gaitasun kognitiboen, oreka pertsonalekoen, motorren, komunikatiboen eta gizarteratzekoaren garapena lehenetsi egiten du proiektuak, horiek baitira haurren garapen orekatuaren eta ezagutzaren jabetzearen oinarriak. Gaitasunak era globalizatuan jasotzen dira, eduki mota guztien aldibereko lanketa bermatuz.
- **Ikaskuntza esanguratsuaren eta ikasle aktiboaren bila.** Haurren bizipenean, esperientzian eta jolasen testuinguruan txertatutako ikas-prozesua da, haurra gatazka kognitiboen aurrean jarriz, eta ikaskuntzaren eraikuntza autonomoa eta konpartitua bultzatuz.
- **Aniztasuna errespetatzen duena.** Haurren garapen-prozesu indibidualak errespetatzeko eta aberastasun-iturri gisa tratatzeko, ikasmaterial irekia da, egokitzapenak errazteko pentsatua. Hainbat zailtasun-mailatako proposamenak eskaintzen ditu, jarduera, eduki edo helburuetan aukeraketak edo aldaketak egiteko bideak errazten ditu, eta metodologiako gogoetak egiten ditu.
- **Balioen eta jarrerren hezkuntzarekin konprometitua.** Ikasleen prestakuntza integrala balioesten du proiektuak. Unibertsalak eta funtsezkoak diren printzipioen hezkuntzari (eskubideen berdintasuna, lagunkidetasuna, justizia, osasunaren balioespina, askatasuna) arreta berezia, sistematikoa eta kontzientea ematen dio. Horrela, unitateetako jardueretan ikuspuntu hori integratu egiten da,

baita zenbait proposamen berezi aurkeztu ere, haurren bizitzan gerta daitezkeen arazodun egoerak behatzeko, interpretatzeko, eztabaidatu eta irtenbideak bilatzeko aukerak eskainiz.

b) Euskal Herri osorako egina

- **Jatorriz euskaldun nahiz erdaldun diren haurrak euskaraz eta curriculum bateratuan hezteko proposamena.** Curriculum komun baten barruan, betiere, hizkuntzarekiko abiapuntuak kontuan hartzen dira eta proposamen didaktiko berezi batez erantzuten zaie.

- **Curriculumaren euskal dimentsioari garrantzia ematen diona.** Euskal kultura-ondarea gordetzeko eta luzatzeko konpromisoa gure gain dugula, euskal kulturaren elementu bereziak sistematikoki lantzen eta esplizituki adierazten dira ikasmaterialean. Haurrak bere inguruko agerpen kulturaletikiko interesa eta errespetuzko jarrera gara dezan, interesguneen testuingurura ekarrita, tradiziozko abestiak, olerkiak, esaera zaharrak, euskal artistek egindako hainbat lan plastiko, egungo literaturaren hainbat adierazle, musika, festak, folklorea, mitologia... eskaintzen dira.

- **Herrialde guztietako erreferentziak jaso eta euskalkien presentzia ziurtatuko duena.** Herrialde guztietako ikasleek ulertzeko eta identifikatzeko moduko proposamena da. Era bateko zein besteko erreferenteak kontenplatu dituzte, eta, euskara batuan idatzita egon arren, euskalkien ulermena eta errespetua pizteko proposamenak txertatzen ditu. Horrela, abestiak, haur-jolasak edota bertso tradizionalak aukeratzekoan, euskalkien aberastasuna bildu nahi izan da, irakasleak kontaketa garaian tokian tokiko euskalkia erabiltzeko aukera izan dezan.

- **Euskalduntasunetik abiatuz, kultura unibertsalerako bidea egingo duena.** Gure garaiko ezaugarri nagusi bat mundu zabalean bizi garenon arteko lotura da. Gaur egungo gizartearen bizitzeko erreferentzia-esparrua gizadi osora zabaltzen da. Gure proiektuak, euskaldun izaera abiapuntu izanik, kultura unibertsalaren aniztasunaren eta aberastasunaren partaide egin nahi ditu ikasleak.

c) Diseinu bateratua eta eraginkorra

- **Derrigorrezko Hezkuntzarako curriculum deskribapen bateratua.** Derrigorrezko Hezkuntzaren planteamendu bateratu eta koherente bat ziurtatu nahian, etapen arteko harremana eta loturak bideratzeko, Haur Hezkuntzako hiru urtetik hasi eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzaraino diseinu bateratua eraiki nahi da. Diseinu horrek, noski, etapa bakoitzaren berezitasunak errespetatu behar ditu eta, beraz, OSTADAREN Curriculum diseinua ardatz gisa harturik, Haur Hezkuntzako berezitasunei egokitutako deskribapena proposatzen du URTXINTXA proiektuak. Ildo horri jarraituz Lehen Hezkuntzan TXANELA proiektuak izango du jarraipena.

- **Hezkuntzaren asmoen esplizitzailea.** Deskribapen pedagogiko zabal eta sakona egiten da, etapako helburu orokorretatik jarduera zehatzerainoko bidea zehazki esplizitatzen delarik. Informazio horren babespean, irakaslea bere erabakiak hartzeko gaitu nahi da.

1.3 Urtxintxa 3ko ikasmaterialak

a) Hezitzailearen karpeta (hiru karpeta ikasturterako)

- Ipuinen laminak
- Horma-irudiak
- CDa
- Alfabetoa
- Zenbakiak
- Unitatearen hiztegia irudietan eta hitzetan
- Ipuinaren hiztegia irudietan eta hitzetan

b) Haurraren karpeta (karpeta bat ikasturterako)

- Lan-koadernoak (6)

c) Ipuinak

Hamaika ipuin lantzen dira ikasturtean. Ipuinak hiru multzotan eskaintzen dira, bat hiruhilabete bakoitzeko.

d) CDak

Hezitzailearen karpetetan abestien CDa dago, hiru ikasmaita bakoitzeko. CD horiek karpetetatik kanpo ere eskura daitezke, haurrek etxean ere entzuteko aukera izan dezaten. Honako hau da CDen egitura:

- Pertsonaia gidariaren abestia

- Ipuinaren abestia
- Tradiziozko abestia
- Jolaserako abestia(k) eta beste
- Entzunaldiak: musika klasikoa, musikari euskaldunak eta unibertsalak

e) CD-ROMak

Ikasmaterialen osagarri gisa, CD-ROM interaktibo bat dago maila bakoitzeko: *Ttantto*, 3-4 urteko haurrentzako, *Txirritx* 4-5 urtekoentzako, eta *Xango* 5-6 urtekoentzako.

f) Web-orriak

- **Urtxintxa Gida Didaktikoen webgunea:** www.urtxintxa.net
Webgune honetan 3, 4 eta 5 urteko gidak eskuratzeko, manipulatzeko eta plangintzak egiteko aukera eskaintzen da.
- **Urtxintxa proiektuaren webgunea:** www.ikastola.net
Ikasmaterialgintza atalaren barruan, Urtxintxa proiektuak bere gune espezifikoak badauka. Bertan honako eduki hauek dauzkagu:
 - Multimedia ikasmateriala
 - Multimedia ikasmaterialari buruzko gida-mailako informazioa eta jardueren deskribapena eta kontestualizatzea.
 - Musika CDari buruzko informazio orokorra eta behar espezifikoentzako atala.
 - Urtxintxa proiektuari buruz garatutako mintegietako dokumentazioa.
 - Ekarpenen atala. Atal honetan lanak, esperientziak... partekatze txokoak sortu dira. Hezitzaileen txokoa eta gurasoen txokoa da.

2. zehaztapen-maila

2.1 Marko pedagogiko orokorra

Urtxintxa proiektuak hamarkada bat bete du. Proiektua sortu zenean, aurrerapauso handia eman zuen arloen trataera globalizatua eta gaitasunetan oinarritutako markoa proposatzean. Kontuan izan, ordura arte arloz arloko edukiak era isolatuan aurkeztu ohi zitzaizkiola haurrari, orduko aholku metodologikoez kontrako adierazten bazuten ere. Hamarkada honetan, esperientziak, alde batetik, hezkuntzaren azken dekretuak, bestetik, eta garatzen hasi den euskal curriculumak, egoera berri baten aurrean jarri gaitu.

Trantsiziozko egoera bezala defini daitekeen egoera honetan kokatu behar dugu orain aurkeztu dugun informazioa eta azalpena. Izan ere, une honetan, hezkuntza-komunitateak azterketa eta eztabaida sakonean dihardu hezkuntza-kompetentzien inguruan, eta, aurrerapausoak aurrerapauso, hainbat erabaki hartzeke daude. Oparoa izango den ibilbide berriaren lehen urratsak ematen hasita gaude, eta urrats berriek izango dute beren isla proiektuaren ondorengo eguneratze- eta berritze-faseetan.

Urtxintxa proiektuaren eguneraketa kompetentzien diskurtsorako hurbilketa bat da, beraz. Ez dugu, memento, goitik beherako aldaketarik planteatzen. Urte hauetan sortu zaizkigun beharrei eta egoera berriari ahalik eta modu txukunenean erantzuteko saiakera da orain egiten dugun proposamena.

2.1.1 Etaparen xedeak

Haur Hezkuntzaren xederik garrantzitsua haurraren garapena bultzatzea da.

Jaio ondorengo lehen urteak oinarri-oinarrizkoak dira pertsonaren garapen osoa bere eremu guztietan bultzatzeko eta sendotzeko, nahiz gizarte eremuan, nahiz eremu kognitibo-linguistikoa, nahiz motorean, nahiz oreka pertsonalekoan. Haur Hezkuntzak berebiziko garrantzia du haurraren garapen pertsonala eta eskolako historia orekatuagoak ahalbidetuko dituzten oinarriak sendotzeko orduan.

Adin horietan, oso garrantzitsua da era askotan adierazten ikastea, fase horretako prozedura linguistikoez garrantzi handia baitute.

Haur guztiek garapen integral horretara iristeko aukera izateko, funtzio bikoitza bete behar du Haur Hezkuntzak: *prebentziozkoa* eta *konpentsaziozkoa*. Izan ere, jatorri sozial, kultural edo ekonomikoez eragindako desberdintasunei garapenean sortutakoak gehitu behar zaizkie. Haur Hezkuntzak horiek guztiak hauteman eta erantzuna eman behar die guztiei, eta saiatu behar du aipatu zailtasunak eskolaratze-prozesuan zehar areagotu ez daitezen.

Eta honetan, haurrek era *globalean* edo orokorrean adierazten dituzte gauzak; hala erlazionatzen dira, eta ikasi ere halaxe ikasten dute. Bere izatearen osotasuna inguruko munduarekin dituen harreman guztietan adierazten eta garatzen du haurrak. Bere dimentsio guztiak (afektibo-emozionala, sentso-motorea, soziala eta kognitibo-linguistikoa) oso estuki lotuta daude, banaezinak dira, eta ezin dira bakoitza bere aldetik garatu.

Haurrek osotasunaren batasunean oinarrituta jokatzeko dutenez, haur-eskolak ere era horretan jokatzeko ahalbidetzen duen hezkuntza-markoa sortu beharko du, haurren garapenaren alderdi guztiak elkarrekin landuz. Horregatik, Urtxintxa proiektuak ikuspegi globalizatzaileari jarraitzen dio bere curriculum-diseinuan, haurren garapeneremu guztiak interesgune baten inguruan txertatuz.

Izaera global hori ikaskuntza esanguratsuari lotuta dago, zeren, hain zuzen ere, ikaskuntza mota horretan ez baitira soilik esperientziak eta ezagupenak pilatzen. Elementu zaharren eta berrien arteko loturak ere sortzen dira. Horrela, haurren ekintza- eta pentsamendu-eskemak berregituratu eta zabaldu egiten dira.

2.1.2 Haur Hezkuntzako ikasleen ezaugarri orokorrak

Hezkuntza-sistemaren lehen maila da Haur Hezkuntza. Haurren jaiotzatik 6 urtera bitarteko aroak osatzen du, eta bi ziklotan egituratzen da: lehena 0 eta 3 urte bitartekoa, eta bigarrena, 3tik 6ra bitartekoa.

Adin horietako ezaugarriak ez dira beste etapetakoak bezalakoak, eta hori horrela islatu behar da ikastetxeko, gelako eta jardueren antolaketako planteamenduetan. Lehen urte hauetan, familiak zeregin handia du, ikastetxearekin batera, haurren hezkuntzan, eta Urtxintxa proiektuan nahiko zehatz adierazten dira gurasoekiko harremana, elkarlana eta interbentzioaren nondik norakoak.

Haur Hezkuntzaren bigarren zikloan, lehen zikloan abian jartzen diren garapenaren alderdiak zabaltzen eta sendotzen dira. Ziklo honen lehen urtean, zenbait haur lehenengo aldiz egongo da Haur Hezkuntzako zentro batean. Egokitze-garaietan, familiak, hezitzaileak eta zentroak berak parte hartu ohi dute. Egokitze-prozesu hori ahalik eta samurren burutzeko komeni da jarraibide komunak hartzea.

Honako hauek dira praktika pedagogikoaren oinarriak: jarduera-ekintza, jolasa, behaketa eta esperimentazioa. Eta horiek guztiak bai bakarka, bai taldeka egitekoak dira.

Hiru urteko haurrek etengabe mugitzeko beharra dute. Haurrak bere gorputz-trebetasunak frogatu behar ditu, baina, aldi berean, mugak ditu. Mugimendu handiko jolasak eta lasaiagoak tartekatzen ditu. Garai hori aproposa da orekatzeko, mugimendu koordinazioko eta erritmo sinpleko jarduerak proposatzeko.

Esku-kontrolari esker, gero eta ekintza gehiago burutu ditzake: elkartu, hatz egin, moztu, pintatu, erantsi, lotu... Gero eta hobeto menperatzen du trazaketa, eta bi eskuak erabiltzen ditu bietako bat aukeratu arte.

Espazioan objektuak dagokien tokian ipintzen ikasten du, eta oinarrizko nozioez jabetzen da: aurre/atze, goi/behe... Objektuen ezaugarriez jabetzeko, kontrastez baliatzen da: handi/txiki, luze/motz, lodi/mehe, garai/baxu, etab.

Gorputz-atalak izenda ditzake, baita irudi batean ezagutu ere.

Keinuen eta begiradaren bitarteko adierazpena oraindik indartsua da, baina ahozko hizkuntzaren bitartez erabat aberasten du bere komunikazio-gaitasuna. Ingurua

ezagutzeak eta elkarrekintza sozialak laguntzen dio ezagutzen duen hitzen kopurua handitzen, eta esaldiak hobeto egituratzen eta artikulatzen. Lehen baino azalpen eta kontakizun konplexuagoak ulertzeko gai da, eta gero eta denbora luzeagoz entzun dezake helduek esaten diotena.

Plastikako jarduerak oso atseginak zaizkio, eta beti dago pintatzeko, modelatzeko eta konposatzeko prest. Gauza bera gertatzen zaio musikarekin eta dantzarekin ere.

Aurre egiten die helduei haien aurrean autoafirmatzeko, baina gero eta errazago zaio amore ematea edo helduek arrazoituriko erabakiak eta proposamenak onartzea.

Adin horretako haurra sarriago ikusten da lagun batekin edo jolaserako talde batekin; berezi ezin izan daitezke denbora tarte batean. Bere jarrera gero eta hartzaileagoa da, baina adin horri dagokion egozentrismoak nagusi izaten jarraitzen du. Berekoitasun horretatik irteten laguntzeko oso garrantzitsua da zer hezkuntza-jarraibide hartzen dituen: bere gauzak lagun artean banatzera gonbidatu, talde-lanak egitera bultzatu, jostailuak partekatu, bere txanda iritsi arte zain egoteko eskatu, etab.

Bere ohiturak ere zabalduz doaz: jantzi eta erantzi, hortzak garbitu, oheratu, sardexkaz jan, erabili dituen materialak jaso... Hori guztia bakarrik egiteko gai da. Horrela, helduekiko mendekotasuna gutxitu eta bere autonomia gehitu egiten du. Ziklo honetan, lehen baino askoz hobeto ezagutzen du bizi den ingurua, eta, horri esker, gauza berriak ikasten ditu bere buruari, naturari eta bizimoduei buruz. Egoera horrek komunikatzeko eta errealitatea adierazteko tresna berriak garatzera bultzatzen du haurra. Jolas sinbolikoak oso garrantzitsuak dira taldearen bizitzan.

Hiru urterekin, pentsamendu logikoaren lehen ezaugarriak agertzen hasten dira, eta, horiei esker, sailkapen edo ordenamendu sinpleak egin ditzake. Kantitatearen edo espazioaren adierazpeneko nozio errazak ere beregana ditzake.

Lau urtera hurbiltzen doan heinean, haurrak hobeto bereiz dezake zer den erreala eta zer berak asmatua. Bere azalpenek sinesgarritasun handiagoa dute.

Zikloa amaitu arteko hurrengo urteek planteamendu pedagogiko berdintsua dute. Orain arte landu diren garapen-alderdiak sakontasun handiagoz azaltzen dira, eta beren arteko oreka mantentzen da. Haurraren pentsaera logikoaren garapenak zenbakizko, topologiazko eta denborazko nozioetara hurbiltzen duten estrategiak aplikatzeko aukera ematen du.

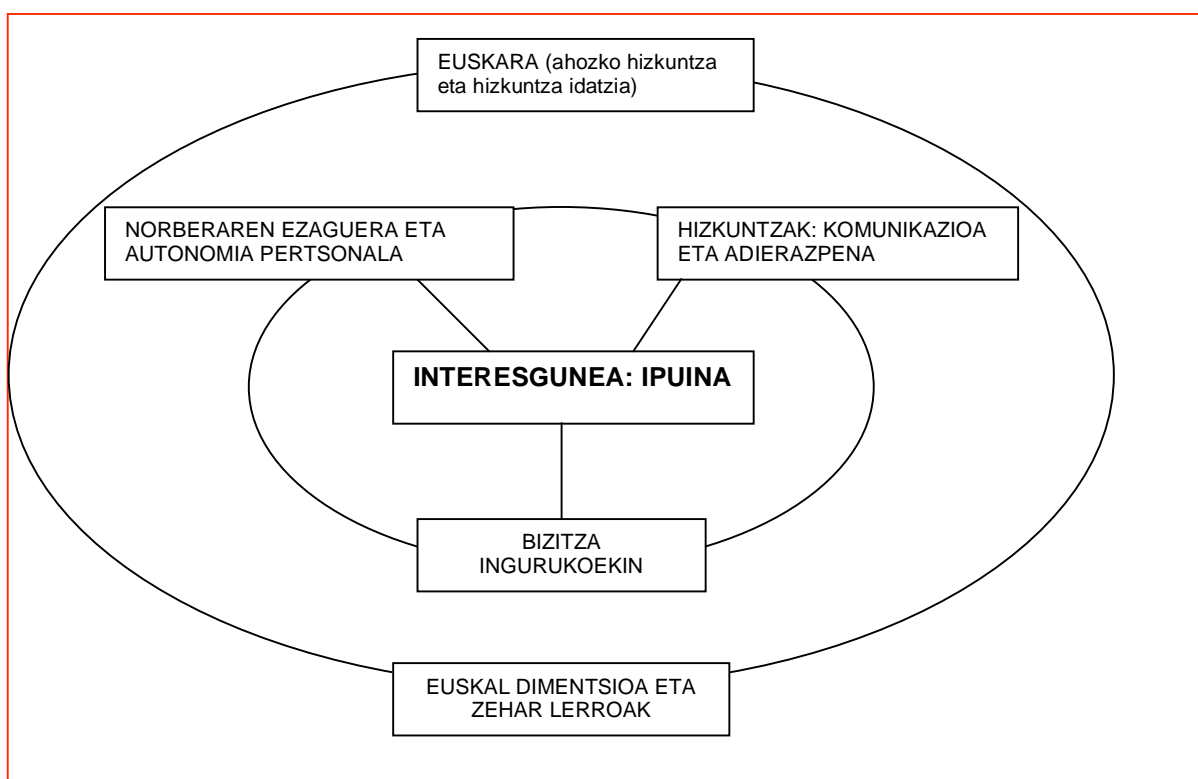
Nolanahi ere, haur bakoitzak garapen-erritmo propioa daukanez, sailkapen guztien gainetik, bakoitzaren bilakaera indartzea eta errespetatzea da hezkuntzaren helburua.

2.2 Irizpide metodologikoak. Proiektuaren ikuspegi eraikitzailea

2.2.1 Globalizazioa

Lehen aipatu bezala, hezkuntza-etapa honen ezaugarri nabarmenetako bat haurraren izate **globala** da. Haren ekintza eta jarduera guztietan eta inguruko munduarekin dituen harremanetan, oso estuki lotuta daude pertsonaren dimentsio guztiak, banaezinak dira, eta ezin dira bakoitza bere aldetik garatu.

Horregatik, Urtxintxa proiektuak ikuspegi **globalizatzaile** batetik, haurraren garapenaren alderdi guztiak elkarrekin lantzeko aukera ematen duen hezkuntza-markoa sortu nahi izan du.

Esperientzia-eremu guztiak batera garatzen dira, **interesgune** baten inguruan. Interesgune hori aurkezteko abiapuntua, horren arabera hautatu, moldatu edo sortu den ipuin bat da.

Honenbestez, Urtxintxaren unitate didaktikoak antolatzeko ardatza interesguneen garapen tematikoa da. Jarduerak sekuentzia tematiko horien arabera lotuz joango dira; eremuetako jarduerak gaiaren segida logikoan eskainiko dira. Eremuak errealitatean banaezinak direnez, jarduera bakoitzak eremuetako helburu didaktikoak landu ditzake.

Ikasleek gaiaren bilakaerari jarrai diezaioten, unitatearen ikasnorabidea marrazkien bidez islatuko da haien lan-koadernoan. Ikasnorabideak hainbat funtzio ditu unitatean zehar: hasieran, aurre-ebaluazioa eta sarrerako motibazioa bideratuko ditu; tartean,

gaiaren bilakaeraren sekuentzia tematikoak identifikatzen lagunduko du; bukaeran, sintesia eta azken balorazioa egiteko modua eskainiko du.

Globalizazioaren ikuspegi horretan txertatzen da Urtxintxaren curriculumeko ardatz nagusietako bat: hizkuntzaren (euskararen) trataera. Euskarari zehar-lerro trataera esplizitua ematen zaio, eremu guztiak besarkatzen baititu. Jardueretan sortutako hizkuntza-erabilerak aztertu eta definitu egiten dira, eta haien lanketa helburu didaktikoetan irudikatzen da.

Hizkuntza lantzeko proposamen espezifikoak ere egiten dira, jakina, ipuina hizkuntza bereziki lantzeko muin bezala hartuta. Proposamen berezi horietan, kontuan hartu dira haurren hizkuntza-abiapuntuak, bakoitzari egokitutako proposamen didaktikoak eskainiz. Eleanitz proiektuan garatutako metodologiako berrikuntzak euskarari aplikatzen zaizkio, haur erdaldunen euskalduntze-prozesua erraztu nahian.

Haur Hezkuntzan aspaldian hasitako bideari jarraituz, hizkuntza idatziaren sarrera egiten du Urtxintxak. Komunikazio-hizkuntza horren inguruko haurren bizipen naturaletatik abiatuz, hizkuntza idatziaren behaketa, interpretazioa eta haren bidezko komunikazioa lantzen dira. Hizkuntza idatziarekiko motibazioa eta jarrera baikorra garatzea da helburu nagusia.

2.2.2 Ikuspegi eraikitzailea: esku-hartzea

Aurreko atalean adierazi denaren ildotik, unitateen interesgunearen inguruko garapen globalean oinarrituz, gaiak edota gai horiekin loturiko ipuinak sortzen dituzten testuinguruak (haurren bizipenak eta beharrak barne) erabiltzen ditu Urtxintxak, proposamenari zentzua emateko.

Jarduerak ez dira era isolatuan eta testuingurutik kanpo aurkezten, haurrak zentzuzko hari bati jarraituz baizik. Testuinguru baten barruan zentzua eta funtzionaltasuna izango duten jarduerak proposatzea da helburua.

Proposamenaren bidez, ikasketa esanguratsuak sustatu nahi dira eta, horregatik, haurren bizitzarekiko, esperientziekiko eta interesekeko lotura egiten da, gelatik kanpo ahalik eta testuinguratze handiena bilatuz. Horretarako, kontuan hartzen da ekintzaren eta jolasaren garrantzia, eta izaera ludikoa duten hainbat eta hainbat jarduera txertatzen dira proposamenean.

Jarduera mental etengabea eta trinkoa sustatzea da Urtxintxaren helburu nagusietako bat, apendizaiaren eraikuntza autonomoa eta partekatua bultzatuz. Haurra gatazka kognitiboen aurrean jartzen saiatzen gara, bere garapen-maila errespetatuz, garapeneremu hurbila bilatuz eta bertan eraginez. Ez da pertzepzio pasiboa bilatzen, burujarduera baizik, eztabaida, berreraikitze pertsonala, elkarrekintza. Esku-hartzea jarduera eta harreman guztietan ildo horretatik bideratzen bada ere, badaude bi jarduera konstante interbentzio mota hori esplizituki bideratzen dutenak eta unitate guztietan azaltzen direnak:

- **Egoera komunikatiboak.** Haurren gertuko egoerak, beti antzeko prozesua bideratuz: sistematikoki behatzea, arrastoak bilatzea, hipotesiak egitea, konponbiderako estrategiak hautatzea, printzipioa edo ikasketa ateratzea, orokortzea.
- **Problemak ebaztea.** Hainbat baliabideren bidez IDEAL prozeduran trebatze-hasiera proposatuz.

Ikuspegi horretan txertatzen da lan-koadernoko fitxen planteamendu berritzailea. Fitxek galdu egin dute aplikazio izaera, neurri handi batean. Hau da, Urtxintxa proiektuko fitxak ez dira haurrak egiten dakiena demostratzeko sortu; haurra pentsatzen jartzera, jarduera mentala sustatzera eta jarrera aktiboa bideratzera zuzenduta dauden proposamenak dira. Ondorioz, garrantzi handia ematen zaio prozesu horiek guztiak partekatzeari, hitzez adierazteari, irakaslearen aldetik jarrera irekia azaltzeari, erantzun dibergenteak onartzeari eta eztabaidatzeari... Hori guztia behar bezala bidera dadin, emaitza-maila guztiak onartu behar direla proposatzen da.

Beraz, emaitzari berari baino garrantzi handiagoa ematen zaio prozesuari, haurrak aktiboki jarduteari. Izan ere, edukiak baino garrantzi handiagoa daukate haurren inguruan sortzen den giroak eta irakaslearekin eta beste lagunekin antolatzen diren harremanen dinamikak adin hauetan ikasteko orduan.

Ikuspegi horren ondorioz, aipamen berezia egiten zaio proiektuan taldekatzeari; jardueren deskribapenean adierazi egiten da taldekatze mota. Eskola berritzailearen nortasun-zeinuetatik esanguratsuenetako bat talde-lana da; talde-lana, lankidetzeta eta ikasleriaren arteko eta ikasle-irakaslearen arteko erlazioa indartzea eragiten duen neurrian. Elkarrekintza-prozesuak oinarritzkoak dira, ikasketa esanguratsu baten eta sozializazio sendo baten garapenerako.

Era berezian bultzatu nahi izan da haurren arteko lankidetzeta (helduen interbentzio egoki batez lagunduta), hori baita biderik egokiena benetako ideien elkar trukaketa eta eztabaida errazteko, hau da, pentsamendu kritikoa, objektibitatea eta gogoeta diskurtsiboa, hezteko jokabideak garatzeko.

Urtxintxa proiektuan, jardueren ezaugarriak aztertu ondoren, lan mota bakoitzerako egokiena izan litekeen taldekatze proposamena aurkezten da. Irakaslearen esku geratzen da, betiere, proposamenaren egokitasuna balioestea eta gelako egoerara egokitzea.

2.2.3 Gelako antolamendua: Txokoak

Haurrak bere ikaste-prozesuaren protagonismoa hartzea, ziurtasun afektiboa bermatzea eta autonomia bultzatzea dira Urtxintxa proiektuaren bitartez lortu nahi diren helburuak. Horretarako, berebiziko garrantzia eman behar diogu esplorazioari, manipulazioari eta jolasari. Zalantzarik gabe, espazioaren antolaketak eta, batez ere, hautatzen dugun esku-hartzearen estiloak (haurrei ikaste prozesuan protagonismoa ematen zaien ala ez) baldintzatuko du.

Hezkuntza-konpetentzia orokorrak garatzeko, hau da, NORBERA IZATEN IKASI (autonomia lortzen joateko), ELKARREKIN BIZITZEN IKASI (talde bizitzan trebatzeko), eta, batez ere, EGITEN ETA EKITEN IKASI konpetentzien garapenean aurrerapausoak emateko, **gela txokoetan** banatzea proposatzen dugu. Horrela, haurrak

berez daukan esperimentatzeko, sortzeko, ekiteko eta eguneroko jardunean erabakiak hartzeko joera hobeto bultzatuko eta bermatuko dugu.

Autonomia intelektualak bultzatzea da lan-txokoen helburu nagusia; horregatik, haurrak bere kasa joan behar du txoko bakoitzera. Horrela ziurtatuko dugu jarduera erabakitzen, antolatzen eta burutzen duena haurra bera dela, gainerako ikaskide batzuen laguntzarik edo presiorik jaso gabe.

Lau urteko gelan, txoko librean eta talde handian egiteko proposamenak ondo orekatua planteatu beharko ditugu. Lan jakin batzuetarako (hizkuntza-adierazpena, ahozkoa zein idatzizkoa, artelanen behaketa, lan-koadernoaren aurkezpena...) talde handiarekin elkartzea komeni zaigu; beste jarduera edo jarduera horien beste fase batzuetarako, berriz, txoko librean metodologiaz balia gaitzake.

Ez da erraza metodologiari buruzko aipamenak egitea maila teorikoan; behar beharrezkoa izango dugu lan praktikoaren bitartez probak eta berrikustekak egitea. Dena dela, aurrerago, txokoen dinamizazioaz hitz egitean, horren eredu posiblea topa dezakezue.

Hezitzailearen eginkizuna

Lan-txokoak antolatzeko unean, oso garrantzitsua da **hezitzailearen funtzioa**. Hezitzaileak **espazioa, denbora eta materiala prestatzen eta egituratzen** dituen moduaren arabera, eraginkorrak eta motibatzaileak izango dira, edo ez. Hezitzaileak haurrak bultzatu behar ditu lan-txoko bakoitzean aurkitzen dituen materialak esperimentatzera eta manipulatzera; sormen- eta irudimen-gaitasuna estimatu behar die; txoko bakoitzaren antolamenduaren bidez, ordena, garbitasuna eta errespetua sustatzen lagundu behar die.

Materialak ongi ordenatuta eta sailkatuta egon behar du. Hasieran, antolamendu-sistema bat ezarri behar da. Garrantzitsua da, hasieran, ezarritako antolamendua errespetatzea; izan ere, materiala toki batetik bestera aldatzen bada, haurrari zaila egiten zaio espazio-erreferente batzuk ezartzea. Materiala hartzeko eta itzultzeko, ez da komeni egotea apaletan pilatuta edo elkarrengandik hurbilegi.

Materiala horrela antolatuz gero, jasotzeko eta sailkatzeko zeregina garrantzitsua izatera iritsiko da taldearen eguneroko bizitzan. Horrela, ingurunea errespetatzeko eta estimatzeko azturak bultzatuko ditugu.

Haurrek erabiliko dituzten tresnek eta materialek haurren zerbitzuan egon behar dute. Horregatik, haien eskura egon behar dute. Modu horretan, autonomia pertsonal handiagoa izaten lagunduko zaie.

Bestalde, jokabide- eta portaera-jarraibideen bitartez ikasiko dute gelako elementu guztiak errespetatzen eta erabiltzen. Haurrek, pixkanaka, unibertso egonkor eta ezagun bat behar dute, berezko identitatea lortzeko.

Pixkanaka, ume bakoitzak jakiteko guraria izateko behar dituen jarrerak bereganatu behar ditu eta, aldi berean, guztien artean landu diren prozedura batzuk indibidualki aplikatzen jakin behar du.

Horrela lortuko da lantzen diren talde-ikaskuntzak bakarka aplikatzea eta, horrez gain, elementu motibatzaileak izatea. **Haurrak poz handia hartzen du taldean ikasitako teknika bat edo eduki bat berak bakarrik aplikatzen duenean.**

Ekintza, **jarduera eta zeregin bakoitzak programatuta egon behar du**, eta ez zaio tarterik utzi behar inprobisazioari, hori ez baita lagungarria suertatuko gehienetan. Jakina, hezitzaile on batek eskola-jarduera batean ager daitezkeen bat-bateko interesak jaso behar ditu, baina jarduera osoa ez da antolatu behar hezitzailearen inprobisazioan oinarrituta. **Denbora-antolamendua eta denboralizazioa beharrezkoak dira, haurrak ikaskuntzez eta denbora-egiturez pixkanaka eta jarraian jabe daitezten.**

HARRERA TXOKOA

Ikasgelaren erdigunea izango da eta ez du altzairuek mugatuta egon behar. Harrera-txokoaren muga fisikoa lurrean markatuta dagoen zirkulua edo korroa izango da. Eguneko zenbait mementotan, korroan bilduta lan egingo dugu taldeko haur guztiekin.

Saioa bukatu ondoren, haur batzuk txokoan jarraitzeko gogoia izan dezakete, eta aukera hori eskainiko diegu harrera-txoko horrekin.

Horman, ondo antolatuta, honako elementu hauek egon daitezke:

- Arbela
- Horma-irudirako gunea
- Oharren eta eskutitzen panela
- Kantak, olerkiak eta hiztegia ipintzeko lekua
- Eguneroko zereginak

Txoko horren berezitasuna komunikaziorako lekua dela da: sentimenduen adierazpena, horma-irudiaren irakurketa anitzak, etxetik iritsiko diren oharren, gutunen, argazkien harrera-lekua...

Kontuan izanda zer-nolako jarduerak egiten ditugun leku horretan talde handian (biribilean) gaudenean, gerta liteke txokoetara joatean hurrek, imitazioz, antzeko jarduera egiten jarraitzea jolas modura, modu librean. Ume batzuek, esate baterako, hezitzailearen papera betetzeko tentazioa izan dezakete. Txoko horren berezitasun nagusia, berriro diogu, komunikazioa da, sentimenduen adierazpena, rolen banaketa...

Txoko horretako jarduerak zentzu kolektiboa izan behar dute, komunikazioa elkartrukatuta beti. Jarduera kolektiboak indibidualak baino pisu handiagoa eduki behar du. Sozializaziorako oso gune interesgarria izango da, ezbairik gabe.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Komunikazio egoeretan moderatzailea izatea da hezitzailearen zeregina. Dinamizatzailea: sentimenduen adierazpenak proboka ditzake, ereduak eskainiz. Behatzailea: esparru kolektibo horretan, hainbat datu interesgarri jaso ditzake.

ERAIKUNTZEN TXOKOA

Haurraren sormenari atea zabaltzen dion lekua da, eta oso arrakastatsua izan ohi da. Txoko horretan egiten diren jolas-jardueretan, ez da ia adierazpen kolektiborik izango, hasieran, behintzat. Ume bakoitzak berea egiteko eta berea defendatzeko joera izango du.

MATERIALA

- Egurrezko piezak (tamainarekin kontuz ibili beharko dugu, ez handiegiak, ez txiki-txikiak)
- Plastikozko piezak
- Ibilgailuak
- Animaliak
- Materialak gordetzeko kutxak
- ...

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Alde batetik, txoko horren hornitzailea lekua da, eta pieza kopuru egokia zein den erabakiko du. Antolatzailea: nagusiaren ardura da arauak markatzea eta sor daitezkeen gatazken aurrean irtenbideak bilatzen laguntzea. Umeen produkzioen ikuskatzailea eta behatzailea izango da, gainerako espazioetan bezalaxe.

ADIERAZPEN PLASTIKOAREN TXOKOA

Txoko horretan, adierazpenarekin (plastikoa, berbazkoa, matematikoa...) zerikusia duten jarduerak landuko dituzte.

Txoko horren berezitasun nagusia, apendizaiak didaktiko espezifikoen garapena ez ezik, haurren sormen- eta adierazpen-grinari eta komunikatzeko beharrari ere gune bat eskaintzea da.

MATERIALA

- Mahaiak (hobe luzeak badira edo elkartzeko aukera ematen badute)
- Aulkiak
- Apalak (espazioan erabiliko diren materialak gordetzeko)
- Margoak
- Errotulagailuak
- Borragoma
- Artaziak
- Papera
- Arkatzak
- ...

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Ez du adierazpena bideratu behar; adierazpenak librea izan behar du. Haurrek aukera izan behar dute barrutik ateratzen zaiena marrazteko, margotzeko, idazteko... Beste une batzuetan, jarduera bideratuta egongo da, baina, betiere, askatasunez jokatzeko aukera eta laguntza emanda, bakoitzak behar duen neurrian.

Gainerako txokoetan bezalaxe, prozesuari behatuko dio hezitzaileak eta jarraipena egingo dio.

LIBURUTEGI TXOKOA

Espazioa eroso eta atsegina izango da. Txoko hori altzariarekin ixtea komeni da; horrela, gainerako txokoetatik bereizita geratuko da. Liburutegian egiten diren jarduerak lasaiak eta erosoak izango dira.

MATERIALA

- Ipuinak antolatzeko erakustokia
- Eserleku erosoak
- Alfonbra
- Ikastolako ipuinak
- Etxetik ekarritako ipuinak
- Testurik gabeko laminak (ipuin formatuarekin)
- Txotxongiloak
- Argazki-albumak
- Aldizkariak
- Interesgunearekin lotura duten kontsulta-liburuak...

Iradokizunak: Txoko horrek nahi denerako egokitzeko modukoa izan beharko du: txotxongiloen antzezpena egiteko, hezitzaileak ipuinak kontatzeko...

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Txoko horretako dinamizatzailea izan daiteke memento batzuetan. Hezitzailearen esku egongo da txoko horrek izan dezakeen kutsu magikoa bilatzea, eta etekina atera beharko dio. Ipuinaren kontaketa zainduko du, beharrezkoak diren baliabideak eta estrategiak erabiliz (sarrera eta bukaerako erritualak egin, ipuina kontatzeko aukeratu dituen elementu magikoak erabili...).

JOLAS SINBOLIKOA (ETXEKO TXOKOA)

Imitazioaren bitartez, inguruarekin harremanetan jartzeko modua topatzen du haurrak. Hasieran, haurren buruan egoten da; ondoren, ondoan duen helduaren arreta bereganatzen saiatuko da.

Haurrak helduen jokaerei behatzen die, eta imitatu egiten ditu: lotan egongo balitz bezala ipiniko da, orrazten arituko balitz bezala, sukaldaria balitz bezala... Geroxeago, panpinak sartuko ditu jolas horretan, eta horiek izango dira lotan egongo direnak, orraztu behar direnak eta jan behar dutenak.

Objektua aurrean egon gabe egoera horiek bizitzeko gaitasuna daukanean, jolas sinbolikoa agertuko da. Jolas sinbolikoaren bitartez, afektuzko tentsioak eta desioak bideratzen ditu. Geroago, helduagoa den neurrian, rolak banatzen dira eta arauak ezartzen dira jolasean, jolasaren gizarte-dimentsioan bide berriak esploratuz.

MATERIALA

- Etxea, sukaldea, ohe txikia
- Panpinak
- Ispilua
- Etxeko tresneria
- ...

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Txoko hori lantzen ari garen gaiaren arabera molda daiteke. Adibidez, mozorroak sar ditzakegu inauterietan, denda antola dezakegu janarien gaiarekin ari garenean; ospitalea, ile-apaindegia...

TXOKO TXURIA (Harrera txokoaren gun e bat izan daiteke)

Haurren etxeko bizitzaren eta gelako bizitzaren arteko harremana sendotzea eta haurren familien kolaborazioa bermatzea da txokoaren helburu nagusia.

Gai bakoitzean garatuko dugun proiekturako espazio bat eskainiko dugu. Etxeko laguntzarekin, haurrek gaiari buruz bildu duten materiala kokatuko dute espazio honetan, taldean erakutsi ondoren. Bigarren unitatean udazkenari buruzko materiala izango da; hirugarren unitatean, etxeari buruzkoa...

Etxetik ekarritako materiala hainbat hizkuntzatan argitaratutakoa izan daiteke, dudarik gabe. Txokoan jarri aurretik, material horiei harrera egingo zaie taldean, besteei bezala, jatorrizko hizkuntzan.

Txokoan bildu daitekeen MATERIALA:

- Aldizkariak
- Liburuak
- Ipuinak
- Panpinak, jostailuak
- Bildumak
- Mozorroak
- Kromoak, karta-jokoak
- Marrazkiak, posterrak, argazkiak, eskulanak
- Albisteak...

JARDUERA POSIBLEAK

- Materialaren sailkapena bideratu (hezitzaileak emandako irizpide baten arabera edo haurrek erabakitako irizpidearen arabera).
- Behaketak proposatu.
- Ekarritako mozorroekin mozorrotu (inauterietan).

HEZITZAILERAN EGINKIZUNA

Alde batetik, bildutako materialaren arabera, jardueren egokitasuna erabakitzea eta dinamizatzea, eta, bestetik, txokoaren mantenua egitea. Etxetik ez balitz material nahikoa lortuko, hezitzaileak bilatuko luke material hori.

ONDORIOZ

Txoko bakoitzak bere berezitasunak izango ditu, baina, aldi berean, malguak izan behar dute. Txokoak elikatu, hornitu, aldatu... egin behar dira, eta aldaketa horiek guztiek haurren interesetan eta beharretan oinarritu behar dute.

Txoko horietan egiten diren hainbat jarduerari eskaintzen zaien denbora luza daiteke, eta txokoak behar duen lekua (beharraren arabera) zabaldu ere bai. Horrela, haurren interesak pizten duen jarduerak bat mantentzeko daitezke martxan, haurrek aukera izan dezaten esperimentaziorako eta ondorioak ateratzeko. Denda txiki bat, adibidez.

Urtxintza proiektuko 3 urteko lehen hiruhilabetearen ageri diren jarduerak batzuek horrelako izaera har dezaketela aurreikusten da. Dena dela, haurren interesari eta jarduerari behatu beharko zaio, jarduerak horiekin jarraitu ala ez erabakitzeko.

Hezitzailearen eginkizuna, beraz, bikoitza izango da. Batetik, haurrek, lan-txokoetan libre ibiltzen diren mementoetan, aurreko atalean deskribatu dena, txoko bakoitzaren definizioa garatzerakoan; eta bestetik, bideratzaile paperak hartuko du beste hainbat jarduerak proposatzean (harrera-txokoan, jarduerak konstanteetan, lan-koadernoko jardueren aurkezpenetan, hizkuntza-adierazpeneko jardueretan...).

Etengabeko behaketa egiteko (txoko libreetan zein jarduerak gidatuetan), hainbat erreferentzia har ditzake hezitzaileak **datuak jasotzeko**. Hona hemen erreferentzia batzuk:

- Materialarekiko jarrera
- Besteekiko jarrera
- Hezitzailearekiko jarrera
- Txokoen erabilera (lehentasunak)

TXOKOEN DINAMIZAZIOA

4 urteko materialaren errebisioa egitean, unitatearen PROIEKTUA eta hori lortzeko SEKUENTZIA DIDAKTIKOAK proposatzen ditugu.

Proiektua aurrera eramateko, unitateetan jarduerak eta horien prozedurak idatzi ditugu.

Honako lerro hauetan zehaztuko dugu nola lagunduko diguten txokoek lan horiek aurrera eramaten.

- **TXOKOAK: denboraren kudeaketa**

Esan dugun bezala, txokoek izaera malgua eta aldakorra izatea proposatzen dugu, haurren interesen arabera aldaketak eta berrantolaketak egiteko aukerarekin. Dena dela, beharrezkoa ikusten dugu denbora berezia eskaintzea txokoei, gelako antolaketa ordenatua mantentzeko.

Egunerokoan antolatzen ditugun zeregin esanguratsuen artean txokoen proposamena kokatzen da. Proposamen hori Harrera txokoarekin hasiko da, hau da, egunaren hasierako asanbladarekin, eta, ondoren, beste txokoei emango diegu denbora. **Ordubete inguru luza daiteke txokoen saio hori.**

Gelako antolamenduan deskribatu ditugun txokoetan, unitatean proposatzen den proiektuari buruzko hainbat jarduera, esperientziazio edo lan bideratzeko aukera izango dugu. Hona hemen adibide bat:

2. unitateko proiektu-proposamena: INURRITEGIA

Txoko txurian: biltzen ari garen materialaren bitartez sailkapenak, behaketak, ea... egingo ditugu.

Liburutegi-txokoan: ipuinaren txotxongiloen ale batzuk utzi, eta antzezteko aukerak bideratuko ditugu. haurren eskura jarriko ditugu udazkenari buruzko gelako ipuinak, aldizkariak, dokumentazioa...

Eraikuntza txokoan: udazkeneko materialak eskainiko ditugu esperientziaziorako eta manipulaziorako.

Adierazpen plastikorako txokoa: Harrera-txokoan aurkezpen kolektiboa egin ondoren, lan-koadernoko hainbat proposamen bideratzeko aukera emango dugu.

(Hizkuntzako proposamenetan, mezua eraiki behar denean talde handiarekin lana egitea gomendatzen dugu).

- **TXOKOA: lan-dinamika**

Ondoren proposatzen dugun eredu esperientzia praktikoa oinarrituta dago. Zuen esku dago proposamen gisa baloratzea eta beharrezkoak diren aldaketak edo hobekuntzak egitea. Kontuan izan eginkizun hau lehenengo proiektuaren barnean kokatzen dela: **GELA ANTOLATZEN.**

Hona hemen txokoen dinamika bultzatzeko eman beharreko pausoak:

Harrerako horma-irudia. Hasteko, harrera-txokoan, errutinak lantzeko daukagun espazioaren inguruan, kartulinaz egindako etxetxo bat jar dezakegu. Etxeak zazpi leiho izango ditu, eta bakoitzak astearen egun bat irudikatuko du, astelehenetik ostiralera. Izena idatzita izango du. Leihoetan ageri den egun bakoitza kolore batekin ezberdinduko da. Larunbata eta igandea zuriz utziko ditugu.

IGANDEA	
OSTIRALA	LARUNBATA
ASTEAZKENA	OSTEGUNA
ASTELEHENA	ASTEARTEA

Identifikazio-txartelak. Ondoren, asteko koloreei jarraituz, txartelak egingo ditugu; adibidez, 20 haurrentzat 4 txartel kolore bakoitzeko. Haurrei kolorea aukeratzen utziko diegu; horrela, bost talde sortuko dira. Ume bakoitzari eskatuko diegu aukeratutako txartelean bere izena idazteko;

norberaren argazkia ere itsatsi dezakegu, eta plastifikatuko ditugu. Modu horretan, txartel hori identifikazio-ikur bihurtuko da, proposatzen dugun funtzionamendurako. Azkenik, izen-txartelak Harrera-txokoaren etxetxoaren ondoan gordeko dira, kutxa batean.

Funtzionamendua. Txartelak prest ditugula, eguneko arduradunak txartelak banatuko dizkie gelan dauden haurrei. Eguneko kolorea daukaten hurrek (astelehenean gorriek, asteartean urdinek, asteazkenean horiek...) txokoa aukeratzen lehenengoak izango dira; hurrengo egunetan, beste taldeek izango dute aukera. Modu horretan, haur guztiek aukera izango dute gustukoaren duten edo interes gehien sortzen dien txokoa aukeratzeko. Kontuan izan, funtzionamendu egokia bermatzeko, txoko bakoitzean umeen kopurua mugatu beharko litzatekeela. Txoko guztietan ez da beharrezkoa kopuru bera egotea. Hezitzailearen esku gelditzen da txoko bakoitzeko kopurua erabakitzea, betiere erosotasunaren bila eta gatazkak saihesteko asmoa izanda.

Txokoetako horma-irudia. Txoko bakoitzean identifikazio-txartelak gordetzeko horma-irudi bat jarriko dugu. Itsasteko tokiak jarriko ditugu espazio bakoitzerako mugatu dugun haur kopuruaren arabera; adibidez, Eraikuntza-txokoan 8 haurrentzako tokia aurreikusten bada, 9-10 hutsune izango ditu espazio horretako txartelen horma-irudiak. Horrela, hurrek txoko batetik bestera mugitzeko aukera gehiago izango dute. Horma-irudia betetakoan, espazio hori beteta egongo da. Beraz, hurrek erabakitzen dute nora joan, txartela itsasten dute horma-irudian, eta jolasten, margotzen, irakurtzen, fitxa egiten... hasten dira. Horma-irudia beteta badago, beste hurrek badakite ezin direla sartu, eta beste batera joan behar dutela. Aldaketak egin nahi dituztenean, identifikazio-txartela hartu eta tokia dagoen beste txoko batera joatea nahikoa izango dute, saioa bukatu arte.

- **TXOKOEN ebaluazioa**

Saioaren balorazio orokorra. Txokoaren balorazioa egitea beharrezkoa da, hurrek euren bizipeenez gogoeta egiteko, eta hezitzaileok ikusitakoa aztertzeke, balioesteko eta hobetzeko.

Horretarako, saioa bukatutakoan txokoak jasota gelditu behar dira. Eguneko arduradunaren zeregina izango da txartelak txokoetatik jasotzea eta Harrera-txokoko etxean berriz ere jartzea.

Gero, haur taldea Harrera-txokoan elkartuko da txokoaren balorazioa egiteko. Bertan non eta norekin jolastu duten gogoratuko dute, sortu diren arazoak hitzez adierazi, eta irtenbideak bilatzen saiatuko dira hezitzailearen laguntzarekin. Asanblada horiek oso baliagarriak dira haurrentzat eta hezitzaileentzat. Batetik, hurrek saioaren bizitakoaren eta egindakoaren inguruan hausnartzen dutelako, eta, bestetik, txokoaren funtzionamenduaren eta proposamenen egokitasuna balioesteko eta hobetzeko aukera emango dietelako hezitzaileei.

Asteko balorazioa. Saioaren bukaeran bideratzen den momentoko balorazioaz gain, asteko erregistroen azterketa ere egin behar da. Txokoaren jarraipen-erregistro baten proposamena azalduko dizuegu.

Txoko guztietan erregistro orri bat jarriko dugu asteko balorazioa bideratzeko. Erregistro eredu bera erabil daiteke txoko guztietan.

ERAIKUNTZA TXOKOA data (.....)					
	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA
ANE GORROTXATEGI					
XUBAN GARZIA					
LI ETXENAGUSIA					
AMAIUR FERNANDEZ					
ODEI ARRUABARRENA					
...					

Erregistro-orria betetzeko, hurrek X bat jarriko dute euren izena eta eguna elkartzen den laukian. Horrela, astean zehar haur bakoitzaren ibilbidearen inguruko informazioa jasoko dugu. Erregistro-orri horietatik oso informazio baliagarria lor daiteke:

- Hurrek izan dituzten interesak eta zailtasunak txokoak aukeratzeko unean.
- Noren artean sortu diren taldeak.
- Txoko bakoitzari eskaini zaion denbora.

Informazio horrek txokoen funtzionamendua eta proposamenen egokitasuna balioesteko eta hobetzeko aukera emango dio hezitzaileari.

2.2.4 Eremuen trataera

NORBERAREN EZAGUERA ETA AUTONOMIA PERTSONALA

SARRERA

«Norberaren ezaguera eta autonomia pertsonala» esperientzia-eremuak zera biltzen du: haurrak, hezkuntzako esku-hartzearen laguntzarekin, eta pixkanaka, bere buruari buruz barneratzen duen ezagutza guztia. Ezagutza horrek haurrari lagunduko dio bere nortasuna sendotzeko prozesuan, eta erabateko mendetasuna izatetik nahikoa autonomia izatera eramango duen ibilbidean.

Haur-eskolaren eremuari loturiko norbanakoaren eraikitze-prozesuan, hasteko, nahitaezkoa da lotura afektiboa ezartzea haurraren eta eskola-inguruneke heldu baten artean; atxikimenduko irudi bat izatea, alegia. Lotura horrek segurtasuna emango dio haurrari, eta ingurunea miatzen eta inguruneke elementuen artean harremanak ezartzen lagunduko dio. Elkarrekintza horiek lagunduko diote bere garapen kognitiboa eta mugimenduarena garatzen, bere aukerak eta mugak egiaztatzen, ingurukoengandik bereizten. Halaber, helduekiko independentzia-prozesua hastea erraztuko diote.

Nortasun pertsonala eraikitzea haurrak bere ingurune fisikoarekin, naturalarekin eta, batez ere, sozialarekin dituen elkarrekintzen emaitza da, haurraren esperientzia multzoaren ondorioa, alegia. Elkarrekintzek sustatu behar dute nork bere buruaren benetako irudia lortzea, norberaren gaitasunez jabetzea, autonomia, segurtasuna eta autoestimua. Prozesu horretan haurraren sortzen diren sentimenduek lagunduko dute bere buruaren kontzeptu egokitua gauzatzeko. Horrek, gero, aukera emango dio bere gaitasunen arabera hautemateko eta jarduteko, garapen osorantz eta harmonikorantz aurrera egin dezan.

Afektibitatea garatzea bereziki garrantzitsua da etapa honetan; irakaspenen oinarria da eta haurraren nortasuna eraikitzen du. Horretarako, funtsezkoa da haurrak, hasiera-hasieratik, emozioak eta sentimenduak pixkanaka onartu, adierazi eta kontrola ditzan bultzatzea.

Kontuan izan behar da haurrak bere buruaren inguruan egiten duen irudia, hein handi batean, inguruan dituenek erakusten dioten irudia barneratzea dela, baita haiengan jartzen duen konfiantzarena ere. Halaber, helduek haurraren ekimenak jasotzeko erabiltzen duten moduak erraztuko du haren garapena, edo oztopatu.

Haur-eskolan oso garrantzitsua da bizi-kalitate hobea izaten lagunduko duten ohiturak eta balioak sustatzea. Nork bere burua zaintzen ikasteak, pixkanaka, jarduteko jarraibide egokiak hartzea eskatzen du, elikadurari, segurtasunari eta higienari dagokienez. Ohiturak hezi daitezke, eta funtsezkoa da ildo horretan esku-hartzea haurrak hezkuntza-komunitatearekin ezartzen dituen lehenengo harremanetatik. Bizitzan aukera osasungarriak hartzen lagunduko dion ezagutza eraiki behar da.

Etaparen honetako **haurren garapenaren dimentsio guztiak jolasarekin loturik daude**. Haurrek ekintza behar dute, objektuak erabili, ingurukoekin harremanak izan, eta hori jolastuz egiten dute. Jolasaren bitartez, haurrak bere ulertzeko moduak antolatzen ditu, bere gaitasunak probatzen ditu, bere esperientzia berregin eta ulergarriago egiten du, bere emozioak menderatzen saiatzen da eta bere burua ezagutzeko bidean aurrera egiten du.

Jolasaren eta ekintzaren garrantzia

Funtsezkoa da irakaskuntza aktiboaren printzipio nagusia, “norberaren ekintza da, ikaskuntzaren oinarria”, Haur Hezkuntzan ekintzak hartzen duen garrantzia ulertzeko. Eta haurraren ekintzaren adierazpen nagusia JOLASA da.

Handia da jolasak hartzen duen denbora eta lekua Haur Hezkuntzan. Horregatik, garbi izan behar dute ekintza horren balioa bai hezitzaileek eta bai gurasoek.

Jolasaren bitartez, haurra behin eta berriro saiatuko da helburuak lortzen, askotan, erraz gainera, nekatu gabe. Saiakera horietan bere iraunkortasuna garatuko du. Jolasaren bitartez haurrak ukitu, sentitu, manipulatu, esperimentatu... egingo du, objektuekiko harremanean bere pentsamendu arrazional eta zientifikoa garatzeko aukera egokiak aurkituz.

Psikoanalisiak terapia moduan erabiltzen du jolasa. Ekintza horren bitartez haurrak bere nahiak, bere inguruko gertaerak, bere esperientziak, sentipenak... kanporatzen ditu, eta

aukera ugari ematen dizkie haurrei, guraso edo helduei, barneratutako zailtasunak, eta blokeoak deskubritzeko eta horiek gainditzen laguntzeko.

Jolastuz espazioa esploratzen du haurrak, eta esplorazio horren bitartez hainbat nozioz jabetzen da.

Bada beste alderdi bat jolasaren bitartez garatzen dena: hezkuntzaren gizarteratzeko dimentsioan duen eragina. Haurrak inguruko kideekin duen jolas-harremanak aukera emango dio bizikidetzaren egokian beharrezkoak diren gizarte-arauen balioa sentitzeko. Arauak errespetatzea, aniztasuna, partaidetzaren garrantzia, autonomiaren beharra, talde-lanen balioa...

Haurrak, inguruarekin izango dituen esperientzien bitartez, egoera ugari biziko du pentsamenduaren oinarriak eraikitzeko, hala nola elementu desberdinen ezaugarriak behatzeko, elementuen arteko erlazioak ikusteko, bere inguruko elementuak sailkatzeko...

Haur Hezkuntzako haurra, ekintza eta esplorazioa jolas bilakatuz, bere gaitasun guztiak garatzen ari da. Jolastuz, bere adimena garatzen du, kontzeptuak eraikiz, bere ahalmen motrizen bidez espazioa esploratuz eta bere gorputzaren ahalbideak neurtuz, bere gaitasun komunikatiboak eta gertaerak imajinatuz, besteei adieraziz, interpretatuz.. Bere gizarteratzeko trebetasunak eta gaitasunak garatzen ditu, lagunen arteko jolasen bidez.

Urtxintxa proiektuan, jolas librearen osagarri modura, taldekako jolasak proposatzen dira: mahai-jolasak, jolas musikatuak, hainbat arau kontuan harrarazten dituzten bestelako jolas motrizak eta herrikoiak...

Psikomotrizitatea

Urtxintxa proiektuan, psikomotrizitate erlazionala (La Pierre, Aucouturier) hartzen da haurraren garapena bultzatzeko biderik egokientzat. Praktika hori da proiektuak iradokitzen dituen. Hori aurrera eramateko baliabide nagusia horretan formatu eta trebatu den irakaslea da. Bestalde, praktika horren osagarri modura, Urtxintxak jolas-motrizitatea lantzeko jarduerak proposatzen eta deskribatzen ditu unitate didaktiko guztietan.

BIZITZA INGURUKO EKIN

SARRERA

Ingurunearen ezagutza da Urtxintxa proiektuari globalizazioaren ardatza ematen diona. Baina, zertan datza esperientzia-eremu hori? Bada, ingurune naturala, fisikoa eta soziala osatzen duten testuinguruen ezaguera gero eta doituago bat eraikitzean. Ezaguera horrek berekin dakar errealitatearen adierazpen zehatza egitea, ingurunearen zati garen sentimendua garatzea, eta ingurunea osatzen duten elementuak errespetatzea, haiekiko interesa izatea eta behar bezala balioestea.

Inguruan dituen helduek segurtasun afektiboa ematen diote haurrari, eta horiekiko lotura positiboak ezarri behar dira; horiek lagunduko diote haurrari errealitateak nola

funtzionatzen duen jakiten eta ulertzeko jakin-mina erakusten, eta hartara jotzen. Ingurune fisikoarekiko harremanetan, ingurune hori osatzen duten elementuak aztertzen, behatzen, ikuskatzen, ikertzen eta identifikatzen ditu; haien arteko loturak ezartzen ditu; antzekotasunak eta aldeak aurkitzen ditu; bere ekintzek inguruneko elementuetan dituzten eraginak ordenatzen, sailkatzen eta kuantifikatzen ditu, eta aurrea hartzen die; azkenik, manipulaziotik adierazpenera eta hitzezko adierazpenera eboluzionatzen du.

Eremu horri dagozkion edukiek honako gai hauek hartzen dituzte, nagusiki: hurbileko ingurune naturalak eta sozialak, horietako elementu fisikoak eta horien arteko harremanak, ingurune horietan gertatzen diren antolaketak, eginkizunak eta gizarte-harremanak. Eremu horri dagozkio, halaber, haurrei komunikabideen bidez edo bidaien eta antzekoen bidez iristen zaizkien urrutiko inguruneak. Izan ere, urrutiko ingurune horiek haurren arreta erakartzen dute, eta ezagutzeko interesa pizten diete.

Proposamen horren oinarrian, haur-eskolaren honako kontzeptu hau dago: ingurunera irekia, haurrek eskolaz kanpo bizi dituzten esperientzien ezaguera hartzen duena, inguruan gertatzen den guztiarekiko sentikorra, kanpoko errealitatea eskolan sartzeko aukera ematen duena, eta eskolari inguruan duen errealitate sozialean eta naturalean bere ekarpenekin eragiteko aukera ematen diona.

Ingurune naturala eta bertako izakiak eta elementuak dira haurren jakin-min eta interes nagusia. Naturako elementuei loturik dituzten bizipenen bidez, eta haien gaineko gogoeta gidatuen bidez, haurrek aztertu egingo dituzte hainbat fenomeno, horien agerraldiak eta ondorioak. Helduen laguntza eta babesa izango dute horretarako. Halaber, pixkanaka ezagutuz joango dira izaki bizidunak, haien arteko harremanak, ezaugarriak eta funtzioak.

Ingurune soziokultural hurbilena estimulu-iturri da adin horretan. Estimulu horiek haurren arreta berenganatzen dute, eta interes nagusi bihurtzen dira laster. Etapan zehar, haurrek familiako eta eskolako kide direla ikusiko dute; azken batean, hazten ari diren ingurune sozialeko kideak direla ohartuko dira.

Eskola-bizitzak berekin dakar gero eta esperientzia zabalagoak izatea. Esperientzia horiek pertsonak eta pertsonen arteko harremanak ezagutzeko aukera emango diete, loturak sortuko dituzte eta zenbait jarrera garatuko dituzte, hala nola konfiantzazkoak, enpatiazkoak eta atxikimenduzkoak. Jarrera horiek haurren sozializazioaren oinarria izango dira. Gizarte-harremanak lankidetzakoak izaten dira maiz, baina gatazkatsuak ere bai, alditan. Hala ere, esku-hartze egokiaren laguntzarekin, beti egingo dute gizarte-ikaskuntzaren, pertsonen arteko garapenaren eta bizikidetzaren alde.

Kultura-aniztasunak haurrak gizarte-ohituretara eta usadioetara hurbiltzea gomendatzen du, baita beren inguruko kultura-eremuetara hurbiltzea ere. Eta, hori guztia, gizartean dauden askotariko modu eta adierazpen kulturalak ezagutzeko aukera emango dien ikuspegi ireki eta integratzaile batetik. Horrela, haiekiko errespetua izango dute eta estimatu egingo dituzte.

Haur Hezkuntzan ingurune fisiko eta sozialaren eremuan aztertzen diren testuinguruak eta egoerak garatzen dira era globalizatuan unitatean zehar, ipuinaren laguntzaz. Testuinguru horiek ez dira berdinak urtero, zenbaitetan urtez urte errepikatzen badira ere; ez horien lanketa-sekuentzia eta ez lantzen diren elementuak. Aldagai berriak txertatzen dira, gaiarekiko ikuspuntua zabalduz, eta aurreko urteetan landutako hainbat ideia errekuperatuz. Adibidez, urtero, udazkenean, gai hori lantzen du proiektuak. Hiru urterekin, “Mendian zoragarria da udazkenean” izenburupean, eta *Txanogorritxo* ipuinarekin aztertzen dira mendiko bizidunak, udazkeneko aldaketak, eta mendian aurki

daitezkeen fruituak eta jakiak. Lau urterekin, “Hostoak firin-faran” izenburupean, eta *Inurria eta txirrita* ipuinarekin, inurrien bizitza aztertzen da, udazkeneko fruituekin egiteko proiektu txikiak lantzen dira, hostoekin lanak egiten dira eta udazkeneko San Martin festaren inguruko jarduerak proposatzen dira. Azkenik, bost urteko materialean, “Zatoz hostoen eta perretxikoen erakusketara” izenburupean, eta *Artzain gezurtia* ipuinarekin, esnekien (gazta, jogurta, mamia) elaborazio-prozesuak aztertzen dira, udazkeneko aldaketei behatzen jarraitzen da, hostoak sakonkiago aztertzen dira, eta hostoen eta perretxikoen erakusketa baten antolaketa bideratzen da. Hortaz, gai bera izanik ere, urtez urte sakontze- eta zabaltze-lana bideratzen da ikasnorabide baten inguruan.

Urtxintxa proiektuan zuzeneko behaketa eta esperimentazioa bultzatzen dira, unitate didaktikoetako jardueren bidez, objektu, toki eta pertsonetikiko ekintzen bidez, errealitatea antzemateko eta errealitatearen inguruan teoriak eraikitzeko.

HIZKUNTZAK: KOMUNIKAZIOA ETA ADIERAZPENA

SARRERA

Eremu honen helburua banakoaren eta ingurunearen arteko harremanak zabaltzen laguntzea da. Hizkuntzak dira barneko eta kanpoko munduen arteko lotura; tresna egokia dira errealitatea adierazteko, norberaren jokabidea arautzeko, harremanetarako, eta pentsamenduak, sentimenduak, bizipenak eta abar adierazteko.

Haurrek eremu honetan bildutako edukietan aurrera egin ahala, komunikatzeko eta adierazteko dituzten tresnak hobetuko dituzte. Horrek norberaren, gizarte-ingurunearen eta ingurune fisikoaren ezagutzan aurrera egitea dakar.

Haur Hezkuntzan hasten dira, zabaltzen eta dibertsifikatzen haurrek jaiotzatik dauzkaten eta lantzen dituzten bizipenak eta komunikatzeko eta adierazteko moduak. Lehendabizi, gorputzaren eta keinuen bidezko komunikazioa darabilte; horiekin oinarrizko harreman-eta orientazio-beharrak asetzen dituzte. Hortik, hizkuntza guztiak garatzera pasatzen dira, ahozko hizkuntza, bereziki, helduekiko harremanei esker.

Etapak aurrera egin ahala, haurrak inguruarekin duen harremana aberastu eta sakondu egiten da, beste adierazpen-bide batzuk ezagutzen ditu, eta parekoekin eta helduekin komunikaziozko harremanak sendotzen ditu. Komunikazioetan gero eta eduki landuagoak sartzen dira, eta adierazpen konplexuagoak egiteko aukera emango dioten kontzeptuak, trebetasunak eta jarrerak barneratuko ditu.

Komunikazio-trebetasunak ikasteko, mezuak jasotzeari eta interpretatzeari loturiko gaitasunak indartu behar dira; mezuak igortzea edo ekoiztea helburu dutenei loturikoak ere sendotu behar dira. Horrek laguntzen du mundua hobeto ulertzen eta modu originalean, irudizkoan, sortzailean eta funtzionalean adierazten.

Hauek dira eremu honetan biltzen diren hizkuntzak: hitzezkoa, artistikoa, gorputz-hizkuntzarena, ikus-entzunezkoa eta informazioaren eta komunikazioaren teknologiena. Askotariko adierazpen modu horiek garatzean, esanahiak negoziatuz, haurrek aurrera egingo dute, eta gizarteko arauen kodeak modu esanguratsuan eta funtzionalean eskuratuko dituzte.

Haur Eskolak komunikazio-eremua izan behar du. Topaleku horrek haurrei esanahietan aberatsa, argia eta ondo egituratua den hizkuntza-eremu bat eskainiko die. Baina, batez ere, elkarriketa egiteko aukera asko eskaini beharko dizkie; hezitzaileekin zein

parekoekin elkarriketan jarduteko aukera asko, hipotesiak probatu eta beren burua zuzendu dezaten. Haurren ekoizpenetan sor daitezkeen akatsak hizkuntza eraikitzeo prozesu aktiboaren seinaleztat hartu behar dira.

Idazketa da haurraren inguru hurbileko beste elementu bat. Haurraren arreta erakartzen du eta, helduek egiten duten modura, idazketarekin elkarrekintzan jarduteko nahia pizten die. Ikasgelan irakurketa eta idazketa modu funtzionalean eta esanguratsuan erabiltzen bada, hezkuntzako esku-hartze egoki batez, haurrak hasiko dira testu idatzien zenbait bereizgarri eta ohiko ezaugarri ezagutzen. Ezagutza hori Lehen Hezkuntzako lehenengo zikloan osatu behar da.

Plastika-hizkuntzaren bitartez, haurrek errealitatea aztertzen dute, errealitatearen inguruan duten ezaguera islatzen dute, beren burua adierazten dute... Hizkuntza pizgarria da trebetasun eta gaitasun berriak eskuratzeko, eta sentikortasun estetiko eta sormena pizteko.

Musika-hizkuntzak hainbat gaitasun garatzeko aukera ematen du, pertzepzioari, erritmoari, kantuari, soinudun objektuak eta instrumentuak erabiltzeari, gorputz-mugimenduari eta sorkuntzari loturikoak. Hori, besteak beste, arretaz entzutetik, aztertzetik, manipulaziotik eta soinuekin eta musikarekin jolastetik sortzen da.

Gorputz-hizkuntzak adierazpenezko dimentsioan sartzeko aukera ematen du, jarrerek, keinuek, harreman tonikoez, begiradez eta antzekoek osatutako adierazpidean, hain zuzen. Halaber, haurraren bizipen emozionalak kanporatzen ditu, eta haurra gero eta hobeto egokitzen da inguruarekiko harremanean bizitako egoeretara. Objektuekin egiten duen jolas horren bitartez, eta niaren eta munduaren arteko etengabeko dialektikan, bere gorputzaz jabetzen hasten da, bere gorputza baita errealitatearekin harremanetan jartzeko bitartekoa, eta bere jardura gero eta zehatzago erregulatzea lortzen baitu.

Haurren bizitzan dauden ikus-entzunezko hizkuntzek eta informazioaren eta komunikazioaren teknologietako hizkuntzek, hezkuntzako trataera berezia eskatzen dute, haurrak egokitu ditzan eta dagokien garrantziaz erabil ditzan. Hezkuntzako trataera horren bidez, haurrak ikus-entzunezko mezuak interpretatzen eta ulertzen has daitezten eta modu egokitan eta sormenez erabil ditzaten lortu nahi da.

HIZKUNTZAREN IKUSPEGI KOMUNIKATIBOA

“Hizkuntza beste edozer gauzaren gainetik, besteekin komunikatzeko era sistematiko bat da, bestearen eta norberaren ekintzak bideratzeko, elkarren arreta suspertzeko, ekintzak eragiteko...”

Jerome Bruner, *El habla del niño: aprendiendo a usar el lenguaje*

Hizkuntzaren ikuspegi elkarrekintzaileak gidatzen du Urtxintxaren lan proposamena arlo honetan (ahozkoan zein idatzian). Hizkuntza, elkarrekintzan erabiliz, besteekin gauzak egiteko erabiliz ikasten da. Hizkuntzaren gramatika-elementuak ez dira era abstraktuan garatzen; alderantziz, esanahia duten neurrian, partekatutako ekintzen testuinguruan txertatuta agertzen direnean bakarrik jasotzen ditu haurrak.

Ikuspegi horren ondorioz, hainbat testuinguru eta egoera biziak eta komunikazio-mailan ahalik eta aberatsenak eskainiz, ziurtatu nahi izan da hizkuntzaren garapena. Ikaslearen produkzioak, beraz, ahalik eta naturalena eta eguneroko bizitzarekin eta interesekin lotuena izan behar du; baina, aldi berean, irakaslearen lanak ere oso esplizitua, kontzientea, gurariazkoa eta sistematizatua izan behar du.

Hiru esparru nagusitan garatzen da hizkuntza lantzeko proposamena:

1. Gelako eguneroko bizitza

Hizkuntzak zehar-lerro trataera garbia du: gelako edozein ekintza eta gertaeratan hizkuntzaren lanketa bideratzen da. Batetik, eguneroko errutinen esparrua dago: denbora-espazioaren antolaketa, lanaren banaketa eta antolaketa, harreman arruntaren garapena. Eguneroko errutina horiek erritualizatuz eta ondo egituratuz, oinarrizko hizkuntza-erabilerak ziurtatzen dira. Bestetik, gaiaren inguruko jarduera guztietan ari gara hizkuntza erabiltzen eta, beraz, hura ere lantzen eta aberasten. Jarduera horietan ematen diren hizkuntza-lanketarako aukerak bakoitzaren deskribapen didaktikoan azpimarratzen dira.

2. Taldeko elkarrizketa

Haurrak helduarekiko elkarrizketan du hizkuntzaren garapenerako tresna nagusia. Eskola giroan, elkarrizketa hori nahi baino gehiagotan talde mailan garatzen da. Taldeko elkarrizketa horri garrantzi handia ematen zaio Urtxintxa proiektuan, eta ondo egituratutako eta gidatutako proposamenak egiten dira, ahalik eta komunikazio-mementorik aberatsena bihur dadin. Haurrak garatu beharreko hizkuntza-funtzioen inguruan sortzen da elkarrizketa. Funtzioak definitzeko unean, Joan Tough-en sailkapena (*Lenguaje, conversación y educación*, Visor, Madrid, 1989) hartu da oinarritzat. Tough-ek, eskolaren testuinguruko komunikazio-egoeren analisia egin ondoren, honako hizkuntza-funtzio nagusi hauek proposatzen ditu:

1. NORBERE BURUAREN BAIEZTAPENA

- 1.1 Behar eta gura fisiko eta psikologikoak aipatzea.
- 1.2 “Ni”a eta horren interesak babestea.
- 1.3 Portaerak edo eskaerak zuritzea edo justifikatzea.
- 1.4 Besteak maiseatzea edo kritikatzeta.
- 1.5 Besteak mehatxatzea.

2. NORBERAREN EDO BESTEEN EKINTZAK BIDERATZEA EDO KONTROLATZEA

- 2.2 Norbere ekintzak gainbegiratzea edo aztertzea.
- 2.2 “Ni”aren ekintzak norabidetzea.
- 2.3 Besteek ekintzak norabideatzea.
- 2.4 Ekintzan besteekin batera parte hartzea.

3. ORAINGO ETA LEHEN BIZI IZANDAKO ESPERIENTZIEN KONTAKETA

- 3.1 Partaideak izendatzea.
- 3.2 Xehetasunak aipatzea.
- 3.3 Izandako gorabeherak aipatzea.
- 3.4 Gertakizunen sekuentziak aipatzea.
- 3.5 Konparazioak egitea.
- 3.6 Elkarrekin zerikusia duten gauzak ezagutzea.
- 3.7 Gorago aipatutako ezaugarrietako batzuk erabiliz, azterketa bat egitea.
- 3.8 Gertakizun baten esanahi nagusia ateratzea edo ezagutzea.
- 3.9 Esperientzien esanahiei buruzko hausnarketak egitea, haurraren beraren sentimenduak barne.

4. ARRAZOITZE LOGIKORANTZ

- 4.1 Prozesu bat azaltzea.
- 4.2 Harreman kausalak eta mendetasunezkoak ezagutzea.
- 4.3 Arazoak ezagutzea eta horien irtenbideak ezagutzea.
- 4.4 Iritziak eta ekintzak arrazoitzea.
- 4.5 Gertakizunei buruzko hausnarketa egitea eta ondorioak ateratzea.
- 4.6 Hastapenak edo printzipioak ezagutzea.

5. IRAGARRI

- 5.1 Gertakizunak aurreikustea eta horiei aurrea hartzea.
- 5.2 Gertakizunen zehaztasunei aurrea hartzea.
- 5.3 Gertakizun sekuentzia batzuk aurrez adieraztea.
- 5.4 Arazoak aurreikustea eta izan ditzaketen irtenbideak aurkitzea.
- 5.5 Ekintza-maila alternatiboak aurreikustea.
- 5.6 Ekintzen edo gertakizunen ondorioak aurrez ateratzea.

6. PROIEKTATU

- 6.1 Besteen esperientzietarako proiektzioa.
- 6.2 Besteen sentimenduetarako proiektzioa.
- 6.3 Besteen erreakzioekiko proiektzioa.
- 6.4 Bizi izan ez diren egoeretarako proiektzioa.

7. IMAJINATU

- 7.1 Bizitza errealean oinarritutako irudipenezko egoera bat kontatzea edo azaltzea.
- 7.2 Ameskerietan oinarritutako irudipenezko egoera bat kontatzea edo azaltzea.
- 7.3 Asmatutako istorio bat asmatzea edo kontatzea.

HORMA-IRUDIA da funtzio horiek lantzeko baliabide nagusia. Horma-irudiak interesgune bakoitzeko elementu eta komunikazio-egoera nagusiak islatzen ditu, eta, beste zenbait erabileraren artean, gidatutako elkarrizketarako bidea eskaintzen du. Unitate bakoitzean interesgunearen inguruan hainbat funtzio erabiliz garatzen da elkarrizketarako gidoia. Gidoi hori era malguan eta komunikazio-tresna bezala erabili beharko luke irakasleak. Hasiera batean, funtzio jakin batzuen inguruan, irakasleak berak hitzez adierazi beharko ditu galdera-erantzunak, poliki-poliki ikasleek eredu jaso dezaten eta ekoizten has daitezen.

Gidaturiko taldeko elkarrizketarako, beste bi jarduera nagusi eskaintzen ditu Urtxintxak: IPUINAREN INGURUAN eta EGOERA KOMUNIKATIBOA. Bi jarduerotan, hainbat egoeraren eta gertakizunen inguruko bizipenak, sentimenduak eta arrazoiketak jasotzeko gidoia eskaintzen da.

3. Literatura

Hizkuntza lantzeko beste esparru nagusia literatura da. Literatura, hizkuntza-eredu aberatsak eskaintzeaz gain, kultura-adierazle nagusia da, eta haurren bizipenetatik eta interesetatik oso gertuko mundua adierazten du.

- IPUINA. Hizkuntzaren trebakuntzarako baliabide nagusia da IPUINA. Ipuinaren inguruko jarduera eta estrategia didaktikoen bidez, lanketa honetan ere ikuspegi eraikitzailea garatu nahi izan da. Ikasleak ez ditu ipuinak era pasiboan entzuten; ulermenerako estrategiak (irakurketan ere aplikatzen direnak) garatzera bideratzen da lana: gertatuko denaren inguruko hipotesiak egin, horiek egiteko zertan oinarritu den arrazoitu, ipuinaren edo ipuin zatien ideia orokorrak atera, izenak gogoratzeko moduak bilatu, testuetan azaltzen diren deskribapenak imajinatu, horiek buruan grafikoki irudikatu, denboraren sekuentziak argitu, pertsonaietan eta egoeretan bere burua proiektatu, etab.

Bestalde, ipuina haurren bizitzako gatazka eta afektibitate mundutik oso hurbil dago eta, beraz, oso bide aberatsa da, hizkuntza-helburuekin batera, irudimena, afektibitatea, balioak eta sentikortasuna lantzeko. Horregatik, ipuinaren inguruko ELKARRIZKETA jardueran, berkontaketa beharrian, identifikazio, orokortze eta sormenerako proposamenak dira nagusi.

Ipuinaren inguruan beste baliabide didaktiko nagusi bat garatzen da, hizkuntza-aniztasunari erantzuteko proposamen gisa: TALDEKO ANTZERKIA. Ikasle erdaldunekin, taldeko antzerkia izango da ipuina aurkezteko lehen baliabidea. Antzerki mota berezi hori Ikastolen Elkarteko “Eleanitz” proiektuan sortutako teknika berritzailea da. Horren bitartez, oraindik ezezaguna zaien hizkuntza hasiera-hasieratik erabiltzeko egoeran jartzen dira ikasleak.

Taldeko antzerkiaren bidez, ipuina “entzun” beharrian, hura “bizitzeko” aukera ematen zaio ikasleari. Horretarako, hizkuntzaz kanpoko hainbat baliabide erabiltzen da: mimika, keinua, ahotsa, ipuinaren egituraketa, espazioaren antolaketa... Ipuinaren ulermena ziurtatzeko eta haren hizkuntza era esanguratsuan errepikatze eta ekoizteko bidea eskaintzen zaio haurrari.

Honako hau da taldeko antzerkiaren teknika: ipuina talde handian dramatizatuko da, ikasleak U *moduan* biribilean jarrita, irakaslearen inguruan. Denek hartuko dituzte pertsonaia guztien zereginak, ipuinaren ekintza eta elkarrizketa guztiak elkarrekin antzetzuz. Horretarako, irakasleak espazioan markatuko du pertsonaia bakoitzaren kokagunea, alde batera edota bestera lekuz aldatuz, eta dagokionaren hizketaldia egingo du, tokian tokiko pertsonaia bakoitzaren keinuak eginez. Haurrek dramatizazioa imitatuko dute, pertsonaia bakoitzaren hitzak eta ekintzak errepikatuz. Haurrek elkarrizketa memorizatzen duten neurrian, irakasleak, isilean, dagokion

keinuak bakarrik egingo ditu, hurrei elkarrizketa aurrera dezaten eskatuz. Bukatzeko, nahi izanez gero, has daitezke talde txikian euren ohiko modura antzezten.

Ondoren egingo da irudi bidezko kontaketa, behin ipuina antzerkiaren bidez barneratuta dagoenean.

- **POESIA.** Poesiaren esparruari garrantzi berezia eman zaio, bertsoen, olerkien, kantuen (herrikoiak, berriak, jolas-kantuak) eta igarkizunen altxor zabala proposatuz. Poesia dela eta, Juan Kruz Igerabideren hitzak hartu ditugu mailegu, gureak baino adierazgarriagoak baitira:

Hitz bi eta erdi: poesia eskolan

Hitz-aleak bezala erein nahi izan ditut liburuxka honetan. Ez duzu fruitu umoturik topatuko. Hori zeure lana duzu; hazi pittin bat eskaintzen dizut, landarea osatu nahi bazenu.

Inork eskolan erabiltzeko asmorik balu, ez beza mesedez ezer irakasteko hartu poemarik. Aleak direla esan dut eta aleak erein egin behar dira.

Zertarako? Begira: poema bakoitzean irudi bat daukazu, gehienetan analogiaz osatua. Irudi horiek dira haurren barnean ereiten direnak, eta bere sormenaren euskarri bihurtzen dira. Haurrak bere-berea du analogiaren prozedura eta, irudi berrien bidez suspertzen badiogu, testu harrigarriak sortzeko gauza da, zein ahoz, zein idatziz (eta, beharbada, esku-lanez edo gorputz-adierazpidez). Poemak erabiltzeko bideak eta moduak norberaren sormenaren araberakoak dira. Jar daiteke paretan zintzilik egunean (edo astean) poema bat, une egokia (isilunea, arreta) topatzean ahoz ere esan daiteke (aldian poema bat, ez gehiago, irudia ondo barnera dezaten; hobe behin baino gehiagotan poema bera errepikatuz gero). Eta ez pentsa haurrak kolpean ikasiko duenik poemak entzuten eta gozaten; pittinka egiteko lana da hori, eta ahozkotasanaren kultura gehiago lantzea eskatzen du.

Azken gomendio bat: haurrak, zenbat eta tikiago, orduan eta errepika gehiago behar du. Beraz, aukera itzazu poeman, adibidez hiru gune (gune bat izan liteke hitz bat, izan liteke sintagma bat, izan liteke lerro bat, esaldi bat...), eta errepika ezazu bakoitza hiru bider; topa ezazu erritmoa eta eutsi horri poema esaterakoan, malgutu poema zure erara, hitz egin poemarekin, eta aska bedi zure mintzo propioa, poema aitzakia. Poema enbutuan kirastu egiten da, aire librean bakarrik du usain gozoa, usaindu nahi dezanarentzat.

Juan Kruz Igerabide, *Begi-niniaren poemak*, Auskalo-Erein

IRAKURKETA-IDAZKETA

Haur Hezkuntzan tradizionalki irakurketa-idazketari buruz hitz egin denean, gehienetan, prozesuaren mekanikaren irakaskuntzaz hitz egin izan da. Horrela, metodo silabikoaz edo globalaz, letren ezagupenaz... eztabaidatu izan da. Urtxintxak hizkuntza idatziaren trataera orokorra proposatzen du, ahozkoaren inguruan hartutako bide bera jorratuz:

haurrei idatzizko komunikazio-esperientzia askotarikoak eta funtzionalak eskainiz, eta esperientzia horien inguruko hipotesiak eta hausnarketak garatzen lagunduz, idazketaren barne-egituraz bere modura jabetzeko bidean jarri nahi dira.

IDATZIA	OBJEKTUA ABIAPUNTU (tradizionalki)	IKASLEA ABIAPUNTU (Urtxintxa-Txanela)
NOIZ?	Ikastolaren erabakia; apendizaiia hutsetik hasi.	Jaiotzetik; aurre-ezaguerak kontuan hartu.
ZER?	Kodea: forma.	Hizkuntza idatzia: esanahia.
HELBURUA	Dekodifikazioa: esan, idatzi.	Komunikazioa; mezua jaso eta eman.
ABIAPUNTUA	Grafia-fonema lotura.	Idatziaren erabilera eta harekiko interesa.
PROZESUA	Deskodifikazioa lehendabizi, ulermena; ondoren, adierazpena.	Estrategia guztiak batera garatzen dira. Irakurriz eta idatziz iristen da grafia-fonema loturara.
DENBORALIZAZIOA	Mugatutako epea: hasi, bukatu.	Etengabeko prozesua.
OINARRIA	Pertzeptzioa-motrizitatea deszifratu.	Estrategia kognitiboak: pentsatu, deszifratzea barne.
SEKUENTZIAZIOA	Sistemaren elementu progresioa: "errazenetik zailenera".	Haurraren garapen-prozesua: ontogenesisia.
BILAKAERA	Kuantitatiboa: elementuak gehitzen.	Kualitatiboa: hipotesiak aldatzen.
LAN UNITATEA	Hitza/esaldia.	Komunikazio-ekintzak: testua bere testuinguruan.
IRAKASLEA	Irakatsi: ezaguera transmititu.	Jabetzen lagundu: idatzia elkarrekin eraiki; ulermen/ekoizpen-prozesuak bideratu.
IKASLEA	Ikasi-trebatu.	Idatzia ikertu, aztertu, kodea aurkitu, komunikazioa garatu.

Ikaslearen jabetzaren prozesu naturalari laguntzea da helburu nagusia. Haurrak ez daude hutsik. Oso sakonak diren ideia, hipotesi eta teoria pertsonalez beterik daude. Hipotesi horiek garatzen, egiaztatzen, osatzen eta poliki-poliki aldatzen doaz, idatziaren kode konbentzionala aurkitzera iritsi arte. Urtxintxa proiektuan, era progresibo batean, irakurketa- eta idazketa-sistemen ezaugarriak aztertzeko proposamenak txertatu dira, elkarrekin deskribatuz, bai ardatz kualitatiboari dagokionez, bai ardatz kuantitatiboari dagokionez. Proposamen horiek Ferreirok eta Teberoskyk haurraren idatziaren

ontogenesiaren garapenari buruz egindako ikerketetan oinarritzen dira. Honako hau da ontogenesiaren faseen laburpena (*Los sistemas de escritura en el desarrollo del niño*, Siglo XXI, Mexiko, 1989):

ONTOGENESIAREN FASEEN LABURPENA

FASEAK	EZAUGARRIAK
IDAZTEA eta MARRAZTEA ez da gauza bera	Grafismo primitiboak, zirriborroak, biribilak, makilatxoak, etab.
	Alineazio horizontala, ezker-eskuin, letraren bat agertzen hasten da.
BEREIZITAKO IDAZKETAK (ideografikoa)	Letren erabilera. Letra multzo jakin baten errepikapena esanahi desberdinekin.
	Letren konbinazio desberdinak esanahi desberdinekin. Izenaren letren konbinazio guztia idazteko.
IDAZKETA SILABIKOA	Lotura fonetikoa. Soinu bat (silaba) letra bat. Edozein letra.
	Silaba bakoitza bere bokalez adierazia.
	Silaba bakoitza bokal eta/edo kontsonantez adierazia.
IDAZKETA SILABIKO- ALFABETIKOA	Silaba bakoitza letra bat baino gehiagoz adierazia.
IDAZKETA ALFABETIKOA	Fonema/grafia oinarritzko lotura eginda.

Baina irakurtzen eta idazten ez da berez ikasten.

Lehenik, ikasle guztiek ez dituzte hizkuntza idatziarekiko aurreiritzi berak (ingurua, familiaren eragina...).

Gainera, kultura idatziak etxean ematen dena baino informazio gehiago eskatzen du.

Laguntza behar du haurrak, kontzeptu asko berrikusi, argitu, eztabaidatu eta gainditu behar ditu, eta hori guztia bere kideekin eta irakaslearekin bideratzen den elkarrekintzan lortuko du.

Idatzizko hizkuntzaren bidez komunikatzea ez da gizakiaren berezko behar bat. Ez da heldutasunaren bidez lortzen. Motibazio eta jarrera baikorrak behar dira ikaskuntzaren inguruan, eta horiek guztiak testuinguru berezi batean erakutsi eta bizi behar dira.

Idatzizko egoera nagusiak Haur Hezkuntzan	
Gelako antolaketa	ardurak oharrak arauak leku-banaketak jabetzak
Eguneroko ekintzak	etorri direnak eguraldia egutegia urtebetetzeak eguneroko berriak menuak etxerako mezuak jolasen arauak
Ipuin-kontaketa Hizkuntza poetikoak	izenburuak hizkuntza poetikoa pertsoneiak ipuina entzun/“irakurri” sekuentziak komikia abestiak/olerkiak ikasi errimak
Testu-bildumak	abestiak olerkiak informazio-txartelak
Gaien ingurukoak	gutunak instrukzioak prozesuak komunikabideen behaketa ontzi komertzialen behaketa bildumak jarduerak zenbakiekin biografiak lan-dosierrak errezetak

Hizkuntza idatziaren lanketa sistematizatzeko, testu-pedagogiaren ildotik, testu moten ezaugarriak hartu dira abiapuntutzat:

HAINBAT IDATZIZKO EKINTZA JARDUERA

1. ZERRENDATZEA
1.1. Norbere izenaren identifikazioa
1.2. Norbere izena idaztea
1.3 Gelaren antolaketarako behar diren errotuluak idaztea
1.4. Izenak horma-irudi tematikoetan idaztea
1.5. Ikasleen izenen zerrenda idaztea
1.6. Izen arrunta edo izenburuen zerrenda idaztea
1.7. Gelako jarduera baten kartel iragarlea osatzea
1.8 Kartel bat irakurtzea
1.9. Data idaztea
1.10. Norbanakoaren egunkaria idaztea

2. INFORMAZIOA
2.1. Egunkariei behatzea informazio-bide bezala.
2.2. Gelan komentatutako argazki baten oina idaztea.
2.3. Argazki-oinak dagozkien irudiekin erlazionatzea.
2.4. Berri baten titularra idaztea.
2.5. Berri bat idaztea.
2.6. Berri bat irakurtzea.
2.7. Idazketa eta beste forma grafikoak bereiztea, iragarkien edo ontzien behaketaren bidez.
2.8. Logotipoak interpretatzea.

2.9. Iragarki publizitarioak irakurtzea.

2.10. Produktuaren argazkitik edo logotipotik abiatuz, iragarki baten testua idaztea.

2.11. Jasotako gutuna irakasleak irakurtzea.

2.12. Gutun pertsonal bat idaztea..

2.13. Ikasleek irakasleari ohar bat diktatzea.

2.14. Ohar bat idaztea.

2.15. Gonbidapen bat idaztea.

3. LITERATURA

3.1. Ipuin bat irakurtzea (irakasleak).

3.2. Ipuin ezagun baten izenburua irakurtzea.

3.3. Sekuentziatutako irudien interpretazioa egitea, ondoren ordenatzeko.

3.4. Pertsonaien edo ipuinen izenburu-zerrenda bat bere irudiekin erlazionatzea.

3.5. Ipuin ezagun bat dramatizatzea.

3.7. Ipuin ezagun baten izenburua idaztea.

3.9. Hutsuneak dituen literatur testu bat osatzea (olerkia, bertsoa).

3.10. Ordenatutako irudietatik abiatuz ipuin ezagun bat berridaztea.

3.11. Buruz ikasitako kanta edo olerki batean hitz bat identifikatzea.

3.12. Buruz ikasitako kanta desordenatu bat berreraikitzea.

3.13. Lehen bertsoetik abiatuz, esaldiak osatzea.

3.14. Bukaera bera duten hitzak bilatzea eta idaztea.

3.15. Bukaera bereko hitzekin jolastuz bertsoa osatzea eta idaztea.

3.16. Lehendik buruz ikasitako poesia edo kanta bat idaztea.

3.17. Poesia original bat idaztea.

3.18. Komikiei behatzea.

3.19. Komikiak idaztea.

4. AZALPENA

4.1. Deskripzio tematikoen fitxategia osatzea.

4.3. Gelako hiztegia osatzea.

4.4. Prozesu natural bat aipatzea.

4.5. Pertsonaia baten biografiaren alderdi nagusiak irakurtzea/idaztea.

4.6. Lan baten dosierra elaboratzea.

4.7. Ideia nagusiak identifikatzea.

4.8. Desordenatutako testu batetik abiatuz prozesu bat berreraikitzea.

5. PRESKRIPZIOA

5.1. Errezeta baten osagaiak idaztea.

5.2. Produktuaren elaborazio-prozesua idaztea.

5.3. Esku-lan baten instrukzioak irakurtzea.

5.4. Sukaldeko errezeta bat irakurtzea.

5.5. Sukaldeko errezetak izenburuekin edo osagaiekin erlazionatzea.

5.6. Osagai nagusiaren araberako irizpidearekin sukaldeko errezetak sailkatzea.

5.7. Jolas baten arauak irakurtzea.

5.8. Gelako bileran hartutako erabakiak idaztea.

5.9. Lanak burutzeko instrukzioak irakurtzea.

2.2.5 Jarduera konstanteak

- a. Sekuentzia didaktikoa
- b. Ikasnorabideak
- c. Horma-irudia
- d. Ipuina
 - Antzezpen kolektiboa (ipuin dramatizatua)
 - Elkarrizketa-jolasak atzamarrekin
 - Ipuinen liburuxka
 - Ipuinaren abestia
 - Ipuinaren laminak
- e. Pertsonaiak
- f. Hiztegia
- g. Gaia aberasten. “Txoko txuria”
- h. Testu motak: igarkizunak, olerkiak, aho-korapiloak, esaera zaharrak...
- i. Abestiak
 - Jolaserako abestia
 - Tradiziozko kanta
- j. Musika klasikoa
- k. Erritmo-eskemak
- l. Egoera komunikatiboak
- m. Problemen ebazpena
- n. Egoera matematikoak
- ñ. Artelanak

a. Sekuentzia didaktikoa

Sekuentzia didaktikoa helburu bera daukaten jarduera multzo bat aurrera eramateko prozedura dela esan dezakegu. Hezitzailearen laguntzarekin, prozedura zehatz baten proposamena da sekuentzia didaktikoa. Proposamen horretan, haurren inplikazioa eta produktuaren lorpen komuna bilatzen da.

Beti errepikatuko dira prozeduraren faseak sekuentzia didaktikoetan:

HASIERA

- Informazioa hartzea eta gordetzea (zer egin behar dugu, norentzat, zertarako...)
- Ideia berriak eta konponbideak lantzea (nola egi dezakegu?)

GARAPENA

- Ideiak gauzatzea

BUKAERA

- Ebaluazioa (zer moduz atera da dena?)
- Ekite-prozesuaren aplikazioa

Unitateetan topatuko diren sekuentzia didaktikoak proposamen irekia izatea nahi genuke. Hezitzaileari sekuentzia didaktikoa bere taldeari eta bere errealitateari egokitzeko aukera ematen zaio.

b. Ikasnorabideak

Unitatearen ikasnorabidea marrazkien bidez islatuko da lan-koadernoan, ikasleek gaiaren bilakaerari jarrai diezaioten. Ikasnorabideak hainbat funtzio ditu unitatean zehar: hasieran, aurre-ebaluazioa eta sarrerako motibazioa bideratuko ditu; tartean, gaiaren bilakaeraren sekuentzia tematikoak identifikatzen lagunduko du; bukaeran, sintesia eta azken balorazioa egiteko modua eskainiko du.

PROZEDURA

Gai berria aurkeztean, aurreiritziak eta aurrezaguerak biltzeko erabiltzea proposatzen da. Modu horretan, gaiari hasiera emateko nondik abiatu (haurren nahian eta interesean oinarrituta) jakiteko.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Hezitzailea, jarduera honetan, entzulea eta dinamizatzailerak izango da. Gure zeregin nagusia haurren ideiak jasotzea, biribiltzea eta taldeari itzultzea da. Hasieran, ez da erraza izango haurrentzat aurreiritziak ematea. Helburua ez da lehen unetik hori lortzea, baina bai dinamika horretan trebatzea eta haurren denborak eta iritziak errespetatzea.

c. Horma-irudiak

Horma-irudiaren bitartez, gaiari buruzko motibazioa piztea eta sekuentzia tematikoari sarrera ematea bilatzen da.

Bestalde, Tough-ek, eskola-testuinguruko komunikazio-egoeren analisia egin ondoren, hizkuntza-funtzioak proposatzen ditu. Hizkuntza-funtzio horiek aktibatzeke, taldeko elkarrizketa proposatzen dugu. Baliabide nagusia horma-irudia da, baina gelako bitzitan azaltzen diren komunikazio-egoera anitzak ahaztu gabe.

PROZEDURA

Horma-irudia, normalean, txoko batean ipiniko dugu (Harrera-txokoa izan daiteke toki aproposa). Jarduera honen helburua lortzeko, hau da, Tough-en hizkuntza-funtzioak aktibatzeke, haurrek ohitzen hasi beharko dute. Hasieran, egokia iruditzen zaigu hurbilpen-saioak talde handian egitea. Aurkezpena egiteko egokia izan daiteke talde osoarekin harrera-txokoa elkartzeko unea. Horma-irudiaren aurkezpenarekin batera, interesgune berriaren aurkezpena dator. Haurren arreta erakartzeko modurik egokiena gonbidapenak egitea da. Lehenengo saiakeretan, talde handiari erreferentzia egingo diogu, baina benetan jardueran trebatzeko, talde txikiak eta binakako parte-hartzeek izango dute balioa (haurra/haurra, haurra/nagusia, haurra/haurra/nagusia...). Txoko libreko garaian, horma-irudira inguratzen diren haurrekin egin daitezke mota horretako parte-hartzeak. Hauexek dira lantzen diren funtzioak: partaideak izendatzea, xehetasunen aipamenak egiten hastea...

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Hezitzaileak laguntzaile, behatzaile, entzule eta, hainbat mementotan, eredu izan beharko du. Horrek esan nahi du ez duela lanketa automatikoa bilatzen (hizkuntza-funtzioak zerrenda batean idatzita izan eta ordenan galderak egitea), baizik eta, sortzen diren egoerak aprobeztatuz, une egokian hizkuntza-funtzioak aktibatzea. Betiere, haurren komentarioak eta hausnarketak kontuan izanda. Gida-liburuan azaltzen den gidoia, beraz, era malguan eta komunikazio-tresna bezala barneratuta erabiliko du hezitzaileak, elkarrizketa sortu ondoren, elkarrizketa bideratzeko tresna gisa.

d. Ipuina

Hona hemen, proposamen gisa, antzezpen kolektibotik hezitzailearen kontaketa ipuina lantzeko hiru asteko kronologia:

1. astea: Ipuin berria

- Astelehena: antzezpen kolektiboa.
- Astearte: antzezpen kolektiboa.
- Asteazkena: antzezpen kolektiboa eta atzamar-jolasa.
- Osteguna: laminekin, haurren ipuin-kontaketa.
- Ostirala: ipuineko kanta landu eta atzamar-jolasa egin.

2. astea: Ipuina badakigu

- Astelehena: hiztegia erabiliz, ipuina gogoratu eta abestia kantatu.
- Astearte: laminekin, haurren ipuin-kontaketa eta hiztegi-jolasa egin.
- Asteazkena: liburuxkarekin haurren ipuin-kontaketa egin.
- Osteguna: binakako antzezpen txikiak eta hiztegi-jolasa egin.
- Ostirala: hezitzailearen kontaketa narratiboa egin.

3. astea: Ipuina gogoratzen

- Astelehena: ipuinaren inguruan landutako jarduerak gogora ekarri.
- Astearte: hiztegi-txartelak ipuina gogoratzeko erabili eta ipuineko abestia kantatu.
- Asteazkena: hezitzailearen ipuin-kontaketa Liburutegian egin.
- Osteguna: ipuinaren saio berezia prestatu (CD-ROMeko narrazioa kanoia erabiliz, emanaldi bezala aurkeztu).

Antzezpen kolektiboa (ipuin dramatizatua)

Ikusi, “Hirugarren eremua: Komunikazioa eta adierazpena”. Hizkuntza 3. Literatura Antzezpen kolektiboa. Hauek dira puntu nagusiak:

- Haurrak biribil batean edo U batean kokatu, lanean hasteko.
- Ipuina hasi aurretik, isiltasuna lortu; adi egon behar dute.
- Ipuineko pertsonaia bakoitzari bere lekua dagokio. Pertsonaia bakoitzak esandakoa adierazteko irakasleak tokiz aldatu behar du.

- Narratzaileak ere tokia du pertsonaien artean. Keinu gutxi egiten ditu eta modu neutroagoan hitz egiten du.
- Mimikak, keinuak, ahots-aldaketak eta aurpegiaren jarrerak ipuina ulertzen laguntzen dute.
- Intonazioa eta tonua aldatu, pertsonaiaren arabera.
- Lasai jardun, geldialdiak eginez. Hurrei denbora utzi, esaldiz esaldi errepika dezaten eta, ahal den neurrian, aurreratzen utzi.
- Esaldi luzeak edo zailak zatitu, eta gehiagotan errepikatu.
- Nabarmendu nahi ditugun pasarteak (taldearen arreta erakartzeko balio dutenak) aldeztatik aukeratuta edukiko ditugu. Horiek behin baino gehiagotan errepika daitezke, antzezpen kolektiboan, haurren arreta erakartzeko.
- Lehenengo egunetan, ez erabili irudirik.
- Ipuina antzeztean, ez onartu “ikuslerik”. Haurrak aktore nagusiak dira, ez ikusleak.
- Ipuina antzeztean, haurrenganako hurbiltasuna zaindu: haur guztiei begiratu.

PROZEDURA

Antzezpen kolektiboarekin lotura daukaten jarduera gehienak Harrera-txokoan kokatu behar dira; horrela, loturak sortuko dira espazioaren eta erabileraren artean, talde handian egingo diren ekintzak Harrera-txokoan imitatuz.

Ipuin dramatizatua erritualekin (sarrerako errituala eta bukaerako errituala) biribildu behar da. A-B-A.

A/ Sarrerako errituala

Lehenik eta behin, ipuinaren aurkezpena egitea komeni da. Pertsonaiak aipa daitezke, istorioaren nondik norakoak (ipuinaren mamia kontatu gabe, sarrera emanez, besterik ez). Horrela, hurrei ipuinean kokatzen lagunduko diegu.

Sarreran komeni da jarduera honen arauak gogoratzea:

- Lurrean markatutako marraren gainetik ibili.
- Salto egin behar dugunean edo mugitu behar dugunean nola egin azaldu.
- Ondoren, aurretik ezaguna den abesti bat denon artean kantatu, edo olerkitxo errezitatu, edo atzamarrekin egindako elkarrizketa labur bat sar dezakegu. Ipuinari hasiera emateko, formula bat erabili.

B/ Ipuin dramatizatua

A/ Bukaerako errituala

Bukaera ere erritualizatzea komeni da: “hau hola bazan, sar dadila kalabazan”, edo “hau egia ala gezurra...” bukatzeko formulak beharrezkoak dira. Nahi izanez gero, ipuineko kanta ere sar daiteke. Baliabide oso interesgarria izan daiteke ipuineko elkarrizketa bat sartzea, horrela, ipuina ere gogoratu egingo baita.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Jarduera honetan, hezitzaileak oso zeregin garrantzitsua dauka. Alde batetik, dinamizatzailea izan behar du (haur guztiak jardueran sartzen saiatuko da). Horretarako,

ondo ikasita izan beharko du gidoia, eta errepikapen guztietan gidoi bera mantendu behar da (ahozko adierazpenetan zein keinuetan). Bestetik, moderatzailea izan behar du, jarduera honetan azpimarratzekoak diren arauak zaintzeko.

Elkarrizketa-jolasak atzamarrekin

PROZEDURA

Haurrak U baten moduan kokatuko dira; kokapen horrekin, ume guztiek hezitzailea ikusten dutela ziurtatzen da, eta, aldi berean, hezitzaileak denak ikusten dituela. Eskuak bizkarrean gordetzeko eskatuko diegu; hezitzaileak ere gauza bera egingo du.

Eskuak ateratzen ditugunean, *ttik-ttik-ttik-ttik* esango dugu, eta keinu bat egingo diegu, errepikatzeko gonbidapena eginez. Adin honetako haurrei asko gustatzen zaizkie mota horretako jolasak. Behin esku bat ateratakoan, esaldi labur hau esango dugu: —*Kaixo, Ttantomto naiz*. Gauza bera egin behar dugu beste eskuarekin ere: *ttik-ttik-ttik-ttik*, eta bigarren eskua atera. Esku horri ere esaldi txiki bat izendatuko diogu, beste izen bat: —*Kaixo, Mikel naiz*. Errepikatzeko eskatuko diegu, betiere keinuen bidez eta begiradaren laguntzarekin. Horrela, eskuek elkarri muxu emango diote: —*Mua, mua*. Eta agurtu egingo dira: —*Agur, Mikel*. —*Agur, Ttantomto*.

Jolas txiki horrekin, haurrak errepikapenaren jolasera ohitzen joango dira, eta beharrezkoa izango zaien aho-hizkuntza barneratu egingo dute modu motibagarri eta ludiko batez.

Ipuin dramatizatuekin lotura daukaten elkarrizketa txikiak atzamar-jolasean egiteko asmatuta daude.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Jarduera honetan, talde-antzerkian bezala, hezitzaileak oso zeregin garrantzitsua dauka. Alde batetik, dinamizatzailea (haur guztiak jardueran sartzen saiatu behar du), eta horretarako, ondo ikasita izan beharko du elkarrizketa. Horrez gain, hurrekin batera, sortzaile eta eraikitzaile ere bihurtu beharko luke: elkarrizketa berriak sortuz, ezustean jolastuz...

Elkarrizketa labur horiek edozein unetan erabil daitezke egunean zehar, ipuina labur-labur gogoratzeko, etxera joan aurretik...

Ipuinaren abestia

Urtxintxa proiektuak kanta ugari proposatzen ditu unitate bakoitzean. Hezitzailearen esku gelditzen da zein aukeratuko dituen jarduera espezifiko bezala (prozedura zehatzarekin lantzeko) eta zein gozatzeko. Jarraian, prozedura bat azalduko dugu, jarduera espezifiko bezala lantzeko aukeratu diren kantuen bidez lantzeko.

Ipuin bakoitzari kanta bat dagokio. Kanta horiek lagungarri izan daitezke, bai antzeppen kolektiboetan, bai ipuin-kontaktetan. Antzeppenaren erritmoa alaitzeko, ipuinaren errepika edo leloa abestu daiteke. Beste une batzuetan, ipuinetik aparte, kanta osoa entzuteko aukera izango dute.

Kantak lantzeko, Harrera-txokoa proposatzen dugu. Han, abesti-bilduma osatzen saiatuko gara, eta, horrela, hurrek zein kantatu nahi duten erabaki ahalko dute.

PROZEDURA

Kanta berri bat aurkeztu baino lehen, letra ikasi ez ezik, kantarekin batera egingo diren keinuak ere zehaztu behar ditugu, koreografia txiki bat osatuz. Lantzeko mementoan, ez da komeni CDa erabiltzea, oso erritmo azkarra izan dezake eta. Interesgarriagoa da zatika-zatika errepikapenak eginez ikastea.

Adibide modura, honela aurkez dezake hezitzaileak abestia, erritmo egokia emanaz (musikarik gabe):

Marigorringo Ttantto gorringo
lorenz lore dabil hegan.
Marigorringo Ttantto gorringo
hemen gaude ikastolan.

Horrela, hurrekin pare bat aldiz errepikatu ondoren, zati handiagoak kanta daitezke:

Marigorringo Ttantto gorringo lorenz lore dabil hegan.
Marigorringo Ttantto gorringo hemen gaude ikastolan.

Bukatzeko, dena batera errepikatuko dugu hurrekin:

Marigorringo Ttantto gorringo lorenz lore dabil hegan.
Marigorringo Ttantto gorringo hemen gaude ikastolan.

Bukaeran, errepikatutako guztia kantatuko dugu, doinu egokia emanaz.

Kanta ikasten den bitartean, mugimenduak ere ikasi behar dituzte. Horrek letra gogoratzen lagunduko die. Behin kanta ezaguna zaienean, oso egokia da CDa erabiltzea.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Jarduera mota honetan hezitzaileak ikasgela gidatu behar du, eta ereduak eskaini behar ditu. Beraz, kanta bat aurkezten denean, hezitzailearentzat ezaguna izan behar du alde zuzenetik. Oso garrantzitsua da buruz ikasita edukitzea.

CDa entzun aurretik:

- Lehenengo, kantaren esaldi bat esango du eta hurrei errepikatzeko eskatu, erritmo eta guzti, baina abestu gabe.
- Ondoren, gauza bera egingo du kantaren doinuarekin; esaldia kantatu eta hurrei errepikatzeko eskatuko die.
- Kanta guztia doinuarekin abestuko du.

Prozedura hori eginda, CDa entzuteko eta batera kantatzeko prest daude.

Hezitzaileak haurren parte-hartzea ziurtatu behar du. Haurrak animatu ondoren, dinamikak ez badu funtzionatzen, estrategiak bilatu beharko ditu erakargarria izan dadin. Une horretan, behaketa egin behar du.

Ipuinaren laminak

Ipuinaren laminei bi erabilera oso desberdin eman diezazkiekegu.

1/ Haurren ipuin-kontaketa.

2/ Hezitzailearen ipuin-kontaketa.

1/ Haurren ipuin-kontaketa

Haurren ipuin-kontaketa egiteko, antzezpen kolektiboan erabiltzen den testua eta espazioa erabili behar dira.

PROZEDURA

(Ipuin dramatizatua hiru aldiz egin ondoren)

- Haurrak hezitzailearen aurrean kokatu.
- Isiltasuna lortu.
- Haurren arreta erakarri.
- Ipuinaren pertsonaiak eta nondik norakoak gogoratu.

Ipuinaren laminak lehenengo aldiz erakusten zaizkienean, jakin-min handia sortzen dute haurrengan; hori dela eta, haiekin adostu beharko dira jardueraren “arauak”.

Lehenengo lamina erakustean, tartetxo bat utzi, haurrek begira dezaten. Hezitzaileak esango die ipuina kontatzeko laguntza behar duela: *Gogoratzen duzue ipuina?, Lagunduko didazue ipuina kontatzen?.*

Hezitzaileak narratzailearen zeregina zein den azalduko du, eta haurrek parte hartzen badute, narratzailearena beraiek egiten badute, hobe. Lehenengo

hilabeteetan, hala ere, ez die eskatuko narratzailearena errepika dezaten. Aurrerago eskatuko die esaldi errazak errepikatzeko.

Pertsonaien arteko elkarrizketak agertzen direnean, exigentzia handiagoa izango da. Haur guztiek parte har dezaten lortu nahi da. Ez da nahikoa bakar batzuek parte hartzea, denei eman behar diegu parte hartzeko denbora.

Nahiz eta haurrek esaten dituzten esaldiak hitzez hitzekoak ez izan, oso egokia da onartzea, osatzea eta ipuinean txertatzea.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Laminekin haurren ipuin-kontaketa egitean, komeni da eskuarekin adieraztea zein pertsonaia ari den hizketan. Horrek kontaketa hariari jarraitzen lagunduko die.

- Giro goxoa sortu.
- Denen parte-hartzea bultzatu.
- Moderatzailearen zeregina konplitu (arauak betetzeko).
- Ipuina kontatzean, atzean gelditzen direnei denbora utzi.
- Ipuina kontatzeko eskatu, antzeppen kolektiboan ikasitako esaldiak erabiliz eta laminez baliatuz.
- Arreta mantentzeko estrategiak erabili (tonu-aldaketak, haur bati zuzentzea...).

2/ Hezitzailearen ipuin-kontaketa

Ipuinaren antzeppen kolektiboa, elkarrizketa-jolasak, hiztegi-jolasak... landu ondoren egin behar da, ipuina beste modu batean entzuteko (unitatearen azken astean). Hezitzailearen kontaketa egiteko, Liburutegia izan daiteke espazio egokia.

PROZEDURA

Jarduera honetan, beste edozein ipuin-kontaketa narratibotan bezalaxe (haurrek ekartzen dituzten ipuinak edo kontatzeko erabiltzen ditugunak), ezinbestekoa da alde aurretik testua irakurtzea eta kontaketa egiteko erabiliko ditugun estrategiak erabakitzea.

Lagungarria izan daiteke hezitzailearen ipuin-kontaketarako elementu bereizgarriak erabiltzea (hauts magikoak, hitz magikoak, txano berezia, alfonbra...). Elementu horiek sarrera moduan lagunduko diote beti hezitzailearen ipuin-kontaketari. Espazio fisiko bera izateak ere funtzio bera beteko du.

Hezitzailea taldearen aurrean kokatuko da, taldeak ondo ikusteko moduan (aulki batean eserita...), eta ahalik eta giro goxoena sortzen saiatuko da.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Ipuina kontatu aurretik:

- Giro afektiboa eta goxoa sortu.
- Hasierarako esaldia prestatu.
- Bukaerarako esaldia prestatu.
- Ahots-aldaketak nola egin pentsatu.
- Suspensea nola sortu pentsatu.

Ipuina kontatzen dugun bitartean:

- Ipuina aurrez ondo ikasita eduki. Ez irakurri inoiz.
- Begiradarekin haur guztien arreta eskatu (denek sentitu behar dute beraiei bakarrik kontatzen diegula).
- Ipuinaren protagonismoa kontaketa eman eta ez horrenbeste laminei.

Ipuinen liburuxka

PROZEDURA

Ipuinen liburuxkan, bi testu mota daude, helduen ipuin-kontaketa egiteko testu narratiboa (luzea), eta haurren ipuin-kontaketa egiteko testua (laburra). Beraz, ipuinen liburuxkarekin, laminekin bezalaxe, bi erabilera egin daitezke ikastolan eta etxean.

1/ Haurren ipuin-kontaketa

Haurrak ipuin dramatizatua eginez ikasitako testua erabiliko du, etxekoei ipuina kontatzean edo gelan baliabide hori (ipuinen liburuxka) erabiltzen denean. (Ikusi, jarduera konstanteetan, haurren ipuin-kontaketa)

2/ Gurasoen/Hezitzailearen ipuin-kontaketa

Gurasoek ere egin dezakete ipuin-kontaketa, testu narratiboa erabiliz.

e. Pertsonaiak

Pertsonaien irudiekin eta izen idatziekin jolasteko proposamenak.

PROZEDURA

Talde handian egiteko proposamena: paper handi batean, lantzen ari den ipuineko pertsonaia marraztu. Margoak jarri haurren eskura. Pertsonaia bat baino gehiago badira, taldeka egin daiteke lan.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Marrazkiak tamaina handian prestatu; baliabide teknikoak haurren eskura jarri. Bestetik, jardueraren moderatzailea izango da.

f. Hiztegia

Urtxintxa proiektuko unitate guztietan hiztegia topatuko dugu. Komeni da hiztegia haurren eskura jartzea, Harrera-txokoan.

Hiztegiarekin jolas batzuk ikastea proposatzen dugu, ikasi ondoren, haurrak modu autonomoan jolas daitezzen.

PROZEDURA

Oso garrantzitsua da hiztegiaren aurkezpena: hiztegi-txartelak azaltzeko modurik egokiena istorio bat kontatzea da. Istorio horretan, aurkeztera goazen txartelen izenak eta irudiak agertuko dira. Istorioa ipuina bera izan daiteke, hiztegi-txartelak kontaktaren ardatza direla.

Hiztegia aurkezteko orduan, kontuan izango ditugu taldearen nortasuna eta errealitate linguistikoa. Hau da, taldeko haurrak erdaldunak badira, txartel kopuru txiki batekin has daiteke (4-5 txartel); ondoren, horiei beste batzuk erantsiko dizkiegu.

Aurkezpena egin ondoren, eta joko berri bat aurkeztu aurretik, komeni da hiztegi-txartelak gogora ekartzea. Prozedura horiek talde handian egin daitezke edo talde txikietan, baina kontuan izan behar dugu denek jaso behar dutela informazioa.

Hiztegiarekin jolasten: NAHASI-NAHASI jolasa. “Irabiagailu-jolasa”

Lehenengo, hezitzaileak egin behar du jolasa; horrela, eredia eskaintzen du.

HEZITZAILEA: *Nahasi, nahasi, nahasi* esanez, aukeratutako txartelak nahasten ditu.

HAURRAK: *Nahikoa da!*

HEZITZAILEA: *Zer da?*

”HAURRAK: *da.*

Behin baino gehiagotan horrela jolastu ondoren, jolasa bideratzeko eskatuko diogu haur bati, eta dinamika berdinez jokatu dugu.

HAURRA: *Nahasi, nahasi, nahasi* esanez, aukeratutako txartelak nahasten ditu.

HAURRAK: *Nahikoa da!*

HAURRA: *Zer da?*

HAURRAK: ... *da.*

Jolas honen dinamika ulertzen denean, tarte txiki bat utziko dugu beraien kabuz jolas daitezzen, eta hurrengo jolasa planteatu dezakegu.

Hiztegiarekin jolasten: NAHASI, NAHASI jolasa (talde txikian, binaka)

Aurreko prozedura bera errepikatuko dugu, baina, kasu honetan, talde txikietan. Hiztegiaren inguruan interesa piztu dela ikusten dugunean, haurrengana hurbilduko gara eta binakako jolasa proposatuko diegu. Haur-bikote batekin egiteko prozedura da. Bitartean, gainerako haurrak bere kasa jolasten arituko dira.

Hezitzaileak aurreikus dezake bikote batek baino gehiagok izango dutela jolasteko interesa. Horiei aukera emateko, hiztegiaren fotokopia batzuk egin daitezke; horrela,

talde txikiek ez dute izango batera jolasteko arazorik. Talde osoarekin ere egin daiteke gauza bera

Komeni da hiztegi horiek euren eskura uztea Harrera-txokoan, libreki jolas daitezen.

Hiztegiarekin jolasten: MEMORIA JOKOA

Lehenengo, hezitzaileak egin behar du jolasa; horrela, eredia eskaintzen du. Memoria-jolasa egiteko, ipuinetako pertsonaiak bezala, beste hiztegi txartel batzuk bikoiztu daitezke, koloretako fotokopiak eginda.

HEZITZAILEA: *Hau txanoa da.*

HEZITZAILEA: *Hau soinekoa da.*

HEZITZAILEA: *Ooo! Ez dira berdinak.*

HEZITZAILEA: *Hau txanoa da.*

HEZITZAILEA: *Hau txanoa da.*

HEZITZAILEA: *Berdinak dira!*

Ondoren, jolasa bideratzeko eskatuko diogu haur bati, eta dinamika beraz jokatuko dugu.

Hiztegiarekin jolasten: KORRO JOLASA

Haurrak korroan kokatuko ditugu, eta jolas horretan erabiliko ditugun hiztegi-txartelak zein diren gogoratuko dugu.

Haurren artean bat aukeratu (zozketa bidez), jolasa egiteko. Haur horrek hiztegi-txartel bat aukeratuko du, eta, eskuetan gordeta daukala, bueltaka hasiko da korroaren inguruan, talde osoak kanta labur bat kantatzen duen bitartean edo ezagutzen duten olerki labur bat errezitatzen duten bitartean. Kanta edo olerkia bukatzen dutenean, bueltaka dabilen haurrak gelditu egin behar du, eta hiztegi-jolasa egingo du bere aurrean dagoen haurrarekin.

BUELTAKA DABILEN HAURRA: *Ezetz, asmatu zer daukadan!*

KORROAN DAGOEN HAURRA: *Zuk daukazuna... etxea da!*

BUELTAKA DABILEN HAURRA: *Ez, ez eta ez. Ez da etxea. / Bai, bai, asmatu duzu.*

Asmatzen duenak txanda hartuko du, eta berdin jokatuko du.

Hiztegiarekin jolasten: ZER FALTA DA?

Haurrak Harrera-txokoan kokatuko dira. Aurkeztuta daukagun hiztegiaren artean, txartel batzuk aukeratuko ditugu (4 edo 5) eta banan-banan gogoratuko ditugu horien izenak, denen artean. Txartelak haurren aurrean kokatu behar dira, denen bistan.

HEZITZAILEA: *Bat, bi eta hiru, itxi begiak, tranparik ez!*

HEZITZAILEA: *Prest zaudete?*

HAURRAK: *Prest gaude.*

HEZITZAILEA: *Ireki begiak. Zer falta da?*

HAURRAK: ... *falta da.*

HEZITZAILEA: *Bai, bai, asmatu duzue. / Ez, ez eta ez. Ez da falta.*

Hasteko, beste jolasetan bezala, hezitzaileak bideratu behar du jolasa. Jolasaren dinamika ulertzen dutenean, haur batek bidera dezake, beti hezitzaileak lagunduta.

HAUR BATEK: *Bat, bi eta hiru, itxi begiak!*

HAUR BATEK: *Prest zaudete?*

GAINERAKO HAURRAK: *Prest gaude.*

HAUR BATEK: *Zer falta da?*

HAURRAK: *falta da.*

HAUR BATEK: *Bai, bai, asmatu duzue. / Ez, ez eta ez. Ez da falta.*

Hiztegia sailkatzen

Nahi izanez gero hiztegia sailkatzen has gaitezke. Lehenengo, hartu oinarrizko hiztegia (nahikoa da unitate bateko hiztegiarekin, hasteko) eta proposatu unitatean ditugun txartelak sailkatzeko irizpideak.

HEZITZAILEA: *Zer egoten da ikastolan?*

HAURRAK: *Guraizeak egoten dira ikastolan.*

HAURRAK: *Ipuinak egoten dira ikastolan.*

Lehenengo, hezitzaileak egin behar du jolasa eta, ondoren, haur bati pasako dio txanda. Betiere, haurren ondoan egongo da hezitzailea laguntzeko prest.

Interesgarria litzateke haurrak berak ematea sailkatzeko irizpideak, ahal badu, behintzat.

Hiztegiaren bitartez ipuina gogoratu

Ipuineko hiztegia baliabide interesgarria eta erakargarria izango da ipuina gogoratzeko. Ipuinak kontatzeko beharrezkoak diren hiztegi-txartelak sortu dira. Baliabide horren bitartez, alde batetik, hiztegia aberastuko dugu eta, bestetik, ipuina lantzeko beste estrategia bat sortuko da.

PROZEDURA

Ipuina kontatzeko bidea zabalduko dugu.

HEZITZAILEA: *Behin bazen neska bat...* (Arroxaliren txartela erakutsi)

HAURREK: *Arroxali.*

HEZITZAILEA: ...

Modu horretan, ipuin osoa kontatuko dute, hezitzaileak lehendabizi, eta hurrek ondoren.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Prozeduretan deskribatzen den bezala, hezitzailea izango da, hasieran, eredia emango duena. Baina jarduera ez da horretara mugatuko, haurren parte-hartzea eta

protagonismoa bultzatu behar da. Hiztegi-jokoetan, beste jardueretan bezala, ezinbestekoa da haurren erritmoa eta interesa errespetatzea arrakasta lortzeko. Ez dugu ahaztu behar behaketa egin behar dela uneoro.

g. Gaia aberasten. “Txoko txuria”

Jarduera honekin ohitura-jarrera batzuk landu nahi ditugu. Alde batetik, gai baten inguruan informazio-iturriak zein izan daitezkeen deskubrituko dugu pixkanaka. Bestetik, gaiarekin loturiko hainbat material interesgarri ekarriko dugu gelara, etxekoan laguntzarekin: liburuak, objektuak, prentsa artikuluak, panpinak, bideoak...

Nola osatu gaiaren inguruko informazioa? Hainbat ekarpen egin daitezke:

- Lagungarria gerta dakiguke unitate didaktiko bakoitzarekin zerikusia duen bibliografia izatea aldamenean. Hezitzaileak bat edo beste aukeratu behar du proposatutako tituluen artean eta, gero, gelara ekarri eta taldeari aurkeztuko dio. Ekarrirako testu berria aurkeztu ondoren, liburutegian utziko du umeen eskura. Unitatez unitate liburutegia aberasten saiatu behar dugu, eta beti aurkituko dugu umeen artean bereganatuko duen nobedaderen bat. Gauza bera egin daiteke gaiarekin erlazioa duen beste objekturen batekin: panpina, kanta, bideoa...
- Umeek ekarritakoa ikasgelan eduki daiteke unitatea bukatu arte. Aurkezpena egin ondoren, Txoko txurian utziko dugu.
- Oso interesgarria da gurasoak ere inplikatzeko. Ohitura interesgarriak bultzatu ditzakegu ikastolatik. Esate baterako, txikitatik ikas daiteke non dagoen udal-liburutegia eta nola erabili. Gurasoen laguntzaz libururen bat aukera dezakete eta ikastolara ekarri; gainerako umeen aurrean aurkeztuko dute, eta zenbait egunez Txoko txurian utziko dute. Liburuak nola erabili eta nola zaindu irakatsi behar diegu.

h. Hainbat testu: olerkiak, aho-korapiloak, esaera zaharrak

Urtxintxa proiektuko unitate guztietan hainbat testu mota eskaintzen dira: olerkiak, aho-korapiloak, esaera zaharrak... Testu mota horiei ere leku bat egin behar zaie gelan; horretarako, Harrera-txokoa proposatzen dugu. Testuak lantzeko prozedura batzuk ere zehaztu ditugu, haurrek interesa azaltzen dutenean martxan jartzeko.

PROZEDURA

Hainbat abestirekin egin den antzera, olerkiak, aho-korapiloak, igarkizunak eta esaera zaharrak ikas ditzakete haurrek, behin eta berriz errepikatuta. Asko lagunduko die olerkiak, aho-korapiloak, igarkizunak eta dena delakoak erritmo batez eta keinuz errepikatzeko. Hezitzaileak, jakina, ondo ikasita izan beharko ditu, kantekin eta ipuinekin egiten duen bezala.

Testu labur horiek ikasteko, kantekin erabilitako prozedurari jarraituko diogu. Behin ikasi ondoren, beste jarduera batzuk ere proposa daitezke, libreki egiteko.

- Olerkia, aho-korapiloa, esaera zaharra... idatzita eman, eta marrazkia egin dezaten eskatu. Adierazpen plastikoaren txokoa.
- Olerkiaren, aho-korapiloaren, esaera zaharraren eta abarren testua eskura jarri eta “irakurtzeko” aukera eman (testuaren eta marrazkiaren identifikazioa, ez deskodifikazioa). Irudiak irakurtzeko txokoa.

- Testuekin eta marrazkiekin bilduma egin. Liburutegi txokoan.
- Igarkizunek badaukate berezitasun bat, asmatzeko direla. Hori dela eta, hezitzailearen esku gelditzen da jolasaren zentzua ematea eta hurrek jarduera horrekin gozatzea.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Plangintza prestatuko du, eta olerkiak, aho-korapiloak, esaera zaharrak... aukeratuko ditu, emandako jarduera-proposamenak, edo beste batzuk, egiteko. Bestetik, haurren behaketa egin beharko du uneoro.

i. Abestiak

Abestiak proposatzearekin batera, ekintza horrek zer helburu duen erabaki behar da. Helburua abestiarekin musikaz gozatzea bada, CDa ipini eta zuzenean entzun daiteke. Baina abestia ikastea nahi bada, ondoren azaltzen den prozedura egin daiteke.

PROZEDURA

Kanta berri bat aurkeztu baino lehen, letra ikasi ez ezik, kantarekin batera egingo diren keinuak zehaztuko ditugu, koreografia txiki bat osatuz. Lantzeko unean, ez da komeni CDa erabiltzea, oso erritmo azkarra izan dezake eta. Interesgarriagoa da zatika-zatika errepikapenak eginez ikastea (ipuinaren abestiak lantzeko aukeratu ditugun kantekin egin dugun bezala).

j. Musika klasikoa

Jarduera hauekin, haurrak musika klasikora hurbiltzeko aukera eskaintzen da. Entzuteko, erlaxatzeko, imajinatzeko proposamena da.

PROZEDURA

- *Erlaxatzeko*. Musika entzungo dugu lurrian etzanda, begiak itxita eta arnasa lasai hartuz. Sentitu dutena hitzez adieraztea da helburua: *Gustatu al zaitzue? Zer gustatu zaitzue? Nola sentitu zarete?*
- *Erritmoa margotu*. Lehenik, musika entzutea proposatzen dugu. Ondoren, hezitzailea, erritmoa markatuz, erritmoa “margotzen” saiatuko da argizarizko margoekin, paper handi batean. Azkenik, beste hainbeste egin dezaten proposa diezaikegu hurrei.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Mota honetako jardueretan, hezitzaileak eginkizun pasiboa izango du orokorrean. Batzuetan, jardueran parte hartuko du motibazioa pizteko, baina hurrei jarraipena egitea da interesgarriena.

Konpositorearen inguruan hainbat jarduera (hezitzailearen laguntzarekin)

- Konpositorearen erretratua lortu, fotokopiatu eta bertan izena idatzi ondoren, gelan propio antolatuko den “konpositoreen txokoa”n edo “konpositoreen fitxategia”n kokatuko dugu, hurrek ikus ditzaten eta manipulatu.
- Biografia irakurri, eta argazkiaren ondoan edo atzealdean jarri. Biografia entzun ondoren, konpositorea nongoa den (zen) landuko dugu, eta horren inguruan jarduera berriak sortu: Non dago bere jaioterria? Nola joan gaitzke hara?... Historian eta

denboran kokatu: nola janzten ziren, garai hartan garrantzizko zer edo zer gertatu zen aztertu (gerraren bat, aurkikuntzaren bat...).

- Hiruhilabete bukaeran, landu ditugun konpositoreen eta obren liburuxka osa dezakegu etxera eramateko. Gurasoak inplikatu (pertsonaia gidariaren bidez, edo beste era batera): landutako obrak eta konpositoreak ezagutzen al dituzten, etxean diskorik al duten, gustatzen al zaien... (3. zehaztapen mailan, hiruhilabete bakoitzaren hasieran, gai bakoitzean lantzen den obraren eta konpositorearen berri ematen da, gurasoei bidaltzeko prestatuta dagoen ikasnorabidean).
- Obraren izenburuari erreparatu. Zenbaitetan, entzun behar dugunari buruzko informazioa ematen dute izenburuek.
- Hezitzaileak musikarekiko dituen sentrazioak eta sentipenak agertuko dizkie haurrei. Ezin zaie haurrei eskatu beren sentipenen azalpenik ematea inolako eredurik gabe. Izan ere, entzuten ikasi egiten da eta sentipenak adierazten ere bai. Horregatik, oso baliagarria da irakasleak eredu ematea.
- Lehen entzunaldiaren ondoren, haurren sentrazioei buruzko elkarrizketa garatuko da. Haurrak jadanik duten informazioarekin prest daude musika entzuteko. Nahi izanez gero, lurrean etzanaraziko ditugu. Elkarrizketan zerbaitek atenzioa eman al dien galdetu...
- Ipuin musikala edo diaporama antolatu. Musikaren mugimenduen sentrazioek ematen dituzten ideiak aprobetxatuz, ipuin bat eraiki dezake irakasleak bakarrik, edo haurrekin batera. Asmatutako ipuina kontatzeko, hainbat teknika erabil daitezke: arbelean marraztuz, txotxongiloekin, diaporama bat eraikiz...
- Ipuinaren ondoren, Urtxintxako unitate didaktikoetan egiten den bezala, hainbat jarduera egin daitezke *Ipuina aitzakia* atala landuz:
 - Plastika: horma-irudia, pertsonaien kareta, txotxongiloak...
 - Irakurketa/idazketa: ipuina idatzi, pertsonaien izenekin jolastu...
 - Antzerkia: talde-antzerkia, antzerki kolektiboa gelan, edo beste haurrei eskaintzeko...
 - Musika: musika-tresnekin orkestrazio sinpleak egin, entzumen pertzeptzioa landu, audioaren parteak eta instrumentuak errekonozituz...
- Audizioa egiteko, berdin-berdin erabil daitezke Urtxintxa proiektuak proposatutako obra edo irakasleek aukeratutakoa. Garrantzizkoena obra hori irakaslearen gustukoa izatea da. Bestalde, Urtxintxa proiektuan, musika klasikoa bakarrik grabatu bada ere, beste edozein musika erabil daitezke, eta komenigarria da, gainera.

k. Erritmo-eskemak

Gorputzaren eta musika-tresnen bidez, oinarrizko erritmoak errepikatzea da erritmo-eskema. Erritmo-eskemak abestiekin, olerkiekin edo horretarako prestatzen diren esaldiekin landu daitezke.

PROZEDURA

Erritmoa aukeratu eta horrekin eskematxoa landu. Lantzeko garaian, komeni da aurrena gorputzaren bidez egitea; ondoren, musika-tresnak erabil daitezke.

Musika-tresnak erabili baino lehen, horien aurkezpena egin behar da, eta erabiltzeko arauak garbi azaldu.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Jardueraren aurkezpena eta jarraipena egin behar du.

I. Egoera komunikatiboak

PROZEDURA

1/ Hitzez adierazi

Gaia aukeratzean, haurren errealitatetik gertu dagoen egoera bat aukeratuko dugu. Egoera hori erreal bada, hobe. Ipuinean azaltzen den gatazka bat izan daiteke, haurren arteko arazo bat edo gaiarekin lotura duena.

Lehenik, arazoa identifikatu beharko dute haurrek. Ondoren, arazo horren inguruko hipotesiak azaldu, egoera beste era batera azalduz (egoera hori gauzatuko ez balitz, zer gertatuko litzateke?). Bukatzeko, konponbideak proposatu, eta ondorioak atera.

2/ Egoerari buruzko elkarrizketa eragin eta dramatizatu

Elkarrizketa egin, jolasetan azaltzen den prozedura eginez. Bi haurren artean, edo talde txikietan antzestu egoera hori.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Dinamizatzailea izango da. Gatazkatsua den egoera bat sortzean, martxan jarriko du deskribatutako prozedura. Moderatzailea ere izango da, prozedura egitean gatazkatsua den egoera bat gainditzea baita helburu nagusia.

m. Problema ebaztea

PROZEDURA

IDEAL prozedura aplikatzeko, jarduera irekiak proposatzen dira, agindu zuzenak saihestuz, haurrek hipotesiak eta estrategiak garatu eta adieraz ditzaten. Haurren artean badira, berez, edozein problemaren aurrean era eraginkor batean ekiten duten haurrak, autonomoki, ekimena eta sormena adieraziz. Baina badira problemen aurrean blokeoak izaten dituztenak ere, problemari aurre egiten ez diotenak hainbat arrazoi dela medio.

Problemaren ebazpenean jarrerak garrantzi handia du; ezinbestekoa da jarrera baikorra izatea. Problemari aurre egiteko ohitura sortu behar da, eta horretarako zaindu behar diren gaitasunek izaera afektiboa dute: autokonfiantza, norberaren gaitasunak balioestea, autonomia, ekimena...

Haurrei laguntzeko, problemaren ebazpenerako hainbat pauso eskaintzen dituen prozedura bat proposatzen dugu, bai irakasleek eta bai haurrek erabiliz barnera dezaten eta haren pausoak ezagut ditzaten. Urtxintxa proiektuak IDEAL prozedura proposatzen du, irakaslearen eta haurren trebakuntzarako.

Urtxintxa proiektuan, problema bezala ulertzen da desegokia edo desatsegina den edozein egoera. Edozein egoeratan eta eremutan gerta daiteke problema edo arazo bat, ez matematikan bakarrik. Beraz, problema ebaztea egoera desatsegini/desegoki batetik egoera atsegini/egoki batera pasatzea da, horretarako behar diren bideak jorratuz.

IDEAL prozedurak bost azpi-prozedura deskribatzen ditu. Garrantzi handikoa da horiek etengabe errepikatzea, haurrek barnera ditzaten (metakognizioa):

Identifikazioa

Definizioa

Estrategia posibleen aukeraketa

Aritu (Ekin)

Lorpenen errebisioa

Identifikazioa. Ezin konpondu edo aldatu problema bezala identifikatzen ez den egoera bat (ez du zentzurik, bestela). Haurrak egoera horretan problema bat dagoela ikusi behar du. Pauso horretan, autokonfiantza eta ekimena landu behar dira.

Definizioa (definitu eta adierazi). Problema martxan jarri. Zergatik sortzen da problema? Zertan dago problema? Haurrek problemaren eragilea definitzen saiatu behar dute. Urtxintxa proiektuan problema gehienak marrazki bidez aurkezten direnez, neurri batean irudikatuta daude, baina ez definituta.

Estrategia posibleen behaketa eta aukeraketa. Sarriegi fase hau bukatuta aurkezten zaizkie problemak haurrei. Estrategia baten aplikaziorako agindua ematen zaie, aurretik problema identifikatu gabe, definitu gabe, konponbiderako estrategiei behatu gabe eta horiek hautatu gabe. Aurreko pausoak eman eta gero, komeni da, ezagutzen dituen estrategia guztien artean, egoera konpontzeko egokienak zein iruditu zaizkion aipatzea, bat aukera dezan eta aukeraketaren zergatia adieraz dezan.

Aritu (ekin). Ekimena eta ausardia bultzatu behar da pauso honetan. Ahaztu gabe porrota dela arrakastarako lehen pausoa, arrakasta lortzeko beharrezkoa izan daitekeela huts egitea, edo, beste modu batera esanda, “Akatsa, lehen urratsa”.

Lorpenen ebaluazioa. Emaitzak ebaluatzeko gaitasun kritikoa landu behar da pauso honetan. Atzera egin behar da. Hasierako egoera konponduta geratu al da? Iritsi al gara nahi genuen tokira? Erantzuna baiezkoa bada, problema ebatzita dago. Bestela, berriz ekin beharra dago, pausoz pauso akatsa non sortu den jakiteko eta egoera bideratzeko.

Azken bi pausoak loturik doaz, eta gogoan eduki behar da zenbait ikasle bere jardueran blokeatu egiten dela porrotaren beldurrez.

HEZITZAILEAREN EGINKIZUNA

Jarduera mota honetan, informazioa jasotzea eta ordenatzea da hezitzailearen eginkizunik garrantzitsuenak; IDEAL prozeduran, berriz, aurrera egiteko laguntza ematea.

n. Egoera matematikoak

PROZEDURA

Matematika-arloaren xede nagusia problemak ebazteko gaitasuna garatzea da. Zenbaitetan horretan pentsatzen ez badugu ere, matematikaz inguratuta bizi gara. Egunero egiten ditugun ekintzetan etengabe erabiltzen dugu matematika (ikastolara joateko ordutegia daukagu, ibilbide jakin bat egiten dugu oinez edo edozein garraio erabiliz, lagunaren artean gauzak banatzen ditugu, gure inguruko objektuek era askotako forma geometrikoak dituzte...). Beraz, matematika eskura dugu, eta horixe da, hain zuzen, dugun baliabiderik aberatsena haurrei era esanguratsuan arloaren alderdi bakoitza aurkezteko eta lantzeko.

Nolanahi ere, Urtxintxa proiektuak hainbat proposamen ditu, ARITMETIKA, LOGIKA, GEOMETRIA eta NEURRIA lantzeko.

Aritmetikari dagokionez, zenbaki arrunten jabetzan laguntzeko, ordena-erlazioak ezarriz, zenbaki ordinala lantzen da. Bestalde, kopuru ezberdinen arteko behaketak, konparaketak eta erlazioak —eragiketak barne— landuz, zenbaki kardinalak ezagutzeko joateko proposamenak daude materialetan.

Logika. Egunerokotasunean, gelako antolaketan, objektuen azterketan eta erabileran... horietan guztietan sortzen diren egoerak altxor amaigabea dira gaitasun kognitiboan erabilera garatzeko. Gure inguruko objektuei behatuz, haien arteko berdintasunak antzemanaz eta ahoz adieraziz, ezberdintasunak antzemanaz eta adieraziz, berdinak bilduz eta erlazionatuz eta ezberdinak bereiziz, sailkapenera eta poliki-poliki maila kognitibo altuagoa duten eragiketetara iristeko bidea eskaintzen digute. Egoera horien osagarri, beste hainbat proposamen eskaintzen ditu Urtxintxak.

Geometriari eta **neurriari** dagokionez, aurreko disziplinekin egiten den planteamendu bera aurki dezakegu proiektuan.

Hala ere, ukazina da hizkuntzak eta pentsamenduak lotura estua dutela, eta, gure ustez, garrantzitsua da hizkuntza lantzen ari garenean ere milaka egoeratan ekintza eta behaketa matematikoak lantzen ari garen kontzientzia hartzea.

Aurreko paragrafoan esandakoa ilustratzen duen adibide garbientakoa Tough-en hizkuntza-funtzioen sailkapena da. Sailkapen horretako lehen atalean, behatzen duguna edozein gauza dela ere, xehetasunen aipamenetik hasita (atributu matematikoaren lehen aipamenak eginez, handi, luze, gorri, ez gorri, lauki, biribil) matematika lantzen ari gara. Behatzen dugun egoera batean dauden pertsonen, bizidunen nahiz objektuen kokapenaz ari garela, espazioa eta espazioarekiko kokapena lantzen ari gara, hau da, topologia (goian, behean, eskuinean, ezkerrean...). Gertakizunen sekuentziak lantzean, neurria (denbora-erlazioak) eta ordena-erlazioak lantzen ditugu (zenbaki ordinalak barne). Eta zer esanik ez beste funtzio hauekin, izenak berak adierazten baitigu zertan ari garen: konparazioak egin (atributu matematikoa lantzea, ordena-erlazioak egitea, erlazioak sortzea eta sailkatzea ahalbidetzen digu), arrazoibide logikoa...

Beraz, Urtxintxa proiektuak, gida mailan, paper formatuan eta CD-ROMetan eskaintzen dituen proposamen esplizituez gain, zera proposatzen dugu: bai hizkuntza lantzen ari garenean, bai inguruarekin elkarrekintzan ari garenean, esperimintatuz, partekatuz eta hitzez adieraziz lantzeko milaka egoera matematiko horiek bizipenen bidez eta, ondorioz, era esanguratsuan lantzea.

Egoera matematikoak egiteko oinarria funtzionaltasuna da. Eguneroko kontzeptu logikoak, topologikoak, neurriari buruzkoak eta aritmetikoak kontuan hartzea.

ñ. Artelanak

Adierazpen grafiko-piktorkoa gertakarien, emozioen eta lekuen esperientziatik sortzen da Urtxintxa proiektuan, eta ikerketarekin aberasten da. Hainbat teknika eta material (berriak nahiz berreskuratutakoak) ezagutzeko jarduerak proposatzen dira.

Hainbat material erabiliz, bakoitzak duen adierazkortasun plastikoa aztertzeko proposamenak bideratzen dira. Autonomia eta sormena bultzatzen badira ere, besteen ekoizpenekiko jarrera errespetuzko eta kritikiko bat landu nahi da artelanak behatuz eta elkarlaneko jarduerak proposatuz.

Urtxintxan aurkezten diren artelanak hainbat jatorritakoak dira. Artista handi unibertsalak azaltzen dira, eta baita euskaldunak ere; artearen euskal dimentsioari arreta berezia eskaintzen zaio proiektuan.

Bestetik, lan figuratiboak eta ez figuratiboak aurki ditzakegu. Figuratiboetan, hainbat elementuren behaketa proposatzen da batzuetan: edertasuna, kolorea, konposizioa, gaia... Beste batzuetan, horma-irudiak sortzen dira, talde-lanean, artelana eredutzat hartuta eta eraldaketak eginez. Artelan ez figuratiboek badute haurrarentzat abantaila bat: neurri batean, ez daude oso urruti haurrek egin ditzaketen ekoizpenetatik; haurrek egindako azken produktuek artelan itxura har dezakete. Hezitzailearen laguntzarekin, haurraren ikerketa artistaren lanaren parean jar daiteke, biek adierazpen-arazo bertsuei aurre egiten baitiete.

Urtxintxa proiektuan aukerak ematen dira gizakiak bere inguru hurbilean dituen eta naturan azaltzen diren formen dohain estetikoa antzemateko eta horren inguruan hausnartzeko.

Ikuspegi globalizatzaileari erantzunez, artelanak eta plastikako proposamen guztiak testuinguru esanguratsu batean proposatzen dira, unitatearen sekuentzia tematikoa txertatuz. Plastika, helburu bezala tratatzen da batzuetan, beste lan batzuen zerbitzuan besteetan, eta arloak uztarturik, askotan (musika eta plastikako erritmoen behaketak, etab.).

Haurrak, artelan unibertsalen eta hemen bertakoen aurrean ipiniko ditugu. Artelan bati behatzean, elkarrizketa eta hausnarketa bultzatu behar dira. Haurren adierazpen-mailan jartzea da jarduera honen helbururik nagusia.

2.6. Gurasoekiko harremanak

Haur txikien apendizaiaren beren eguneroko bizitzan sustraituta dago, beren esperientzietan eta bizipenetan sustraituta. Eskolan eta eskolatik kanpo egiten duten guztia erlazionaturik dago, eta bi eremu horietan egiten duenak garrantzi handia du bere heziketarako. Gurasoak eta irakasleak kontziente dira bi ekintza hezitzaile horiek osagarriak direla eta hala izan behar dutela. Gurasoen inplikazioa eta partaidetza, beraz, oso garrantzitsua da. Haurraren oso eragin baikorra sortzen dute, eta eskolaren eta familiaren heziketaren arteko jarraipena bermatzen da.

Gurasoekiko erlazioa baikorra izan dadin, lehenik, haurra hezteko eta estimulatzeko era asko daudela kontuan hartu behar da. Gurasoen parte-hartzeak ez du esan nahi, derrigorrez, beraien jokabidea edo haurrarekin erlazionatzeko duten estiloa aldatu nahi dela. Ideia nagusia zera da: haurrari dagokionez, guztiek ikas dezaketela erlazio horretan, hezitzaileak gurasoengandik eta gurasoek hezitzailearengandik. Aurreiritzietatik aldendu beharra dago.

Era asko daude gurasoen partaidetza antolatzeke eta martxan jartzeko. Garrantzitsuena hori egitea da, eta ez anekdotikoki, era antolatu eta planifikatu batean baizik. Urtxintxa proiektuko irakaslearen gidan eta ikasleen lan-koadernoetan, gurasoen partaidetza eta inplikazioa bultzatzeko jarduerak, gutunak eta proposamenak aurki daitezke.

Proposamen horiek baliatzen direnean, lehenasuna du jakiteak bai haurrek eta bai gurasoek beren mailan ekar dezaketena oso baloratua dela, ekarpena nolana izanda ere. Gauzarik sinpleena partekatzea baliagarria izango da haurraren bizipenarekin lotuta badago (haurrak ez duela jaten, ez duela bainatu nahi, edo alderantzizkoa: gaur bainatu dela, primeran bazkaldu duela...). Egoera pertsonal, sozial, ekonomiko eta kultural

guztietan ez dira berdinak izango gurasoen partaidetza eta erantzuna, baina garrantzi handia eman behar zaio haien inplikazioa bideratzeari eta errazteari.

Bestalde, arreta berezia eskaini behar zaie euskaraz ez dakiten edota, jakinda ere, alfabetatu gabeak diren gurasoei. Bakoitzak bere moduan (gaztelaniaz, frantsesez, beste hizkuntzetan, edo bere euskaraz) idatziko ditu gutunak eta oharrak, eta hezitzaileak ez dio ortografiari edo idazkerari erreparatuko.

Irakasleak bere testuingurua ondo aztertu beharko du eta, seguru aski, Urtxintxa proiektuko proposamena xede horrekin egokitu/aldatu/berritu egin beharko du. Testuinguru guztiek egin dezakete ekarpen bat eta, zailtasunak zailtasun, irakaslearen abileziaren esku egongo da harreman horri etekina ateratzea, merezi du eta.

2.3 Curriculumaren deskribapena

a) Helburuen ikusmoldea

Urtxintxa proiektuan, HELBURUEK praktika pedagogikorako gida eta horren ebaluaziorako gida-funtzioa hartzen dute. Hezkuntza-asmoak adierazi nahi dituzte. Heziketa antolatzean, kultura eta giza jarreraren hainbat alderdi hartzen dituzte kontuan, garapen pertsonalerako ezinbestekotzat jotzen direnak.

Helburuetan oinarritzen da edukien eta jardueren hautaketa; oinarri kulturalak definitzen dituzte, eta horretara iristeko behar den prozesu osoaren ildo nagusiak zein diren erakusteko ere balio dute.

b) Helburuen mailakatzea

Urtxintxa proiektuan hezkuntza-asmoak hiru mailatako helburuak erabiliz definitu dira. Orokorrenetatik hasi, eta operatiboenak eta behagarrienak direnetera iritsiz, eta elkarren arteko loturak aztertuz, honako hauek dira helburuak:

- A. Etapako helburu orokorrak
- B. Eremuetako helburu orokorrak
- C. Eremuetako helburu didaktikoak

Haur Hezkuntzaren edukien trataera ziklikoa da, horregatik, ez dira unitate didaktikoetako helburu didaktikoen lorpen-maila gutxienekoak finkatzen, etapa bukaerarako helburuen lorpenen adierazle batzuk adierazten baizik.

2.3.1 Etapako helburu orokorrak

- a) Bere gorputza ezagutzeko, gorputzak ematen dituen aukerak zein diren eta desberdintasunak errespetatzen ikastea.
- b) Familia-, natura- eta gizarte-inguruneari behatzeko, aztertze eta ezagutzeko interesa izateko, inguruko gizarte-jardueretan eta Euskal Herriko kultura-jardueretan modu aktiboan eta apurka-apurka parte hartzea.
- c) Ohiko jardueretan, pixkanaka, autonomia handiagoa hartzeko, bere buruarekiko konfiantza eta ekimena garatzea.
- d) Bere gaitasun emozionalak eta afektiboak garatzeko, bere buruaren irudi positiboa eta benetakoa eratzea.
- e) Ingurukoekin harremana izateko eta bizikidetzarako eta gizarte-harremanetarako oinarriko arauak barneratzeko, gatazkak modu baketsuan ebatzen trebatzea.
- f) Euskarari zein beste zenbait hizkuntzatan eta adierazpidetan komunikatzeko gaitasunak garatzea.
- g) Trebetasun logiko-matematikoak eta irakurketa-idazketa ikasten hasteko, eta mugimendua, keinuak eta erritmoa lantzen hasteko, inguruan duen mundua ulertu eta interpretatzea.

Etapako gaitasunen panela eta hezkuntza-kompetentzia orokorrak

AFEKTIBOAK	GIZARTERATZE KOAK	MOTOREAK	KOMUNIKATIBOAK	KOGNITIBOAK
Ekimena izatea Nork bere burua onartzea Nork bere burua estimatzea Nork bere buruan konfiantza izatea Gozatzea Arazoei aurre egitea Autonomiaz jokatzeko Sentsibilitatea izatea Interesa azaltzea Sormena adieraztea Baloratzea Arreta jartzea Proiektatzea	Aniztasuna onartzea Errespetatzea Baloratzea Parte hartzea Ardura txikiak hartzea Elkarlanean aritzea Kritikoa izatea	Orientatzea Lekutzea Espazio-denboran antolatzea Esperimentatzea Erabiltzea Koordinatzea Erregulatzea Eraikitzea	Hizkuntza-baliabideak erabiltzea Hizkuntzak ez diren baliabideak erabiltzea Kodetzea/deskodetzea Zehaztasunez adieraztea Arretaz entzutea Elkarrizketatzea Adierazkortasunez adieraztea	Sistematikoki behatzea Identifikatzea Konparatzea Erlazionatzea Bereiztea Ordenatzea Inferitzea Sailkatzea Hipotesiak formulatzea Interpretatzea Aztertzea Sintetizatzea

2.3.2 Gaitasunak eta hezkuntza-konpetentzia orokorrak

Honako hauek dira Euskal Curriculumak proposatzen dituen oinarrizko bost hezkuntza-konpetentzia orokorrak:

- Pentsatzen eta ikasten ikastea
- komunikatzen ikastea
- Elkarrekin bizitzen ikastea
- Norbera izaten ikastea
- Egiten eta ekiten ikastea

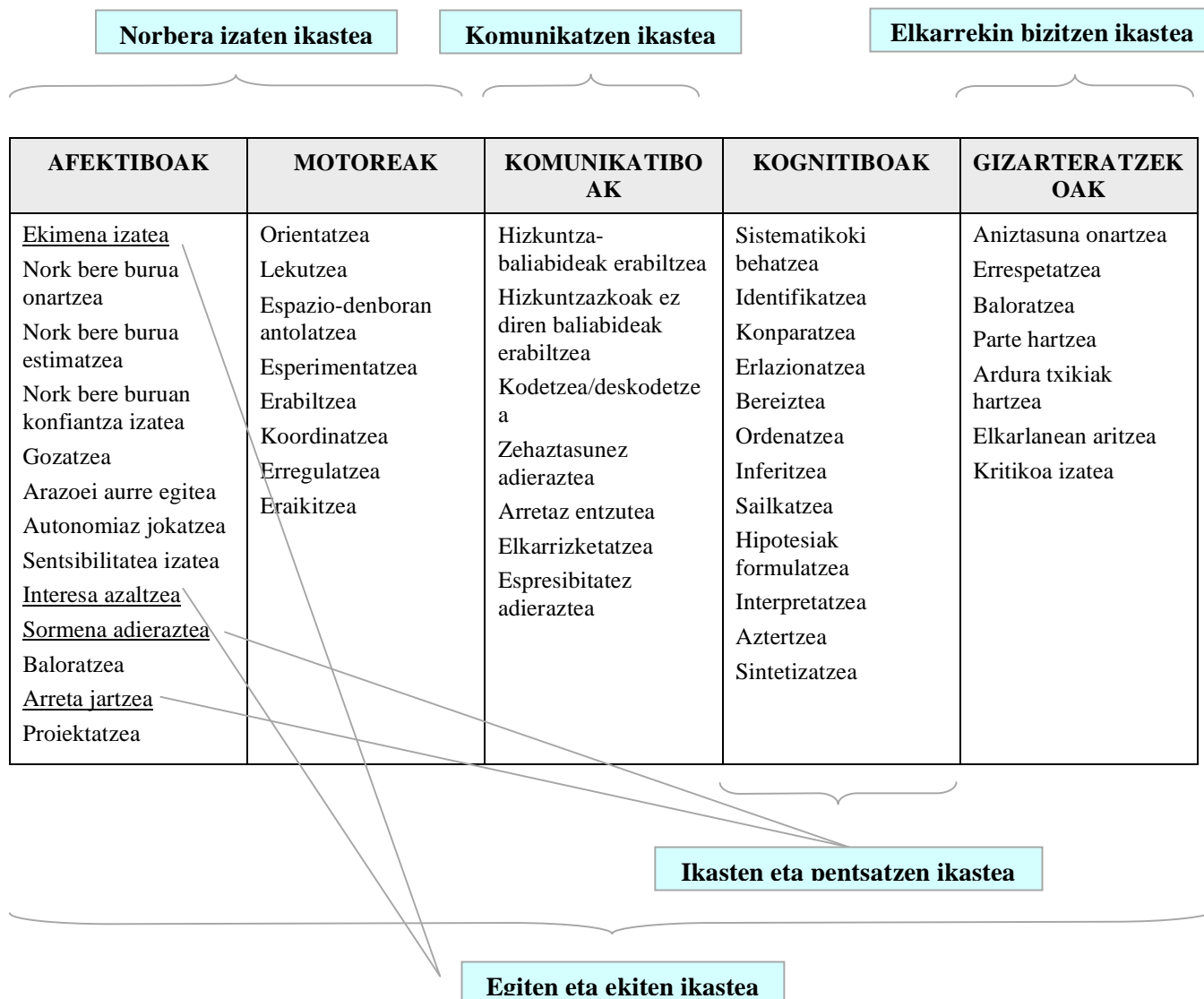
Konpetentzia orokor horiek garatuz, bizitzarako oinarriak ezartzen dira. Euskal Curriculumak garrantzi handia eman dio horiek barneratzeari; izan ere, hezkuntzaren helburuekin eta pertsona dimentsio guztietan (gizabanakoa, gizartekidea eta izadikidea) garatzearekin estuki lotuta dago, eta transferitzeko, funtzio ugari izateko eta asko irauteko aukera ematen du.

Urtxintxa proiektua gaitasunen garapenean oinarritutako ikuspegitik dator. Gaitasunak jaiotzatik dakartzagun eta hezkuntzaren bitartez garatzen joaten diren ahalmentzat definitu izan dira. Baina, hezkuntza-konpetentzia bihurtzeko, egoera errealan aplikatu behar dira. Konpetentea izatea, beraz, beharrezkoak diren ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak era bateratuan egoera erreal problematikoetan aktibatzea da.

Hezkuntza-konpetentzia orokorrak hezkuntzako zutabe nagusiak izango dira oinarrizko hezkuntzarako zein bizitzarako. Hezkuntza-konpetentzia orokor horiek testuinguru akademikoetan eta ez-formaletan garatuko dira.

2.3.2.1 Urtxintxako gaitasunen panela eta hezkuntza-kompetentzia orokorrak

2.3.2.2 Oinarrizko hezkuntza-kompetentzia orokorrak

EGITEN ETA EKITEN IKASTEAK

Haurrek berez daukaten esperimendatzeko joera, sortzeko, ekiteko, galderak egiteko, jolasteko..., horiek guztiak errespetatzea eta bermatzea da Haur Hezkuntzaren betebeharra. Horri begira antolatu eta bideratuko dituz zereginak eta espazioak.

Bestalde, zenbait ekintza gauzatzeko orduan, hezitzailearen laguntzaz, pixkanaka eta era ordenatuan gauzatzeko dira ekite-prozesuaren faseak (esate baterako, *zirkua egingo dugu* jarduera: iragarri egingo dugu, ingurukoak gonbidatuko ditugu...).

- Informazioa hartzea eta gordetzea: *Zer egin behar dugu, norentzat, zer egiten da zirkuetan...?*
- Ideia berriak eta konponbideak lantzea: *Guk nola egin dezakegu...? Ideiak elkarrekin trukatu...*

- Ideiak gauzatzea: *Egin, entseatu...*
- Ebaluatzea eta aplikatzea: *Zer moduz doa dena? Nola irten da? Zer zailtasun izan ditugu? Zertarako balio du ikasi dugunak?*

Egiten eta ekiten ikastea hezkuntza-kompetentzia orokorra, Urtxintxa proiektuan proposatzen dugun esku-hartze estiloarekin lotuta dago, hau da, haurrak aukera izatearekin esploratzeko, manipulatzeko, esperimentatzeko, jolasteko eta horretaz guztiaz hausnartzeko.

KOMUNIKATZEN IKASTEIA

Haurrak komunikatzeko duen beharrari erantzuteko, estrategiak lortzea eta horren inguruan oinarrizko hausnarketak egitea.

- Ahozko hizkuntza
- Hizkuntza idatzia
- Beste hizkuntza batzuk
- Gizarte komunikabideen baliabideak
- IKT
- Kontzientzia sozio-komunikatiboak

IKASTEN ETA PENTSATZEN IKASTEIA

Jasotzen den informazioa interpretatzea, horri behatzea, horretaz pentsatzen hastea, ondorioak ateratzea eta ideia berriak sortzea. Arazoei konponbidea bilatzeko lehen urratsak ematea.

- Informazioa interpretatzea
- Informazioa sortzea
- Informazioa ebaluatzea
- Erabakiak hartzea
- Arazoak konpontzea
- Baliabide kognitiboak erabiltzea

NORBERA IZATEN IKASTEIA

Ziurtasun afektiboa lortzea, gorpuztasuna ezagutzea eta kontrolatzea, eta poliki-poliki autonomia lortzea (arazoei aurre egitea, egoera berrietara moldatzen ikastea...).

- Gorpuztasuna
- Norberaren kontrola eta oreka emozionala
- Norberaren buruaren estimua
- Autonomia
- Sentsibiltate estetikoa
- Integrazio pertsonala

ELKARREKIN BIZITZEN IKASTEIA

Taldean aritzeko, jolasteko... oinarrizko arauak errespetatzea eta modu positiboan diferentziak bizitzea.

- Pertsonen arteko harremanak
- Gatazkak konpontzea
- Parte-hartze demokratikoa
- Elkarrekintza talde-lana
- Aniztasuna

2.3.2.3 Zehar-lerroaren trataera Urtxintxan eta hezkuntza-kompetentzia orokorrak

Urtxintxa proiektua sortu zenetik, zehar-lerroen bitartez gizarteko hainbat gai orokor, balio, sentimendu eta trebetasun lantzen genituen. Gaur egun, Euskal Curriculicumen ildotik, *Norbera izaten ikastea*, *Elkarrekin bizitzen ikastea* oinarrizko kompetentzia orokorrak sakonago jasotzen dituzte. Horiek eremu guztietan lantzekoak dira, era integratuan eta sistematikoan.

Zehar-lerroak: Osasunerako hezkuntza, giza eskubideak eta bake hezkuntza, ingurumen hezkuntza, hezkidetzak, kontsumo hezkuntza, bide hezkuntza...

Balioak: errespetua, elkartasuna, egiazaletasuna, justizia...

Sentimenduak: beldurra, poza, inbidia, bazterketa...

Trebetasun sozialak: oinarrizkoak, komunikaziorakoak, asertiboak izateko trebetasunak, enpatia indartzeko trebetasunak...

Proiektuan garrantzi handia eman zaie garapen pertsonalari laguntzen dioten trebetasunei, eta adin honetan hurrek bizi dituzten emozioak eta sentimenduak lantzeari. Horren ondorioz, jardueretan daude integratuta, eta baita ipuinetan, elkarriketetan, egoera komunikatiboetan... ere. Azken horiek, egoera komunikatiboak, dira zehar-lerroen eta hainbat balioen lanketarako zuzenean pentsaturikoak. Unitate bakoitzeko lan-koadernoan, hurrek behatu, interpretatu, eztabaidatu... beharko duten egoera problematikoko batekin egingo dute topo. Irakaslearen laguntzaz, aukera izango dute arazoa identifikatzeko, irtenbideak proposatzeko, egoeran gertatzen dena edo bertatik ikas daitekeena beste egoera, toki eta harremanetara orokortzeko, eta, pixkanaka, horretan trebatuko dira. Haurrentzat zentzua duten egoerak diseinatu dira, eta haurren errealitatean gertatzen diren edo gerta daitezkeen egoerak islatzen dira. Unitate didaktiko guztietan daude eta esplizituki adierazten dira.

2.3.2.4 Euskal dimentsioaren trataera

Zehar-lerroekin eta balioekin egindako planteamendu berari jarraituz, Urtxintxa proiektuan euskal dimentsioarekin zerikusia duten edukiak sistematikoki lantzen eta esplizituki adierazten dira. Unitateen sekuentzietan zehar, eta testuingurura ekarrita, euskal marka edo dimentsioa duten hainbat elementu aurki daitezke: tradiziozko abestiak, olerkiak, esaera zaharrak, euskal artistek eginiko hainbat artelan (pintura,

eskultura), euskalkietan jasotako abestiak eta olerkiak, egungo literaturaren adierazle batzuk, musika (haur-kantak eta klasikoak), festak, folklorea, mitologia...

2.3.3 Eremuetako helburu orokorrak

NORBERAREN EZAGUERA ETA AUTONOMIA PERTSONALA

1. Haurrak ingurukoengandik bestelakoa dela ikustea, eta norberaren buruaren irudi benetakoa eta positiboa eratzea, autoestimuko eta autonomia pertsonaleko sentimenduak gara ditzan.
2. Gorputza kontrolatzen aurrera egitea, zentzumen-pertzepzioa garatzeko, eta tonuaren, orekaren eta mugimenduaren koordinazioa inguruko ezaugarrietara egokitzeko.
3. Bere gorputza eta gorputzaren zenbait funtzio ezagutzea eta adieraztea, ekintzarako eta adierazpenerako dituen aukerak eta mugak aurki ditzan.
4. Beharrak, sentimenduak, emozioak edo lehentasunak identifikatzea, horiek adierazteko, menderatzeko eta ingurukoei jakinarazteko gero eta gaitasun handiagoa izan dezan; eta besteenak identifikatzea eta errespetatzea, arian-arian.
5. Ongizate emozionalari eta fisikoari loturiko ohiturak eta jarrerak barneratzen aurrera egitea, bere segurtasun pertsonala sendotzeko eta eguneroko egoerez gozatzeko.
6. Eguneroko bizitzako arazoak konpontzeko, ohiko jarduerak eta lan errazak gero eta modu autonomoagoan egitea, norberaren buruarekiko konfiantza eta ekimen-gaitasuna areagotzeko.
7. Estrategiak garatzea, afektu, jolas, elikadura, mugimendu, azterketa, higiene, osasun eta segurtasuneko oinarrizko beharrak gero eta modu autonomoagoan bete ditzan; eta izandako lorpenekin pozik dagoela adieraztea.
8. Errespetuzko, laguntzako eta elkarlanerako jarrerak eta ohiturak garatzea, bere jokabidea besteen beharretara eta eskakizunetara egokitzeko; eta mendetasun-edo nagusitasun-jarrerarik ez izatea.
9. Eginkizun errazak gauzatzeko edo arazoak konpontzeko, norberaren ekintzaren plangintza egitea eta ekintzak sekuentziatzea; frustrazio txikiak onartzea, aurkezten zaizkion zailtasunak gainditzeko jarrera adieraztea, eta besteengan beharrezko lankidetzatza bilatzea.

BIZITZA INGURUKOEKIN

1. Ingurune fisikoa, naturala eta soziala modu aktiboan aztertzea eta arakatzea, eta ingurune horiek ezagutzeko interesa erakustea, ingurune horietarako sentipena garatzeko eta haietara nolabaiteko segurtasunez eta autonomiaz moldatzeko.
2. Portaera sozialeko oinarrizko arauak arian-arian barneratzea, eta beren jokabidea arau horietara egokitzea, gero eta modu orekatuagoan eta hobean.
3. Beren esperientziaren hurbileko hainbat gizarte-talde, haien zenbait ezaugarri, kultura-ekoizpen, balio eta bizimodu identifikatzea, eta horiek ezagutzera hurbiltzea, konfiantza-, errespetu- eta estimazio-jarrerak sortze aldera.

4. Ingurune fisikoa ikertzea eta bertako zenbait elementuren ezaugarriak identifikatzea, haietan jarduteko eta eraldaketak sortzeko gaitasuna garatze aldera.
5. Elementuak eta bildumak identifikatzea eta taldekatze-, sailkatze-, ordenatze- eta kuantifikatze-harremanak ezartzea, pentsamendu logiko-matematikoa garatzeko eta horren adierazpideak ikasten hasteko.
6. Naturako animaliak, landareak, elementuak eta fenomenoak aztertzea eta ezagutzea, eta haiei buruzko saiakuntzak egitea eta horiez hitz egitea, ingurune naturalaren gaineko interesa erakusteko eta jakin-mina eta errespetua garatzeko.
7. Ingurune naturaleko oinarritzko osagaiak eta haien zenbait harreman, aldaketa eta eraldaketa ezagutzea eta horiek aintzat hartzea, haiek babesteko zaintza, errespetua eta erantzukizuna garatzeko.
8. Inguruko jai, tradizio eta ohituren berri izatea eta haietan parte hartzea, haietaz gozatzeko eta haiek aintzat hartzeko, nortasun-ezaugarri baitira.

HIZKUNTZAK: KOMUNIKAZIOA ETA ADIERAZPENA

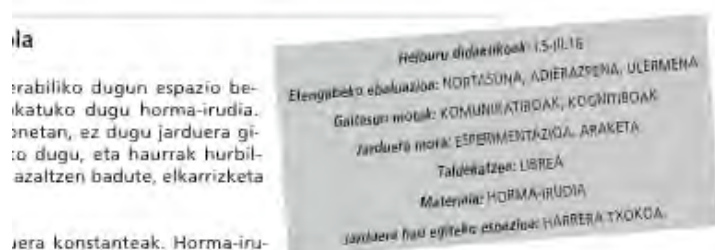
1. Hizkuntza horiez guztiez jabetzea pixkanaka, beharrak, lehenetsunak, sentimenduak, esperientziak eta errealitatearen errepresentazioak adierazteko.
2. Gorputz-, plastika-, musika- eta teknologia-hizkuntzekin saiakuntzak egitea, haiekiko interesa erakustea eta haiek erabiltzea, hartara, bai egoerak, bizipenak, beharrak eta inguruko elementuak adierazteko, eta baita eragin estetikoak eragiteko eta gozatzeko ere.
3. Euskara komunikatzeko, irudikatzen, ikasteko eta gozatzeko tresna gisa erabiltzea, ideiak eta sentimenduak adierazteko asmoz.
4. Arian-arian, ahozko hizkera norberaren jokabidea eta bizikidetzara arautzeko erabiltzea, eta horretarako garrantzitsua dela ohartzea.
5. Beste haurren eta pertsona helduen mezuak ulertzea era askotariko hizkuntza-testuinguruetan; eta harreman horiek zuzentzen dituzten arauak ezagutzea, komunikazio-asmoak egoki interpretatzeko.
6. Komunikazioaren aldeko jarrera erakustea, bai hizkuntza ofizialetan, bai atzerriko hizkuntzetan, bestelako errealitate eta kultura batzuk ezagutzeko.
7. Beste kultura-tradizio batzuetako zenbait literatura-testu ulertzea, ozen irakurtzea, kontatzea eta berregitea, haiekiko interesa izateko, balioesteko eta haietaz gozatzeko.
8. Plastikako, ikus-entzunezko, teknologiko, antzerkiko, musikako eta gorputzaren inguruko ekoizpenetan modu sortzailean parte hartzea, hainbat teknika erabiliz, komunikazio-aukerak zabaltzeko eta kultura-egitatea ulertzen hasteko.
9. Hizkuntza idatziaren gizarteko erabilerak ezagutzen hastea, hizkuntza idatziaren funtzionamendua aztertzeko, eta komunikatzeko, informatzeko eta gozatzeko tresna gisa balioesteko.
10. Atzerriko hizkuntza bat ahoz erabiltzen hastea komunikatzeko helburuarekin, ikasgelako ohiko egoeretan parte hartzeko.

11. Teknologiako tresnak erabiltzen hastea, eta tresna horiek komunikatzeko duten gaitasuna aintzat hartzea, arian-arian informazio- eta ikaskuntza-iturri gisa erabiltzeko.

2.3.4. Eremuetako helburu didaktikoak

Sarrerako atalean aipatu diren ezaugarriak era operatiboan islatzeko, gelako azken jarduerarainoko bidea berreraiki da, curriculum berraztertuz, eduki berriak txertatuz eta helburu orokorretatik abiatuz. Horretarako, hiru mailatako helburuak birdefinitu dira: Etapako helburu orokorrak, eremuetako helburu orokorrak eta helburu didaktikoak.

Jarduera bakoitzean, analisi pedagogikoan lantzen diren helburu didaktikoen erreferentzia adierazten da, dagokion identifikazio-zenbakiarekin.

Helburu didaktikoen zerrenda

I. eremua	NORBERAREN EZAGUERA ETA AUTONOMIA PERTSONALA
I.1	Nortasun pertsonalaren eta bere ahalmen eta muga onarpena eta balioespen positiboa eraikitzeko, gorputzaren ezaugarriak eta nolakotasunak, nahiz bere osotasunean, nahiz zatika, IDENTIFIKATZEA.
I.2	Besteen nortasuna eta ezaugarriak onartzeko eta bereizkeria saihestuz errespetuzko jarrerak garatzeko, gorputzaren eta nortasunaren ezaugarri bereizgarriak eta besteeziko dituen berdintasunak eta desberdintasunak IDENTIFIKATZEA.
I.3	Nork bere sexuarekiko irudi positiboa eraikitzeko eta aniztasuna balioesteko, nortasun sexuala definitzen duten ezaugarri indibidualak BEREIZTEA.
I.4	Giza gorputzaren beharrak berehala edo berandu betetzetik sortzen diren sententzio atseginak eta desatseginak balioesteko, giza gorputzaren oinarriko beharrak adieraztea, erregulatzea eta KONTROLATZEA.
I.5	Pertsona helduen eta lagunen maitasun erakuspenen aurrean balioespen eta jarrera positiboa barnerratzeko, sentimenduak, emozioak, bizipenak, lehentasunak, interesak...

	ADIERAZTEA eta pixkanaka ERREGULATZEA.
I.6	Gorputzaren bidez adierazteko atsegina eta interesa azaltzeko eta jolas dinamikak berak sortzen dituen adierazpenetan parte hartzeko ekimena garatzeko, sentimenduak, emozioak eta beharrak adieraztea eta gorputzak komunikatzeko dituen aukerak ESPERIMENTATZEA.
I.7	Eskura dituen zereginak eta jokabideak burutzeko gaitasun eta ahalmen pertsonaletan konfiantza garatzeko, gorputzaren sententzio eta pertzepzio exterozeptiboak (zentzumenak eta beren funtzioak) gorputzaren eta kanpoko errealitatearen azterketan ERABILTZEA.
I.8	Jarduera motrizetan segurtasuna eta konfiantza garatuz autoestimazioa indartzeko, gorputzaren kontrola (jarduera, mugimendua, arnasketa, atsedena, saiakuntza) eraikitzea, eta bere ahalbide eta muga motrizak ESPERIMENTATZEA.
I.9	Objektuen, espazioaren eta denboraren erabileraren inguruan, lagunartean ezartzen dituzten arauak errespetatzeko, norberaren gorputza, objektuak eta besteak abiapuntutzat hartuta, elkarrekintza soziala bultzatzen duten testuinguru espazialean LEKUTZEA eta ANTOLATZEA.
I.10	Gainditze-jarrera adierazteko eta jarduera fisikoa eta arrisku kontrolatua atsegini izateko, oinarrizko trebetasun motrizak (ibilera, lasterketa, jauzia, jaurtiketa...) erabiltzea eta mugimendua KOORDINATZEA (koordinazio estatikoa eta dinamikoa).
I.11	Mugimenduen zehaztapenaren bidez eskuratzen dituen aukerak balioesteko, eguneroko bizitzan eta adierazpen grafikoarekin zerikusia duten ekintzetan, zatikako mugimendua (ikusmenekoa eta motrizak) KOORDINATU.
I.12	Sortzen diren arazo txikiei aurre egiten ikasteko, gorputz jardueretan eta jolasetan, eta, oro har, eguneroko bizitzan, AUTONOMIA eta EKIMENA ADIERAZTEA.
I.13	Jolasaz eta mugimenduaz gozatzeko eta gure kultura-ondarea balioesteko, jolas motriz, herrikoi eta tradizioaletan parte hartuz, esperimendatzea eta ERABILTZEA.
I.14	Jarduerak, bestearen, ekintzaren eta egoeraren ezaugarrietara egokitze, sententzio eta pertzepzio propiozeptiboak (giharre-tonua, jarreraren kontrola, mugimenduen bereizketa, oreka) KONTROLATZEA.
I.15	Ekintza eta trebetasun berriak ikasteko interesa garatzeko, lehendabizi nozio topologikoak, erritmikoak eta denborazkoak bereganatuz, denboran eta espazioan ORIENTATZEA.
I.16	Ekintza motrizen ahalbideak balioesteko, gorputzarekin jolastu behar den egoeretan eta eguneroko bizitzan norberaren lateralitatearen aurkikuntza garatzea eta pixkanaka ERAIKITZEA.

II. eremua	BIZITZA INGURUKOEKIN
II.1	Ingurune garbien, hondatu gabeen eta kutsatu gabeen aldeko jarrera barneratzeko eta garbitasunean eta kontserbazioan laguntzeko, bere inguruko espazioak (ikastola, etxea, kalea...) eta jarduerak identifikatzea eta horietan AUTONOMOKI ORIENTATZEA eta JOKATZEA.
II.2	Espazioen erabilera egokia errespetatzeko eta balioesteko, inguruko espazioetako ezaugarriak eta elementu osatzaileak, hala nola bere funtzioak, ERLAZIONATZEA.
II.3	Inguruko gauzekiko errespetua eta jakin-mina garatzeko eta elkarbanatzeko jarrera baikorra azaltzeko, bere inguruko objektu naturalak edo artifizialak, hala nola bere ageriko nolakotasun fisikoak, funtzioak eta eguneroko bizitzarako erabilerak, IDENTIFIKATZEA.
II.4	Elkarbizitzan parte hartzeko interesa, erantzukizun txikiak bereganatzeko eta betetzeko, eta afektua, ekimena eta parte hartzea garatzeko, bere inguruko (etxea, familia, eskola, herria...) giza taldeetako PARTAIDE (KIDE) SENTITZEA eta norberaren lekua ezagutu eta BALORATZEA.
II.5	Norberaren eskubideen eta iritzien defentsa egiteko eta besteak errespetatzeko, bere harreman taldeen jokabiderako jarraibideak eta elkarbizitzarako oinarritzko arauak BARNERATZEA eta ERABILTZEA.
II.6	Komunitateari bakoitzak egiten dion ekarpena balioesteko, inguruko pertsonak egiten dituzten lanen, hala nola produktu batzuen ekoizpen-prozesua, lantokien kokapena, tresneria eta abarren ezaugarriak BEREIZTEA eta ERLAZIONATZEA.
II.7	Istripu arriskuen balioespen egokia egiteko, inguruko espazioetan eta bakoitzaren esparruan egiten diren jardueretan segurtasun, osasun eta higiene neurriak ezagutzea eta ERABILTZEA.
II.8	Komunitateko gizarte antolaketan parte hartzeko interesa suspertzeko, inguruko giza antolaketak eta eskaintzen dituzten zerbitzuak, horien kokapena, funtzioak eta inplikaturik dauden pertsonak IDENTIFIKATZEA eta BEREIZTEA.
II.9	Bere inguruko giza taldeetako kide sentitzeko eta kultura-adierazpen horiek barneratzeko eta balioesteko, bakoitzaren inguruko eta Euskal Herriko ohiturak, istorio txikiak, folklorea eta festak IDENTIFIKATZEA eta haietan PARTE HARTZEA.
II.10	Inguruko aniztasuna balioesteko, bakoitzaren inguruko eta Euskal Herriko inguru natural eta sozialeko paisaiak BEREIZTEA.
II.11	Bakoitzak gizakiari eskaintzen dizkion onurak eta kalteak balioesteko, hainbat bitoki motak (landakoa, hirikoa, itsasaldekkoa, basokoa...) osatzen dituzten

	espazioak, bizidunak eta elementuak BEREIZTEA eta SAILKATZEA.
II.12	Animaliekiko eta landareekiko jakin-mina, errespetua eta ardura garatzeko, inguru naturala gordetzea oinarrizko jarrera gisa hartuta, izaki bizidunak eta bere garapenean dituzten aldaketak, hala nola bizi diren inguruak eta betetzen dituzten funtzioak IDENTIFIKATZEA eta BEREIZTEA.
II.13	Paisaia eta izaki bizidunengan duten eragina balioesteko, fenomeno atmosferikoak IDENTIFIKATZEA eta hainbat egoerarekin ERLAZIONATZEA.
II.14	Egin beharrekoak garaiz burutzeak eta denboraren antolaketak dakartzaten onurak balioesteko, eguneroko eta urtean zeharreko jardueri, dagokien denbora, hala nola denboraren forma sozial batzuk, IDENTIFIKATZEA eta ERLAZIONATZEA.
II.15	Gizakiok inguru naturalaren aldaketan dugun eragina eta berreskurapenerako eta kontserbaziorako beharra balioesteko, ingurunea osatzen duten elementu guztien (animaliak, landareak, paisaia eta pertsonak) arteko HARREMANAK (elkarren dependentzia, baliagarritasuna, oreka) IDENTIFIKATZEA.

	MATEMATIKA
II.16	Objektuak ERLAZIONATZEA eta BEREIZTEA, berdintzen eta desberdintzen dituzten ezaugarriak identifikatuz eta aipatuz.
II.17	Objektuak SAILKATZEA (emandako irizpide baten arabera, emandako ezaugarri bat ez betetzearen arabera, emandako bi irizpideren arabera, <i>ez</i> eta <i>eta</i> loturak erabiliz, irizpide egokia aukeratuz).
II.18	Objektuen arteko erlazioetan zehaztasunaren garrantziaz jabetzeko, lotura logikoak (<i>ez</i> , <i>eta</i> , <i>edo</i> , <i>ala</i>) eta zenbatzaileak (<i>bat</i> , <i>baten bat</i> , <i>batzuk</i> , <i>denak</i> , <i>guztiak</i>) dituzten mezuak egoki INTERPRETATZEA.
II.19	Egunerokotasunean objektuak nahiz beste elementuak egoki sailkatzeko beharra balioesteko, gauza multzo batean, eta objektu guztien ezaugarri komuna INFERITZEA.
II.20	Bizitza errealean objektuen arteko erlazioek duten garrantzia balioesteko, gauza multzo bat ORDENATZEA (serie bat osatuz), emandako erregelari jarraituz.
II.21	Egunerokotasunean kopuruaren praktikotasuna balioesteko, gauza multzoak (bat/bat erlazioaren bidez) KONPARATZEA, eta gehiago, gutxiago ala hainbat dagoen ERABAKITZEA.
II.22	Jakin-mina eta arreta garatzeko, tamaina eta kopurua kontzeptuak BEREIZTEA elementuak kontatuz (<i>handiagok ez duela nahitaez gehiago esan nahi BEHARAZIZ</i>).

II.23	Zenbakien beharraz jabetu eta horien erabilgarritasuna balioesteko, gauza multzo baten kopurua KALKULATZEA, elementuak kontatuz, eta kopuru bat emanda hainbeste elementu BILTZEA.
II.24	Zenbakien segida ERREZITATZEA (behetik gora eta goitik behera, batetik hasita nahiz edozein zenbakitatik).
II.25	Erabilgarritasunez jabetuz, zifren forma (begiz) eta izena (belarriz) identifikatzea, dagozkion kopuruekin ERLAZIONATZEA eta zenbakiak grafia egokiz IDAZTEA.
II.26	Ordenatzearen erabilgarritasunaz jabetzeko, zerrenda batean zenbaki ordinal batek adierazten duen posizioa IDENTIFIKATZEA eta AIPATZEA.
II.27	Eguneroko bizitzan sortzen diren arazo txikiei ekimenez aurre egiteko, bilketa-, gehitze- eta gutxitze-egoerei dagozkien problema (ahozko azalpena) errazak EBAZTEA (batuketa, kenketa nahiz kontaketa erabiliz).
II.28	Eguneroko jolasetan eta arazoetan zenbakiak eta eragiketak zein probetxugarriak diren ohartzeko eta balioesteko, lehen hamar zenbakien deskonposatzea (batuketa nahiz kenketa eran) BURUTZEA, eta GOGORATZEA zatien eta guztiaren artean dagoen erlazioa adieraziz.
II.29	Errealitatean hainbat erabaki hartzeko neurrien konparazioak duen baliagarritasuna balioesteko, magnitudeen balioak KONPARATZEA eta ORDENATZEA <i>zein den zein baino....</i> adieraziz.
II.30	Zehaztasuna balioesteko, objektuen, espazioaren eta materiaren magnitudeak NEURTZEA eta, horretarako, unitate estandarrekin eta gorputz-atalen araberaekin ESPERIMENTATZEA eta ERABILTZEA.
II.31	Autonomia eta ekimena garatzeko, magnitudeei (luzera, pisua, edukiera, denbora) dagokien oinarritzko hiztegia duten mezuak egoki INTERPRETATZEA.
II.32	Inguruan ditugun objektuen ezagutzan aurreratu eta adierazpenean zehaztasuna balioesteko, forma ezagunenak IDENTIFIKATZEA eta IZENDATZEA (laukia, hirukia, biribila..), hala nola bolumenen edo irudi lauen barrukoa eta kanpukoa BEREIZTEA.
II.33	Norberaren autonomian eta estimuan aurreratzeko, hala nola adierazpenean zehaztasuna balioesteko, espazioan objektuek norberarekiko eta elkarrekiko gordetzen duten posizioa ADIERAZTEA, eta espazioaren adierazpenari (goian, behean, aurrean, atzean, alde batean, bestean) dagozkion mezuak egoki INTERPRETATZEA.
II.34	Errealitatearen irudi bidezko adierazpenaren erabilgarritasuna balioesteko, planoan emandako bide bat IDENTIFIKATZEA, KOPIATZEA eta DESKRIBATZEA.

II.35	Sormena eta ekimena garatzeko, irudi lauak DESKONPOSATZEA eta KONPOSATZEA, berriak sortzeko.
-------	--

III. eremua	HIZKUNTZAK: KOMUNIKAZIOA ETA ADIERAZPENA
III.1	Hizkuntza sentimenduak, ideiak, interesak eta informazioa ezagutzeko tresnatzat hartzeko eta balioesteko, ahozko eta idatzizko testuak (pertsonek arteko harremanetan, literaturan, ikaskuntzan eta komunikabideetan) BALIATZEA.
III.2	Besteen sentimenduak eta adierazpenak ulertzeko eta egoki interpretatzeko, ipuinen eta azalpenen gaia eta ideia nagusiak SINTETIZATZEA.
III.3	Jasotako informazioa era egokian erabiltzeak duen onura balioesteko, entzundako eta irakurritako informazioa ORDENATZEA.
III.4	Norberaren beharrak asetzeko eta gozatzeko, entzundakoa eta irakurritakoa ERABILTZEA.
III.5	Besteen ekoizpenekiko errespetua eta interesa garatzeko, entzundako edo irakurritako mezu sinpleak BEHATZEA eta AZTERTZEA.
III.6	Komunikazio egokia balioesteko, komunikazio-egoeren ezaugarriak (komunikazio-helburua, hartzaila, espazio/denborazko berezitasunak) IDENTIFIKATZEA.
III.7	Norberaren hizkuntza-produkzioak hobetzeko eta aberasteko interesa eta ahalegina garatzeko, oinarrizko hizkuntzaren osagaiak eta egiturak (testu sinplea, esaldiak, hitzak, silabak, fonemak eta grafiak) BEHATZEA eta AZTERTZEA.
III.8	Nork bere gaitasunak balioesteko eta interesa pizteko, ahozko eta idatzizko hizkuntzak ERLAZIONATZEA.
III.9	Jakin-mina eta ekimena garatzeko, kode fonikoa eta grafikoa ERLAZIONATZEA (KODETZEA-DESKODETZEA).
III.10	Autonomia eta inizatiba garatzeko, kontsulta- eta informazio-baliabide sinpleak (gelako fitxategiak, gelako liburutegia) ERABILTZEA.
III.11	Komunikazioa era egokian gauzatzen den balioesteko, ahozko eta idatzizko testuak PLANIFIKATZEA.

III.12	Sormena eta ekimena garatzeko eta gozatzeko, ahozko eta idatzizko testuak EKOIZTEA.
III.13	Hizkuntzaren erabilera zuzena eta aberatsa balioesteko, oinarrizko hiztegia eta hizkuntza-egiturak GOGORATZEA eta ERABILTZEA.
III.14	Ahozkoak ez diren baliabideak balioesteko mezuen esanahia indartzeko eta gozatzeko, HIZKUNTZAKOAK EZ DIREN BALIABIDEAK ERABILI (gorputz-adierazpena, irudia, hitzezkoak ez diren hotsak eta musika).
III.15	Kultura-adierazpenekiko sentsibilitatea, gozamena, arreta eta interesa garatzeko, tradiziozkoak nahiz tradiziozkoak ez diren testu poetikoak (katak, bertsoak, olerkiak, igarkizunak) ARRETAZ ENTZUTEA, GOGORATZEA eta ADIERAZTEA.
III.16	Elkarriketetan eta taldeko solasaldietan entzuteko eta parte hartzeko jarrera eta besteekiko errespetua garatzeko, talde-bizitza eta talde-lana nahiz norberaren beharrak eta nahiak bideratzeko, ELKARRIZKETAN ARITZEA.

	PLASTIKA
III.17	Nork bere ekoizpenetan atsegina, autonomia eta interesa garatzeko, sentipenak, ideiak, pentsamenduak... adierazteko eta komunikatzeko, plastikak eskaintzen dituen aukerak eta baliabideak ESPERIMENTATZEA eta ERABILTZEA.
III.18	Autonomia eta sormena garatzeko, objektuen forma, ehundura eta kolorea, gorputz-ekintzetatik abiatuz (ukimena, ikusmena, gorputz-adierazpena) ATZEMATEA eta plastika-baliabideak (lerroa, puntua, zetaka) bai libreki, bai era gidatuan ERABILTZEA.
III.19	Sormena eta ekimena garatzeko, objektuen forma eta imajina plastikoki adierazteko egin behar diren mugimenduei BEHATZEA eta KOORDINATZEA.
III.20	Elkarlanean, partaidetzan eta besteen ekoizpenekiko balioespen eta kritikotasun baikorrean aurreratzeko, hainbat material erabiliz proiektu komunak ERAIKITZEA.
III.21	Sormena eta orijinaltasuna garatzeko, hala nola arduratzeak eta materiala zuzen erabiltzeak duen garrantzia balioesteko, hainbat material MANIPULATZEA, bakoitzak duen adierazkortasun plastikoaz ohartzea eta modu orijinalan ERABILTZEA.
III.22	Beste teknikekiko interesa pizteko eta horiek balioesteko, argazkiz, telebistaz, bideoz... sortutako imajinei BEHATZEA eta horiek plastikoki ERABILTZEA.

III.23	Besteen ekoizpenekiko errespetu- eta kritikotasun-jarrera garatzeko eta gozatzeko, artelanei behatzea eta plastikoki AZTERTZEA, eta zenbait lan egiteko era sortzailean eredutzat ERABILTZEA.
III.24	Sentsibilitatea garatzeko, naturan azaltzen diren formekin gizakiak inguru hurbilean sorturiko objektuek duten dohain estetikoa ANTZEMATEA eta horren inguruan HAUSNARTZEA.
III.25	Sormena, arreta, eta gozamenak garatzeko, musikak eta plastikak bere baitan duten erritmoa aztertzea eta hainbat materialen bidez (bi-hiru dimentsiotan) plastikoki ADIERAZTEA.

	MUSIKA
III.26	Besteen ekoizpenekiko interesa eta errespetua garatzeko, hala nola gozatzeko eta sentsibilitatea garatzeko, besteen ekoizpenak entzumenaren bidez BEHATZEA (soinua, doinua, erritmoa, harmonia, forma) eta inpresioak ADIERAZTEA.
III.27	Arretan eta sentsibilitatean aurreratzeko, hala nola gozatzeko, soinuaren nolakotasunak (intentsitatea, iraupena, ozentasuna, altuera) BEREIZTEA.
III.28	Kantuarekin, dantzarekin eta musika-tresnen hotsekin gozatzeko, gorputzaren, objektu soinudunen eta musika-tresnen hots-berezitasunak ANTZEMATEA.
III.29	Nork bere buruaren estimuan aurreratzeko, gure gorputzaren hots-ahalbideak eta inguruko hotsak IDENTIFIKATZEA, BEREIZTEA eta SAILKATZEA.
III.30	Musikak eta gorputzak adierazpenerako eskaintzen dizkiguten aukerak balioesteko eta gozatzeko, mugimendua-hotsa eta hitza-hotsa KOORDINATZEA.
III.31	Sormenean aurreratzeko eta gozatzeko, gorputza (kantua, dantza), objektu soinudunak eta musika-tresnekin soinuak, abestiak eta erritmo sinpleak EKOIZTEA.
III.32	Euskal kultura-giroko folkloean eta beste musika-adierazpenekiko sentsibilitatean eta interesean aurreratzeko, gure kulturako abestiak, jolasak, doinuak, musika-tresnak eta dantzak ENTZUTEA, ABESTEA, GOGORATZEA eta gorputzaren bidez ADIERAZTEA (dantza).
III.33	Musikaren kode sinpleekiko jakin-mina eta arreta garatzeko, erritmo-eskemak INTERPRETATZEA, eta musika-tresna sinpleen bidez eta gorputzaren baliabideen bidez EKOIZTEA.

2.4 Ebaluazioa

2.4.1 Ebaluazioaren ikusmoldea

Ebaluazioa hezkuntza-prozesuaren zati gisa ulertzen da Urtxintxa proiektuan. Ondorioz, ebaluazioak, tresna gisa ulertuta, honako honetarako balio du:

- Haurrari bere ikasketa- eta heziketa-prozesuan laguntzeko.
- Irakaskuntza- eta ikasketa/heziketa-prozesuaren azken emaitzak egiaztatzeko eta balioesteko.
- Hezkuntza-zerbitzuaren etengabeko hobekuntza bultzatzeko.

Ebaluazioak ez du izan behar soilik emaitzak neurtzeko eta kalifikatzeko erabiltzen den tresna (tradizionalki izan den bezala). Ebaluazioak eraginkorra izan behar du, irakaskuntza- eta ikasketa-prozesuan zuzenean eragin behar du, eta, horretarako, honako ezaugarri hauek izan behar ditu:

Prozesuala. Irakaskuntza- eta ikasketa/heziketa-prozesuaren parte banaezina da. Prozesuan zehar garatzen da eta ez bukaeran soilik.

Integrala. Ebaluazio ulerkorra da, prozesuan parte hartzen duten osagai guztiei dagokie: haurrak, irakasleak, materialak, baliabideak, metodologia...

Prestakuntzazkoa. Helburua irakaskuntza- eta ikasketa-prozesuaren emaitzak egiaztatzea eta onestea da, etengabe informazioa jasotzea, desbideratzeak lehenbailehen detektatzeko eta zuzentzeko. Prestakuntzazkoa izateko, nahitaezko baldintza da prozesuala eta jarraitua izatea. Izaera integrala ziurtatu behar da, desbideratzeak edozein aldagaitan eman baitaitezke (ikasleak, materialak, irakasleak...).

Irizpideduna. Ikasleen interesen eta gaitasunen arabera, aldez aurretik ezarritako helburuak kontuan hartuta, ikasleen garapenari behatuko diogu. Ikasle bakoitzaren prozesuan zentratzen da, modu egoki batez, konparaketak saihestuz.

Urtxintxa proiektuan, ebaluazioaren izaera irizpideduna helburu didaktikoaren erabilerarekin lotzen da. Helburu didaktiko horiek HELMUGAtzat hartzen ditugu, ANIZTASUNAREN printzipioa onartuz eta positiboki balioetsiz.

Errepikaria. Ebaluazio-prozesuak retroelikatze gaitasuna izan behar du. Behin zailtasuna edo desbideratzea detektatu denean, hura konpontzera jo behar dugu. Izaera errepikaria, izaera prestakuntzazkoaren osagarria da.

Kooperatiboa. Protagonista guztiek hartu behar dute parte prozesuan: ikasleek, gurasoek eta irakasleek.

Urtxintxa proiektuko unitate guztien hasieran aurkitzen dugun ikasnorabidea berriro ere erabil dezakegu unitatea landu ondoren, haurrek beren garapenaren ebaluazioa pixkanaka egin dezaten taldeko elkarrizketan: *Zer ikasi dugu? Zer gustatu zaigu gehien? Zer izan da politena? Eta zailena? Eta errazena?*

2.4.2 Ebaluazio-uneak

Zer unetan ebaluatzen den kontuan harturik, lau ebaluazio mota bereiz ditzakegu, eta, ondorioz, lau funtzio:

- a) Hasierako ebaluazioa
- b) Prozesuala
- c) Bukaerakoa
- d) Batutzailea

Hasierako ebaluazioa edo diagnostikatzaila. Ebaluazio hau irakaskuntza- eta ikasketa-prozesua hasi aurretik aplikatzen da, eta bere funtzioa ikaslearen abiapuntua finkatzea da.

Une honetan, batik bat, bi helburu lortu nahi dira:

- Informazioa biltzea, ikasle bakoitzak abiapuntu egokitik hasi dezan prozesua.
- Akatsen arrazoiak identifikatzea ikaskuntzaren lorpenean.

Honako hau lor dezakegu hasierako ebaluazioari esker:

- Ikaskuntza esanguratsua bermatzea.
- Abiapuntu egokiak finkatzea eta ikasleen berehalako garapen-esparruan lan egitea.
- Prozesua eragotzi dezaketan aurrekontzeptu okerrak detektatzea.
- Irakaskuntza- eta ikasketa-estrategia egokiak aukeratzea.

Garrantzitsua da hasierako ebaluazioaren izaera prestakuntzazkoa azpimarratzea; hitz egin liteke, beraz, hasierako ebaluazio prestakuntzazkoaz. Urtxintxa proiektuan, hasierako ebaluazio prestakuntzazkoa ikasnorabidearen bidez eta, oro har, ARAKETA jardueren bidez egitea proposatzen da.

Prozesuaren ebaluazioa. Irakaskuntza- eta ikasketa-prozesuan zehar garatzen da, eta bere funtzioa prozesuari buruzko informazioa biltzea da.

Honen bidez, ekintzaren une berean gerta daitezkeen desbideratzeak detektatzea lortu nahi da; era horretan, azkarrago eta eraginkortasun handiagoaz zuzen daitezke.

Era berean, estrategia jakin baten eraginkortasuna neurtzeko balio dezake; eta, beharrezkoa bada, aukera ematen digu, prozesua gertatzen ari den une berean, aldaketak egiteko, jarduerak egokitzeko, gehitzeko, errefortzu-lanak jartzeko...

Helburua prozesua bera hobetzea da, ez da ikasleak dakiena edo ez dakiena neurtzeko erabiltzen. Ikasketa-prozesua bide egokitik bideratzen ari ote garen jakiteko erabili behar dugu; beraz, ebaluazio hau ere prestakuntzazkoa den heinean, prozesuzko ebaluazio prestakuntzazkoa izenda daiteke.

Urtxintxa proiektuan prozesua IKERKETA/ESPERIMENTAZIO, INFORMAZIO eta APLIKAZIO jardueren bidez ebaluatzea proposatzen da.

Azken ebaluazioa. Honen bidez, prozesuaren azken emaitzak neurtu nahi dira. Asmoa ez da arazoak detektatzea, ez eta garatzen ari den prozesua zuzentzeko informazioa biltzea ere, baizik eta BAI ala EZ erantzuna bilatzea: *Lortu al du halako haurrak prozesuaren hasieran jarritako helburua?*

Lorpenen emaitzen berri emateko orduan, ez da inondik inora ere azken ebaluazioaren emaitza bakarrik hartu behar kontuan. Informazioak prozesu guztian zehar gertatutakoaren adierazle izan behar du, eta ez une bakan batean gertatu denarena. Horregatik, hasierako ebaluazioan, prozesuko ebaluazioan eta azken ebaluazioan gertatutakoa kontuan hartu beharko da txostena betetzeko orduan. Hortaz, ondo bereizi behar ditugu AZKEN EBALUZIOA eta EBALUAZIO BATUTZAILEA. Azken ebaluazioan prozesuaren bukaeraren informazioa sartzen da; batutzailean, berriz, informazio guztia (hasierakoa + prozesuala + azkenekoa).

Ebaluazio batutzailea. Aurreko atalean adierazi ditugu honen ezaugarriak. Hala ulerturik, eta Bloomi jarraituz, ebaluazio batutzaileak helburu bikoitza du:

GIZA BALIOA: gizartearen aurrean emaitzen akreditazioa, balio hori guri dagokigun etapan esanguratsua ez bada ere.

BALIO PEDAGOGIKOA: une horretan lorturiko ezagutza-maila, aurrerantzean hasiko diren ikasketa-prozesu berrientzat abiapuntu eta oinarri izango delarik.

2.4.3 Ebaluaziorako tresnak

Lehenago aipatu dugun bezala, Urtxintxa proiektuan ebaluatzeko erabiliko ditugun irizpideak gure helmuga diren HELBURU DIDAKTIKOAK dira.

Helburuok eremuka antolatuta daude, eta era ziklikoan landuko dira unitateetan eta ikasturteetan zehar.

Dagokigun etapan, Haur Hezkuntzan, alegia, edukietan eta testuinguruetan, estrategiarik egokiena helburu horien etengabeko lanketa ziklikoa delakoan gaude.

Helburu didaktiko horien lorpen-mailaren behaketaren ondorioz sortuko da gure ebaluazioa.

Helburu didaktikoak. Behaketarako adierazleak

Urtxintxa proiektuko unitate bakoitzean, ebaluaziorako helburu didaktiko kopuru bat aurkezten da, eta helburu bakoitza zer jardueraren bidez lantzen den adierazten da.

Hala ere, badago hainbat helburu unitatean zehar proposatzen diren jarduerak gainditzen dituztenak, gelako eguneroko bizitzan era ez-gidatuan ematen diren hainbat egoeratan behatu beharrekoak (jolastokia, sarrera, jolas librea, psikomotrizitate-gela...). Helburu horiek, unitatean zehar presentzia eskasa badute ere, garrantzi handikoak dira haurraren garapenerako (garapen afektiboa, gizarteratzekoa, motriza eta komunikatiboa) eta,

beraz, horiek ematen diren egoeretan, zuzeneko behaketa eginez, ebaluatu beharko ditu irakasleak.

Behaketa hori egiteko, haurren ebaluaziorako proiektuak proposatzen dituen helburu didaktikoen zerrenda dago.

Etapako gaitasunen eta ebaluaziorako konstanteen arteko erlazioa

Nortasuna	Ulermena	Adierazpena	Problemen ebazpena
Ekimena izatea	Interpretatzea	Hizkuntza-baliabideak	Ekimena izatea
Nork bere burua onartzea	Sistematikoki behatzea	erabiltzea	Hipotesiak formulatzea
Nork bere burua estimatzea	Identifikatzea	Hizkuntzazkoak ez erabiltzea	Arazoei aurre egitea
Nork bere buruan konfiantza izatea	Konparatzea	diren baliabideak	Autonomiaz jokatzea
Gozatzea	Erlazionatzea	erabiltzea	Interesa azaltzea
Arazoei aurre egitea	Bereiztea	Zehaztasunez	Sormena adieraztea
Autonomiaz jokatzea	Ordenatzea	adieraztea	Balioestea
Sentsibiltatea izatea	Inferitza	Elkarrizketatzea	Arreta jartzea
Interesa azaltzea	Sailkatzea	Eraikitzea	Kritikoa izatea
Sormena adieraztea	Esperimentatzea	Espazio-denboran antolatzea	Interpretatzea
Balioestea	Arretaz entzutea	Lekutzea	Sistematikoki behatzea
Arreta jartzea	Hipotesiak formulatzea	Orientatzea	Identifikatzea
Proiektatzea	Sintetizatzea	Erabiltzea	Erlazionatzea
Aniztasuna onartzea		Koordinatzea	Bereiztea
Errespetatzea		Erregulatzea	Esperimentatzea
Baloratzea		Espresibitatez adieraztea	
Parte hartzea			
Ardura txikiak hartzea			
Elkarlanean aritzea			
Kritikoa izatea			

Oharra: Helburu didaktikoetan ageri diren hainbat aditz-izen gaitasun horien sinonimotzat hartzen ditugu. Beste era bateko terminologia adierazi badugu, arloaren berezko hizkuntzan horrela esaten delako izan da. Beste aditz-izen batzuk, berriz, ez dira berez gaitasunak, arloko prozedurak baizik.

2.4.4 Informazioa transmititzeko tresnak

Gurasoei informatzeko, behagarritzat hartzen diren helburu didaktiko horiek izan beharko lukete erreferentzia nagusia.

3. zehaztapen-maila

